

Programmabegroting

2021

AANBIEDINGSBRIEF

Beste leden van de Raad,

Hierbij bieden wij u de programmabegroting voor 2021 aan. In deze begroting staan onze plannen voor het komende begrotingsjaar. Bij het opstellen van deze begroting hebben wij weer veel aandacht besteed aan de transparantie, de toegankelijkheid en de leesbaarheid ervan.

Wij vertrouwen er op dat deze begroting u in staat stelt om uw kaderstellende en controlerende rol op een adequate manier inhoud te geven.

Begrotingsuitkomst

De trend van een minder rooskleurig financieel perspectief zet dit jaar door. Gemeenten hebben met name te lijden onder de lasten voor het Sociaal Domein. Dit jaar komen daar de gevolgen van de corona pandemie nog bij. De gevolgen hiervan zijn op dit moment nog moeilijk te overzien maar de verwachting is dat ook gemeenten financieel worden geraakt. Wij zijn daarom verheugd dat het toch is gelukt om u zowel een sluitende begroting als een sluitend financieel meerjarenperspectief aan te bieden met een begrotingsoverschot van ruim € 1,1 miljoen in 2021. In de jaren daarna is het beeld minder gunstig. In 2022, 2023 en 2024 zijn de begrotingsoverschotten respectievelijk € 300.000, € 25.000 en € 137.000. In de saldi is rekening gehouden met nieuwe beleidswensen, de verdere uitwerking van het bestuursakkoord 2018 – 2022 *“Bouwen aan een betere toekomst”* en een tweetal voorstellen om de begroting de komende jaren sluitend te houden.

Nieuw beleid

Van de beschikbare structurele ruimte wordt een bedrag aflopend van € 111.200 in 2021 naar € 75.107 in 2024 aangewend voor nieuw beleid, waarmee het ambitieuze karakter van de gemeente overeind blijft. Daarnaast wordt voor € 1.883.000 een beroep op de algemene investeringsreserve en de reserve sociaal domein. Specificaties van de nieuwe beleidsvoornemens staan in het hoofdstuk *“Financieel perspectief”*.

Ontwikkelingen meerjarig perspectief

De algemene ontwikkelingen in de afgelopen periode hebben ertoe geleid dat het steeds lastiger wordt de begroting sluitend te krijgen. Van gemeenten wordt steeds meer gevergd en de ontwikkeling van de uitkering uit het Gemeentefonds loopt daarbij achter. De tekorten op Jeugd zijn daar een voorbeeld van. Ook op andere gebieden staat door lastenverhogingen de begroting steeds meer onder druk. Gelukkig zijn er ook zaken te melden die de begroting positief beïnvloeden. Zo worden er structurele extra opbrengsten voor de exploitatie van het nieuw in te richten parkeerterrein ten behoeve van het eilandparkeren, geraamd ter hoogte van € 250.000. De gevolgen van een mogelijk aanstaande herijking van het Gemeentefonds, waarvan de uitkomsten voor de gemeente Harlingen op dit moment niet zijn in te schatten, maakt dat er voldoende reden blijft voor voorzichtigheid.

Covid-19

Landen over de hele wereld zijn getroffen door de corona pandemie die eind vorig jaar uitbrak. Ook ons land is niet gespaard gebleven. Het Rijk en lagere overheden zijn gedwongen om rigoureuze maatregelen te treffen om een grootschalige uitbraak van het virus te voorkomen. Daarmee is de economie grotendeels stilgelegd. Veel sectoren zijn fors geraakt met alle maatschappelijke en economische gevolgen vandien.

En het einde is nog niet in zicht. Nog steeds heeft deze pandemie een grote impact op ons leven, de maatschappij en de economie.

Het Rijk en ook de gemeente Harlingen heeft steunmaatregelen getroffen. Gemeenten worden deels gecompenseerd voor hogere lasten en lagere opbrengsten vanwege de corona maatregelen die het Rijk heeft getroffen. In deze voorliggende begroting en meerjarenraming is geen rekening gehouden met eventuele nadelige effecten. De gemeente heeft voldoende buffer om incidentele nadelig effecten op te vangen. Op dit moment is niet aan te geven welke structurele gevolgen deze crisis met zich meebrengt. We houden de ontwikkelingen op dit punt nauwlettend in de gaten en sturen bij indien nodig. Het is duidelijk dat de komende tijd voorzichtigheid is geboden.

Wij stellen u voor:

1. De programmabegroting 2021 vast te stellen;
2. De kredieten uit het investeringsprogramma beschikbaar te stellen;
3. In te stemmen met de meerjarige uitkomsten tot en met 2024.

Harlingen, 15 september 2020.

de secretaris

de burgemeester

INHOUD

Aanbiedingsbrief
Kerngegevens
Financieel perspectief

PROGRAMMA'S

1. Bestuur en ondersteuning
2. Veiligheid
3. Verkeer, vervoer en waterstaat
4. Economie
5. Onderwijs
6. Sport, cultuur en recreatie
7. Sociaal domein
8. Volksgezondheid en milieu
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

PARAGRAFEN

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid
- H. Interbestuurlijk toezicht

FINANCIËLE BEGROTING

Overzicht incidentele baten en lasten
Recapitulatiestaat
Investeringsprogramma
Overzicht niet gehonoreerde wensen
Overzicht kosten overhead
Raadsbesluit

BIJLAGE

Overzicht baten en lasten per taakveld

KERNGEGEVENS

Omschrijving	1 januari 2020	1 januari 2021
A. SOCIALE STRUCTUUR		
Aantal inwoners	15.763	15.799 ¹
waarvan van 0 t/m 3 jaar	538	472
van 4 t/m 16 jaar	2.329	2.245
van 17 t/m 64 jaar	9.105	8.994
van 65 jaar en ouder	3.881	4.088
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	521	572 ²
Aantal inwoners werkzaam in sociale werkvoorzieningschappen	77	76 ³
B. FYSIEKE STRUCTUUR		
Oppervlakte gemeente	38.768 ha.	38.768 ha.
waarvan binnenwater	168 ha.	168 ha.
oppervlakte land	2.496 ha.	2.496 ha.
historische stads- of dorpskern	(45 ha.)	(45 ha.)
buitenwater	36.103 ha.	36.103 ha.
Aantal woningen	7.905	8019 ⁴
waarvan in Harlingen	7.395	7518
in Midlum	286	282
in Wijnaldum	224	219
Aantal woonschepen	15	16
Lengte van waterwegen	6.000 m	6.000 m

C. FINANCIËLE STRUCTUUR		
Gewone uitgaven	55.500.000	57.641.000
Opbrengst OZB	3.648.000	3.822.000
Algemene uitkering gemeentefonds	30.730.000	31.952.000
Vaste schuld	34.817.000	48.667.000
Reserves	24.435.000	27.247.000
Voorzieningen	10.819.000	8.305.000

1. Deze gegevens zijn gebaseerd op de stand medio 2020
2. Dit gegeven is gebaseerd op de stand medio 2020.
3. Dit gegeven is gebaseerd op de 1e begroting 2021 GR Fryslân-West versie juni 2020
4. Per 2015 wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit de BAG

FINANCIEEL PERSPECTIEF

Uitgangspunten begroting

Bij de samenstelling van de begroting 2021 en meerjarenraming 2022 – 2024 zijn onder andere de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Algemene uitkering gemeentefonds	berekening op basis van de meicirculaire 2020
Salarissen	1 januari 2021
Investerings	1e jaar ½ jaar rente, 2e jaar volledige kapitaallast
Belastingen, tarieven etc.	verhoging met geschatte inflatie van 1½ %

Voor een volledige opsomming van uitgangspunten wordt verwezen naar de in de raadsvergadering van 8 april 2020 vastgestelde Kadernota begroting 2021. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Uitgangspunten meerjarenraming

Bij de samenstelling van de meerjarenraming is uitgegaan van de begroting 2021. De ramingen zijn vervolgens doorgetrokken naar de jaren 2022, 2023 en 2024. De begrotingen kunnen voor een deel worden beschouwd als extrapolatie van de ramingen van de primitieve begroting, waarbij rekening is gehouden met:

- stijging van inkomsten, zoals uit belastingopbrengsten;
- ontwikkelingen algemene uitkering gemeentefonds;
- lagere rentelasten in verband met vermindering boekwaarde door afschrijving;

Uitkomst begroting 2021 / meerjarenraming 2022 – 2024

Rekening houdende met bovengenoemde uitgangspunten is de uitkomst van de begroting en meerjarenraming als volgt:

bedragen X € 1.000)

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten	59	-308	-357	-148
toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.079	609	382	285
Begrotingssaldo na bestemming	1.138	301	25	137
Waarvan Incidentele baten en lasten (saldo)	-747*	-68	0	24
Structureel begrotingssaldo (positief)	399	233	25	161

* De grote (per saldo) incidentele bate in 2021 komt nagenoeg volledig door de precariobelasting € 757.

Een specificatie van de incidentele baten en lasten is terug te vinden in het overzicht van incidentele baten en lasten dat achterin in deze programmabegroting is opgenomen.

De jaarlijks beschikbare onvoorziene structurele uitgaven bedragen € 30.000.

Aanwending van deze post kan alleen indien voldaan wordt aan al de 3 O's: onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar.

Incidentele baten en lasten

Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel begrotingsevenwicht is het van belang dat inzicht bestaat in welke geraamde baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. Op grond van artikel 19 BBV moeten de incidentele baten en lasten limitatief per programma en meerjarig inzichtelijk worden gemaakt. Achterin deze begroting is het verplichte overzicht opgenomen.

Nieuw beleid

De nieuwe beleidswensen zijn geïntegreerd in de begroting en de besluitvorming hierover is tegelijk met de vaststelling van de begroting. Voor een toelichting verwijzen we u naar de programma's.

Voor de navolgende nieuwe wensen staan (structurele) budgetten in de begroting:

Omschrijving	Investering	2021	2022	2023	2024
Extra dotatie reserve Monumentenstichting Harlingen		5.000	5.000	5.000	5.000
Extra dotatie voorziening a.g.v. actualisatie beheerplannen 2020-2035		90.000	90.000	90.000	90.000
Interventies vanuit PvA preventie en handhaving alcohol jongeren		8.000	5.500	5.500	5.500
Kunstobject Nieuwe Willemskade	20.000	100	1.533	1.520	1.507
Investering in jachthaven De Leeuwenbrug		30.000	30.000	30.000	30.000
Formatie concerncontroller		60.000	60.000	60.000	60.000
Extra budget Rekenkamercommissie		3.100	3.100	3.100	3.100
Verhoging parkeeropbrengst		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Verhoging Onroerendzaakbelasting		-35.000	-35.000	-70.000	-70.000
Totalen	20.000	111.200	110.133	75.120	75.107

Tot slot zijn voor diverse activiteiten / projecten eenmalige kredieten in de begroting verwerkt, te weten:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Activiteiten :				
Project Westerzeedijkgebied, verhoging reserve Westerzeedijk	600.000	300.000	-	-
Doorontwikkeling Citymarketing Harlingen, Welkom aan Zee	30.000	30.000	-	-
Meerkosten herinrichting Winamerdyk	50.000			
Kwaliteitsverbetering Spoorstraat	170.000			
Onderzoek toegankelijkheid minder-validen openbaar gebied	25.000			
Parkeerverwijzing bezoekers binnenstad	10.000			
Pilot toepassing fietsvlonders Grote Bredeplaats in zomerperiode	16.000			
Structureel invullen educatie medewerker museum Hannemahuis	14.000			
Verlengen pilot Preventieve inzet Jeugdteam met 1 jaar	95.000			
Formatie vroegsignalering problematische schulden	60.000	60.000	-	-
Meerkosten verplaatsen hoofdveld FC Harlingen door plaatsen tribune	21.000			
Vervolg uitvoering MienMaatsje door de Skule	24.000			
Formatie Gebiedsteammedewerker binnen de huisartsenpraktijk	33.000			
Onderzoek vergroting aanbod huurwoningen voor middeninkomens	20.000			
Invoering Omgevingswet	125.000			
Mobiel podium toneelvereniging	50.000			
Uitbreiding formatie communicatie	80.000	80.000		
Totaal	1.423.000	470.000	0.00	0.00

Resultaat voor en na bestemming

Het overzicht van het resultaat voor bestemming en na de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves geeft het volgende resultaat:

Exploitatieresultaat voor bestemming (gewone exploitatie)		59.251
Toevoegingen reserves:		
* Reserve bovenwijkse voorzieningen Ludinga	30.000	
* Reserve beheerplannen monumentenstichting	121.622	
* Reserve onderwijshuisvesting	1.154.000	
* Reserve Westerzeedijk	600.000	
		-1.905.622
Onttrekkingen reserves:		
* Dekkingsreserves (kapitaallasten)	411.826	
* Reserve onderwijshuisvesting	936.540	
* Reserve sociaal domein	232.000	
* Alg. investeringsreserve	1.011.000	
* Reserve nieuwbouw zwembad	174.030	
* Reserve beheerplannen monumentenstichting	180.663	
* Reserve onderhoud zandstrand	38.500	
		2.984.559
Exploitatieresultaat na bestemming (voordelig)		1.138.188

Reserves en voorzieningen

Bij de samenstelling van de begroting zijn de reserves en voorzieningen als volgt geraamd:

(x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 01-01-2021	Toevoeging	Beschikking	Saldo 31-12-2021
Algemene reserves	10.515		1.223	9.292
Bestemmingsreserves	2.905	752	239	3.418
Dekkingsreserves	13.828	1.154	1.522	13.460
Voorzieningen	8.305	2.058	1.790	8.573
Totaal	35.553	3.964	4.774	34.743

De algemene reserves bestaan uit (geraamde stand per 1 januari 2021):

1. de algemene reserve weerstandsvermogen van € 5.000.000 en
2. de algemene investeringsreserve van € 5.515.000

Bovenstaande bedragen zijn de bedragen zoals die op begrotingsbasis zijn opgenomen op de geprognosticeerde balans per 1 januari 2021.

Actuele ontwikkelingen, temporisering van uitnames en stortingen en eventuele dekkingsvoorstellen maken dat de feitelijke stand van de algemene investeringsreserve afwijkt van deze raming.

Investeringsen

In de begroting 2021 en meerjarenraming 2022 – 2024 reserveren we gelden voor diverse projecten en investeringen. Achter in deze begroting vindt u een volledig (gecomprimeerd) overzicht van het investeringsprogramma, met daarin ook opgenomen de nieuwe beleidswensen. Onderstaand een niet uitputtend overzicht van nieuwe investeringen.

Omschrijving	Investering	structureel	uitvoering
Materieel reiniging, tractie, onderhoud	408.495	51.470	2021 t/m 2024
Materieel groenvoorziening	346.505	41.203	2021 t/m 2024
Materieel VVH	25.000	4.417	2024
Riolering (GRP)	475.000	12.620	2021 t/m 2024
Anodes Zuiderhaven	180.300	19.581	2020
Anodes Oude Buitenhaven	30.000	3.258	2020
Aanpassen loods Willemskade (Fries Blauw)	190.850	9.429	2021 t/m 2024
Herinrichting parkeerterrein P1	2.270.000	38.399	2021
Parkeerterrein De Witte Kas	1.685.000	82.902	2020 t/m 2024
Kunstobject Nieuwe Willemshaven	20.000	1.507	2020 t/m 2024
Schrobmachine Waddenhal	15.085	75	2020

De beschikking over deze gelden leggen we – als dat noodzakelijk is - via afzonderlijke voorstellen aan de raad voor. Bij een aantal projecten staat het uitvoeringsjaar 2020. Dit komt doordat (een deel van) deze kredieten bij het opmaken van de begroting nog niet aangevraagd waren.

PROGRAMMA 1 BESTUUR EN ONDERSTEUNING

SPEERPUNTEN	
1	Toekomstbestendige dienstverlening
2	Werken aan een systeem van interne beheersing.
3	Investeren in de vitaliteit van medewerkers en een aantrekkelijk werkgever zijn voor jong talent.

Nieuw beleid

Onderwerp	2021	2022	2023	2024
Formatie concerncontroller	60.000	60.000	60.000	60.000
Uitbreiding formatie communicatie	80.000	80.000		
Extra budget Rekenkamer commissie	3.100	3.100	3.100	3.100
Verhoging parkeeropbrengst	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Verhoging Onroerendzaakbelasting (1% in 2021 en 22 en 2% in 2023 en 24)	-35.000	-35.000	-70.000	-70.000
	58.100	58.100	-56.900	-56.900

Toelichting nieuw beleid

Formatie concerncontroller

Al langer staat AO/IB (Administratieve Organisatie en Interne Beheersing) hoog op de agenda bij zowel de organisatie als de Audit Commissie.

Mede vanwege het feit dat m.i.v. boekjaar 2021 niet de accountant maar het college zelf een verklaring afgeeft voor het (financieel) rechtmatig handelen wordt interne beheersing van de processen en het borgen ervan steeds belangrijker. Hiervoor is zowel bewustwording, capaciteit als kennis nodig. Op dat onderdeel is een concerncontroller een cruciale functie.

Dit is ook de reden dat in 2019 een interim concerncontroller als kwartiermaker heeft gekeken wat de gemeente Harlingen te doen staat en wat ze daarvoor nodig heeft. Hij heeft een advies uitgebracht (Harlingen in control en vooruit) waarin de aanbeveling staat van het aanstellen van een concerncontroller.

Uitbreiding formatie communicatie

Met alle ambities, zoals omschreven in het bestuursakkoord, "Bouwen aan een betere toekomst", de invoering van de Omgevingswet 2021, het vaststellen van het Programma Harlingen, wordt er een groeiend beroep gedaan op ondersteuning vanuit communicatie.

Er is het afgelopen jaar veel geïnvesteerd in de ontwikkeling van strategisch beleid wat bijdraagt aan de complete beeldvorming van onze organisatie. Zo is gestart met een herpositioneringstraject, is er een basis gelegd voor de citymarketing en is er een content plan ontwikkeld voor de algehele voorlichting vanuit de gemeente Harlingen, waarbij ook kritisch gekeken wordt naar de inzet van de huidige communicatiemiddelen. Daarbij is continu de verbinding gezocht met de interne- en externe omgeving om op deze wijze een zo groot mogelijk draagvlak te realiseren voor het ontwikkelde beleid. Deze uitbreiding is in eerste instantie voor 2 jaar.

Extra budget Rekenkamer commissie

Om regelmatig en gedegen onderzoek te kunnen doen is een kleine ophoging van het budget noodzakelijk.

Verhoging tarieven (stad)parkeren

De afgelopen jaren zijn de parkeertarieven niet verhoogd, terwijl de lasten zijn gestegen. Om goed toegerust te blijven op het gebied van stadparkeren (meters en vergunningen) wordt voorgesteld de tarieven voor zowel betaald parkeren als vergunninghouders met 10% te verhogen.

Verhoging onroerendzaakbelasting

Om ook in de toekomst de begroting sluitend te houden wordt gerekend met een kleine verhoging van de OZB tarieven. Dit geldt voor zowel woningen als niet woningen. In 2021 en 2022 bedraagt de verhoging 1%. Over 2023 en 2024 bedraagt deze 2%. Het gaat om een verhoging bovenop de gebruikelijke inflatiecorrectie. Met deze verhoging blijft de gemeente Harlingen overigens één van de goedkoopste gemeenten waar het gaat om de woonlasten.

Speerpunt 1

Toekomstbestendige dienstverlening

In de programmabegroting van 2020 hebben we geschreven dat onze visie op dienstverlening “Op weg naar 2025” die in 2017 is vastgesteld, geëvalueerd zou worden. Immers voor een transparante, zorgvuldige en solide doorontwikkeling is het belangrijk om pas op de plaats te maken en te evalueren. De realiteit was echter anders en hebben wij in 2020 alle zeilen bij moeten zetten om goede dienstverlening te kunnen blijven bieden.

Wat betekent dit voor 2021? Een aantal zaken die we in 2020 wilden doen om de doelstelling van dit speerpunt te halen, schuiven we door naar 2021. Daarnaast is gebleken dat het aanbieden van een ruim aanbod aan digitale diensten nog belangrijker is geworden. Dit is ook één van de speerpunten uit het bestuursakkoord. We richten ons in 2021 dan ook op het uitbreiden van e-diensten op het gebied van burgerlijke stand en burgerzaken

Wat gaan we in 2021 doen?

- Een tussentijdse evaluatie van de voortgang van de doelstellingen uit de visie op dienstverlening “Op weg naar 2025”.
- Invoeren parkeerapp. Bewoners kunnen dan eenvoudig via een app op hun telefoon het bezoek aan- en afmelden.
- Digitale dienstverlening uitbreiden op het gebied van burgerzaken en burgerlijke stand.

Speerpunt 2

Werken aan een systeem van interne beheersing.

Van gemeentes wordt op het gebied van interne beheersing steeds meer gevergd. Er moet steeds nadrukkelijker worden aangetoond dat processen lopen zoals is voorgeschreven en/of afgesproken. Dit vraagt in tegenstelling tot de huidige, meer pragmatisch gerichte aanpak, een systematische aanpak van de AO/IB (Administratieve Organisatie/ Interne Beheersing) binnen de gemeente Harlingen. Het opzetten van een dergelijk systeem is mede van belang doordat vanaf boekjaar 2021 niet de accountant een verklaring voor (financieel) rechtmatig handelen afgeeft maar het college zelf.

Wat gaan we in 2021 doen?

- Aanstellen concerncontroller.
- Opzetten systeem van AO/IC.
- Het (doen) uitvoeren van IC's (Interne Controle) en VIC's (Verbijzonderde Interne Controle).

Speerpunt 3

Investeren in de vitaliteit van medewerkers en een aantrekkelijk werkgever zijn voor jong talent.

Met het besluit om de ambtelijke huisvesting op de Centrumlocatie nader uit te werken, wordt gestart met de definitiefase. De komende periode staan in het teken van het uitwerken van specificaties en het ontwerp voor de verbouw. Zo worden onder meer gewerkt aan de verwerving van een extra pand, het programma van eisen, het ontwerp, de keuze van werkplekconcept, het bouwproces/planning, de contract- en aanbestedingstrategie en de financiën. Daarna wordt naar verwachting medio 2021 een definitieve beslissing door de raad genomen.

Wat gaan we in 2021 doen?

- De (ver)bouwplannen verder uitwerken om zo in 2021 een definitief besluit door de raad te kunnen laten nemen

Harlinger indicatoren

Vitaliteit

Indicator	2018	2019
Ziekteverzuim 25-35 jaar	7,86%	3,80%
Ziekteverzuim 35-45 jaar	4,59%	5,91%
Ziekteverzuim 45-55 jaar	3,08%	2,18%
Ziekteverzuim onder 55 plussers *	7,25%	7,22%
Gemiddeld ziekteverzuim	5,08%	4,62%

De daling van het gemiddeld ziekteverzuim openbaart zich met name in de leeftijdscategorie 25-35

Dienstverlening

Indicator	Harlingen	Gemeente < 25.000 inw.
Digitale volwassenheid* (inwoners)	58%	58%
Digitale volwassenheid (ondernemers)	n.v.t.*	n.v.t.

** Bron waarstaatjegemeente.nl. Het betreft hier de score die de gemeente behaalt op basis van de digitale volwassenheid van producten voor inwoners (en ondernemers) uitgedrukt in percentages. Het betreft cijfers uit 2018. In 2019 heeft er geen onderzoek bij de gemeente plaatsgevonden naar de digitale volwassenheid.*

Privacy

Indicator	2019	2020
Aantal gemelde datalekken	3	3*

**stand per 30 juli 2020*

Algemene indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,44	8,62	8,69
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	8,41	8,46	8,50
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	€943,23	€ 849,47	€ 896,57
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	41,55% €3.526.210	20,92% € 1.875.868	22,28% € 2.107.280
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	10,37%	10,78%	10,86%

Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	12.431	9.304	10.146	9.933	10.106	10.574
Baten	42.497	37.708	39.676	39.349	39.647	40.066
Resultaat voor bestemming	30.066	28.404	29.530	29.416	29.541	29.492
Onttrekking aan reserves	1453	676	106	171	11	11
Toevoeging aan reserves	-896	-520	-30	-30	-30	-30
Mutaties reserves	557	156	76	141	-19	-19
Resultaat na bestemming	30.623	28.560	29.606	29.557	29.522	29.473

Kaderstellende beleidsnota's

Bestuur

Verordening op de Rekenkamercommissie	2008
Informatienotitie Burgerparticipatie	2011
Inspiraakverordening	2012
Referendumverordening	2012
Verordening op het burgerinitiatief gemeente Harlinge	
Organisatieverordening	2016
Reglement van orde van de Raad	2018
Coalitieprogramma 2018-2022	2018

Dienstverlening

Archiefverordening	2013
Visie op de dienstverlening "Op weg naar 2025 gemeente Harlingen"	2017
Kwaliteitshandvest 2017	2017
Informatiebeleidsplan	2017

Financiën

Verordening op de auditcommissie	2018
Convenant actieve informatievoorziening	2007
Controleverordening	2008
Treasurystatuut	2010
Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2015	2015
Financiële verordening gemeente Harlingen 2017	2017

PROGRAMMA 2 VEILIGHEID

SPEERPUNTEN

1	Een veilige omgeving voor mensen die wonen, werken en recreëren in Harlingen.

Speerpunt 1

Een veilige omgeving voor mensen die wonen, werken en recreëren in Harlingen.

2021 is het tweede jaar waarin we werken volgens het Integraal Veiligheidsplan 2020-2023. De wereldwijde pandemie Covid-19, de intelligente lockdown en de geldende maatregelen uit de Noodverordening hebben een groot deel van de capaciteit in beslag genomen. Door de maatregelen hebben we geplande activiteiten moeten uitstellen. Het komende jaar benutten we wederom om te werken aan de prioriteiten gesteld in dit plan.

In het regionale ondermijningsbeeld voor het basisteam Noordwest zijn aanbevelingen gedaan om ondermijnende criminaliteit zo goed mogelijk te bestrijden. We gaan uitvoering geven aan het opgestelde plan van aanpak, op enkele punten mogelijk in samenwerking met de andere gemeenten in het basisteam. We gaan bewustwording stimuleren, niet alleen de ondernemers, ook onze inwoners worden bewust gemaakt van signalen (wat je niet kent zie je niet) en gevraagd die signalen ook te melden. Om meer zicht te krijgen op de bedrijventerreinen gaan we een keer per jaar een integrale bestemmingsplancontrole organiseren op (een gedeelte van) een bedrijventerrein. Beleidsregels worden up-to-date gehouden en waar mogelijk afgestemd met de gemeenten in het basisteam, handhaving wordt daarmee eenduidig. Het is in de ene gemeente niet aantrekkelijker om crimineel te handelen dan in de andere gemeenten binnen het basisteam Noordwest.

Voorlichting is ook van belang om ondernemers en inwoners van onze gemeente te wijzen op de gevaren van cybercrime. Cijfers wijzen uit dat traditionele criminaliteit verminderd maar dat meer mensen slachtoffer worden van een vorm van cybercriminaliteit. We zoeken samenwerking hierin en maken mede gebruik van al ontwikkelde producten op dit gebied.

Er zijn veel buurtpreventiegroepen actief in onze gemeente. We ondersteunen, samen met de wijkagenten, deze groepen met kennis en expertise door geregeld samen te komen met de coördinatoren van deze groepen. We motiveren vrijwilligers om in wijken waar nog geen groep actief is buurtpreventie op te starten. Groepen die ook surveilleren worden gefaciliteerd met opvallende hesjes.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Regulier overleg met de coördinatoren van alle buurtpreventiegroepen
- Bewustwording ondermijnende criminaliteit stimuleren
- Bewustwording cybercrime stimuleren
- Bestemmingsplancontrole bedrijventerrein
- Beleid up-to-date houden

Harlinger indicatoren

Veiligheid

Indicator	2019	2020
Whatsapp groepen buurtpreventie	20	22*

* stand per 20 augustus 2020

Algemene Indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Laatst bekende gegeven	Gemeente < 25.000 inw.
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt 2019	64	110
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	Politie 2018	0,6	0,6
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	Politie 2018	4,4	3,0
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	Politie 2018	1,0	2,1
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS 2017	4,6	3,7

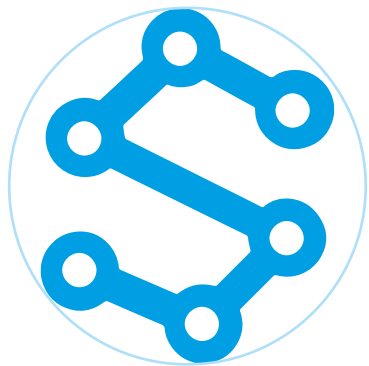
Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	1.448	1.480	1.580	1.608	1.638	1.669
Baten	73	27	29	29	29	29
Resultaat voor bestemming	-1.375	-1.453	-1.551	-1.579	-1.609	-1.640
Onttrekking aan reserves		20				
Toevoeging aan reserves						
Mutaties reserves		20				
Resultaat na bestemming	-1.375	-1.433	-1.551	-1.579	-1.609	-1.640

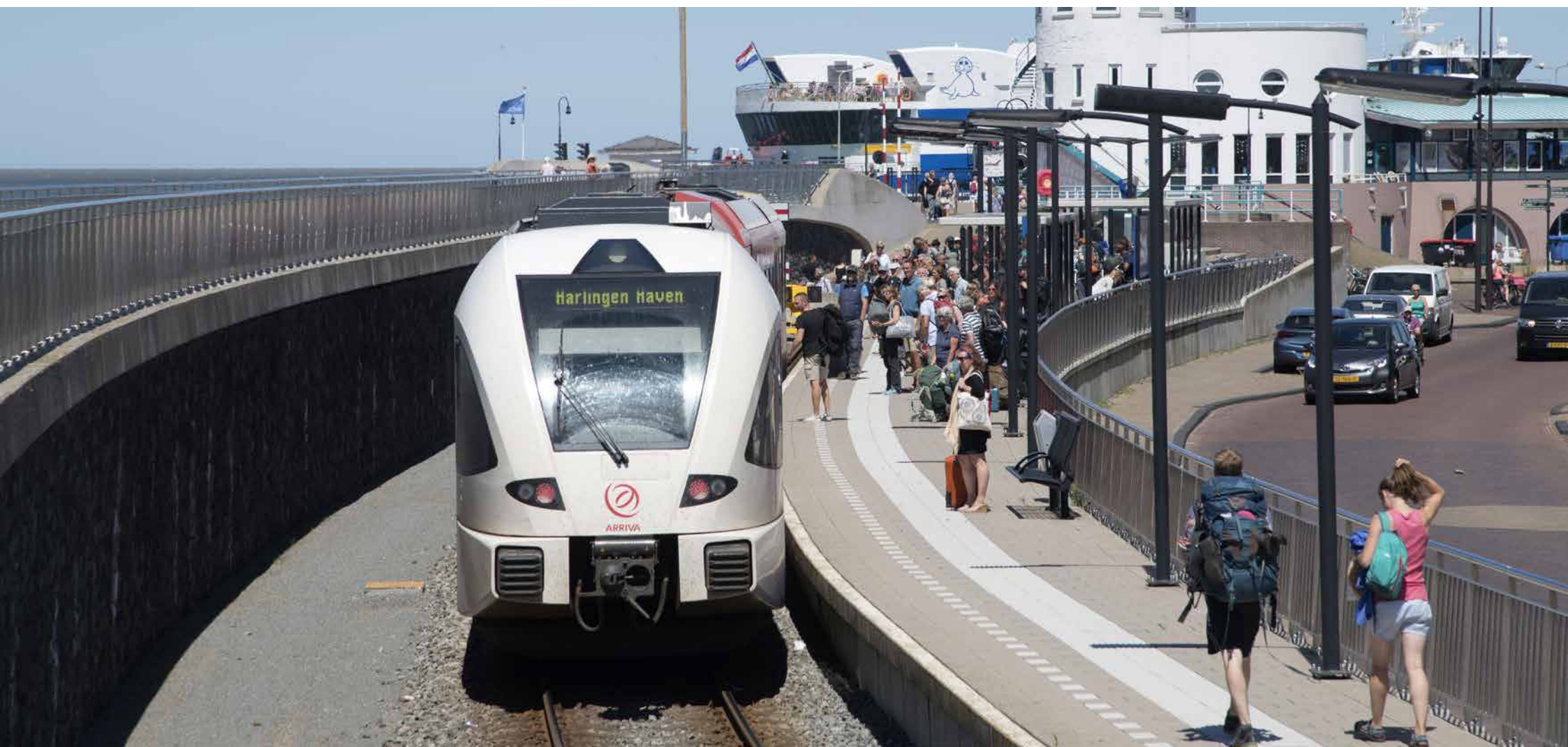
Kaderstellende beleidsnota's

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Fryslân	2013
Preventie en Handavingsplan Drank- en Horecawet Harlingen	2014
Beleidsregels wet Victoria	2014
Regionaal Crisisplan	2016
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord Nederland 2015 – 2018	2017
Terrassenbeleid	2017
Beleidsregels wet Damocles	2019
Coffeeshopbeleid	2019
Algemeen Plaatselijke Verordening	2019
Beleidsregels wet Bibob	2019/2020
Integraal Veiligheidsplan 2020-2023	2020
Evenementenbeleid	2020

PROGRAMMA 3 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

SPEERPUNTEN	
1	Een veilige verkeersafwikkeling.
2	Een goede bereikbaarheid van de stad en dorpen.
3	Een evenwichtig en gebruiksvriendelijk parkeeraanbod afgestemd op de functies wonen, winkelen, werken, recreëren en lang parkeren waarbij de leefbaarheid van de stad en dorpen gewaarborgd is.
4	Doelbewust rioolbeheer.
5	Een klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte.

Nieuw beleid

Onderwerp	2021	2022	2023	2024
Extra dotatie reserve Monumentenstichting Harlingen	5.000	5.000	5.000	5.000
Extra dotatie voorziening a.g.v. actualisatie beheerplannen 2020-2035	90.000	90.000	90.000	90.000
Meerkosten herinrichting Winamerdyk	50.000			
Kwaliteitsverbetering Spoorstraat	170.000			
Onderzoek toegankelijkheid minder-validen openbaar gebied	25.000			
Parkeerverwijzing bezoekers binnenstad	10.000			
Pilot toepassing fietsvlonders Grote Bredeplaats in zomerperiode	16.000			
Investering in jachthaven De Leeuwenburg	30.000	30.000	30.000	30.000
	396.000	125.000	125.000	125.000

Toelichting nieuw beleid

Extra dotatie reserve Monumentenstichting Harlingen

Jaarlijks wordt aan de Monumentenstichting Harlingen (MSH) een voorschot op de gemaakte kosten voor het onderhoud van drie historische bruggen uitgekeerd. Op basis van de financiële doorrekening van het beheerplan 2020-2035 is vanaf 2020 een jaarlijkse extra dotatie van € 5.000 noodzakelijk in de reserve Monumentenstichting Harlingen om de voorgenomen werkzaamheden uit te kunnen voeren.

Extra dotatie voorziening a.g.v. actualisatie beheerplannen 2020-2035

De gemeente Harlingen heeft veel kapitaalgoederen in haar bezit. Door goed en degelijk onderhoud in de afgelopen jaren aan de hand van bestaande beheerplannen verkeren onze kapitaalgoederen in goede staat. Om deze kapitaalgoederen ook de komende jaren in goede staat te houden, op basis van sober en doelmatig onderhoud, zijn de beheerplannen geactualiseerd voor de periode 2020-2035. Deze beheerplannen heeft de gemeenteraad inmiddels vastgesteld. In de beheerplannen wordt het noodzakelijke onderhoud aan de kapitaalgoederen voor de komende jaren vastgelegd en worden de kosten daarvan bepaald. Per saldo dient over de zeven beheerplannen gezamenlijk € 90.000 extra te worden gedoteerd.

Meerkosten herinrichting Winamerdyk

In het bestuursakkoord is onder andere opgenomen dat de Winamerdyk heringericht zou moeten worden. Door bepaalde werkzaamheden te combineren kan Wijnaldum zijn gewenste dorpsentree realiseren. Er wordt ook gewerkt aan een reconstructie van de brug Reatille. Een en ander gebaseerd op een schetsontwerp. De totaal geraamde aanvullende kosten voor de herinrichting Winamerdyk komen € 40.000.

Kwaliteitsverbetering Spoorstraat

Met de nieuwe N31 en de daarbij de centrale aansluiting ter hoogte van de Almenumerweg op de N31 is de verwachting dat het drukker zal worden op deze route. Dit is voldoende om de vrijliggende fietspaden te realiseren. Inmiddels is een ontwerp gemaakt, waarin de wensen voor een veilige oversteek bij de Steenhouwersstraat, Werfpad en de Jumbo supermarkt zijn verwerkt. Ook de entree naar het parkeerterrein wordt vriendelijker ingericht. Als laatste wordt

ook op het deel van de Jumbo naar Stationsweg nu aangepakt, zodat een nette stadsentree ontstaat.

De kosten voor de kwaliteitsverbetering worden geraamd op € 150.000.

Onderzoek toegankelijkheid minder-validen openbaar gebied

Voor onze minder-valide medemens is het van groot belang om zich vrij te kunnen bewegen door de openbare ruimte. We kunnen de openbare ruimte laten toetsen door een keuringsteam van “Ongehinderd” en een pasklare adviesrapportage laten opstellen.

De geraamde kosten voor een uitgebreid onderzoek voor de gemeente Harlingen zijn € 25.000.

Parkeerverwijzing bezoekers binnenstad

In het bestuursakkoord is opgenomen dat er een parkeerverwijzing voor bezoekers van de binnenstad zou moeten komen. Hiervoor hebben we een schetsontwerp gemaakt en overleg gehad met een bordenleverancier. De totaal geraamde kosten voor een parkeerverwijzing voor bezoekers van de binnenstad bedragen € 10.000.

Pilot toepassing fietsvlonders Grote Bredeplaats in zomerperiode

In het bestuursakkoord wordt gesproken over een “autovrije Grote Bredeplaats” in de zomer. Een maatregel die hierin zou passen is het in het omturnen van de parkeerplaatsen op de Grote Bredeplaats in de zomer tot fietsparkeerplaatsen door het toepassen van fietsvlonders. Dit zijn fietsenrekken op een ondergrond die relatief eenvoudig aan te brengen dan wel te verwijderen zijn. De totaal geraamde kosten komen op € 16.000.

Investeren in jachthaven De Leeuwenburg

In plaats van verlaging van de gelden voor brugbediening die de erfpachter betaalt heeft het college besloten om in gesprek te gaan met de erfpachter over eventueel mede-investeren in de jachthaven. Dit gesprek heeft plaatsgevonden en naar aanleiding hiervan zijn afspraken gemaakt om te komen tot een gezamenlijke aanpak van de Noorder- en Zuiderhaven. Deze aanpak is er vooral op gericht om de jachthaven Noorder- en Zuiderhaven beter exploitabel te maken. Hiervoor wordt € 30.000 structureel beschikbaar gesteld.

Speerpunt 1

Een veilige verkeersafwikkeling

Het is belangrijk dat de stad, de dorpen en het buitengebied goed bereikbaar, veilig en leefbaar zijn. We gaan in 2021 door met het veiliger maken van de wegen door, daar waar nodig, het achterstallig onderhoud van de wegen uit te voeren.

Na de herinrichting van de Stationsweg (inclusief vrij liggende fietsvoorzieningen) wordt in 2021 de Spoorstraat verder aangepakt. Na de aanpak van de kabels en leidingen, de rioleringswerkzaamheden en het verwijderen van in de weg staand groen gaat in 2021 ook de daadwerkelijke zichtbare herinrichting van de Spoorstraat van start. De Spoorstraat, tussen de Stationsweg en de Westerzeedijk, is een gebied ontsluitingsweg (50 km) waar conform de Duurzaam Veilig systematiek vrij liggende fietsvoorzieningen bij horen. De Spoorstraat is (naast de Industriebaan/Hermesweg en Kanaalweg Oost) de enige gebiedsontsluitingsweg zonder vrij liggende fietsvoorzieningen.

Als direct gevolg van het coronavirus is de voorgenomen pilot met een autovrije Grote Bredeplaats in een stroomversnelling geraakt.

Op basis van de gehouden evaluatie geven we hier in 2021 een vervolg aan. Daarbij kijken we ook naar de eventuele mogelijkheden van een autoluwe(re) Voorstraat.

In het kader van groot onderhoud is de herinrichting Winamerdyk voorzien in 2021. In combinatie met hoog gemeten rijsnelheden zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om aanvullende en snelheidremmende voorzieningen toe te kunnen passen.

Om binnen de gemeente Harlingen zoveel mogelijk te bevorderen dat het openbaar gebied toegankelijk is voor iedereen laten we in 2021 hier onderzoek naar doen. In het onderzoek wordt er gekeken naar de toegankelijkheid van onder andere trottoirs, straten, gehandicaptenparkeerplaatsen, bushaltes, voetgangersoversteekplaatsen, pleinen, bruggen, hellingen en trappen. Daarmee krijgen we inzicht in de toegankelijkheid van onze gemeente van publieke locaties en voorzieningen en ontvangen we praktische verbeteradviezen.

Samen met bewoners, RSG Simon Vestdijk en andere belanghebbenden hebben we een plan gemaakt voor de herinrichting van de Koningin Julianastraat. In 2021 worden de werkzaamheden verder voorbereid, zodat in 2022 de weg opnieuw wordt ingericht.

Er is in 2021 een budget 'klein verkeersleed' beschikbaar. Hiermee kunnen we adequaat reageren op meldingen en klachten van burgers over de infrastructuur.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Herinrichting Spoorstraat (incl. vrij liggende fietspaden) afronden;
- Autovrije Grote Bredeplaats in zomerperiode en onderzoek autoluwe(re) Voorstraat;
- Herinrichting Winamerdyk;
- Er wordt gewerkt aan reconstructieplannen voor bruggen;
- Onderzoek toegankelijkheid minder-validen openbaar gebied;
- Herinrichting Koningin Julianastraat ter hoogte van RSG Simon Vestdijk
- Kleine verkeersaanpassingen uit het potje 'klein verkeersleed'.

Speerpunt 2

Een goede bereikbaarheid van de stad en dorpen

Een goede bereikbaarheid van de stad maakt ons economisch vitaler en verbetert de leef- en woonomgeving van de mensen. De stad, dorpen en het buitengebied moeten niet alleen goede bereikbaar zijn, maar ook veilig en leefbaar.

Met de laatste werkzaamheden op het onderliggende wegennet in relatie tot de verdiepte N31 is de hoofdwegenstructuur van Harlingen grotendeels afgerond. In 2021 worden vrij liggende fietspaden aangebracht langs de Spoorstraat. Fietsers hebben hierna bijna overal een eigen fietspad langs de hoofdwegenstructuur in de stad Harlingen.

In 2021 is het beheerplan 'wegen' geactualiseerd. De focus vanuit het onderhoud gaat de komende jaren meer richting de woonwijken. De Bouwvereniging gaat ook in 2021 veel woningen renoveren/bouwen. Zo worden de woningen langs de Koningin Wilhelminastraat en Prinses Margrietstraat in Harlingen gerenoveerd/vervangen. Dit heeft gevolgen voor de infrastructuur en deze wordt daarom ook

gerenoveerd.

In de Trebolbuurt is in 2020 een start gemaakt met de renovatie van de buurt, in 2021 en de jaren daarna wordt dit voortgezet. Samen met de bewoners is hier een plan voor gemaakt.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Afronden aanleg fietspad Midlum-Wijnaldum (inclusief fietstunnel Zuidwalweg).
- Opzetten project AutoMaatje van de ANWB (vanuit WMO geïnitieerd);
- Herinrichten Koningin Wilhelminastraat en Prinses Margrietstraat en Trebolbuurt;

Speerpunt 3

Een evenwichtig en gebruiksvriendelijk parkeeraanbod afgestemd op de functies wonen, winkelen, werken, recreëren en eilandbezoek waarbij de leefbaarheid van de stad en dorpen gewaarborgd is.

In 2015 heeft de gemeenteraad de "Nota parkeerbeleid Harlingen" vastgesteld. Het parkeerregime is hierdoor belangrijk vereenvoudigd. Eind 2020 zal de gemeenteraad waarschijnlijk instemmen met de Mobiliteitsvisie. Integraal onderdeel daarvan is het parkeerbeleid. In de loop van 2021 gaan wij de voorgestelde wijzigingen uit de Mobiliteitsvisie voorbereiden om ze daarna op te kunnen nemen in de parkeerverordening.

Na nodige voorbereidingen gaan we in 2021 het eiland parkeren concentreren op één aaneengesloten locatie aan de Harlingerstraatweg. De locatie Witte Kas richten we daarbij tijdelijk in om eiland gerelateerd parkeren op te vangen. Ook de recent aangekochte locatie P2 kunnen we per 2021 inzetten. Daarmee ontstaat voldoende parkeerruimte om gedurende het hele seizoen de eilandganger op een goede manier op te vangen. Met behulp van nieuwe bewegwijzering leiden we de reizigers richting de verschillende parkeerlocaties waarna ze met behulp van een gratis pendeldienst naar de veerbootterminal door kunnen reizen.

Per 2021 verzorgt de gemeente Harlingen de exploitatie van het terrein en laat het beheer uitvoeren door een externe partij. In 2020 is gestart om in het kader van het Programma Harlingen een inrichtingsplan op te stellen voor de parkeerlocatie, met aandacht voor een nieuwe ontsluiting en de naaste omgeving. Dit doen we

samen met belanghebbenden waarbij de bewoners van de Harlinger Straatweg een belangrijke stakeholder in zijn. In 2021 willen we komen tot een definitief ontwerp en een begin maken met de uitvoering ervan. Ook voor de herinrichting van de Waddenpromenade en de verbindingsroute van het langparkeerterrein en de terminal zal een ontwerp worden vastgesteld. Met de provincie en Wetterskip zal overleg worden gevoerd over de uitvoering ervan.

Voor wat betreft het parkeren ten behoeve van de Bruine Vloot voorzien we de locatie aan de Westerzeedijk in 2021 van nieuwe parkeerapparatuur waardoor de gasten van Bruine Vloot nog beter worden bediend.

Voor de bezoekers van de stad Harlingen komt er een parkeerverwijssysteem.

Daarnaast gaan we onderzoeken waar en op welke wijze we kunnen voorzien in meer betaalbare parkeerruimte aan de randen van het stadshart.

Wat gaan we er in 2021 voor doen?

- Monitoring parkeerregime.
- Exploitatie eiland gerelateerd parkeren uitvoeren.
- Exploitatie bruine vloot gerelateerd parkeren uitvoeren.
- Opstellen van een inrichtingsplan voor de eiland parkeerlocatie en omgeving.
- Realiseren parkeerverwijssysteem voor bezoekers van de stad.
- Meer betaalbare parkeerruimte aan de randen van het stadshart.
- Maken van een uitvoeringsplan Mobiliteitsvisie

Speerpunt 4

Doelbewust rioolbeheer

De gemeente beschikt over inspectiegegevens van de riolen, gemalen en pompunits. Op basis van deze inspecties kunnen doelbewuste vervangingskeuzes gemaakt worden in plaats van beheer op basis van aanlegjaar (technische levensduur).

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

In 2021 wordt de riolering vervangen in een aantal straten.

In Plan Zuid wordt er een nieuw regenwaterriool aangelegd in de Spoorstraat.

Het bestaande verouderde riool in de Buorren en Roordaweg wordt gerenoveerd met kous.

Het basisrioleringsplan voor de kern Harlingen wordt geactualiseerd. Hierbij is aandacht voor klimaatbestendigheid en klimaatadaptie.

Speerpunt 5

Een klimaatbestendige inrichting van de Openbare ruimte

Er is een klimaatstresstest uitgevoerd voor de gemeente Harlingen. De effecten van klimaatverandering en gebieden met wateroverlast en/of hittestress kunnen geraadpleegd worden via de Friese Klimaatatlas. Bij het opstellen van herinrichtingsplannen wordt deze Friese Klimaatatlas gebruikt om te checken of er ook extra klimaat adaptieve maatregelen uitgevoerd moeten worden. Voorbeelden van klimaat adaptieve maatregelen zijn: aanleggen van waterberging, aanplant bomen of het toepassen van een hoger bouwpeil voor woningen.

Het uitvoeringsprogramma van het nieuwe Fries Bestuursakkoord Waterketen 2021-2025 (samenwerkingsverband Provincie, Wetterskip, Vitens en alle Friese gemeenten) staat volledig in teken van klimaatadaptatie en waterbewustzijn. Met dit FBWK wordt samengewerkt om als één overheid te werken aan een klimaatbestending Fryslân in 2050.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Bij het opstellen van herinrichtingsplannen rekening houden met het toepassen van klimaat adaptieve maatregelen.
- Er zal onderzocht worden hoe de burger tevens gestimuleerd kan worden om een bijdrage te leveren aan een klimaatbestendige inrichting met een lager percentage verharding en meer groen in de tuinen.

Harlinger indicatoren programma 3

Wegen

Indicator	omschrijving	2018	2019
Onderhoudsniveau wegen*	Het bedrag aan achterstallig onderhoud per m2 areaal	€ 0,94	€1,61

* Voor 2019 komt het bedrag van achterstallig onderhoud op € 1,61/m2 (som 1.900.000/1.180.000). In 2019 is het hele wegenareaal geïnspecteerd. In 2018 was dit maar 3/5 deel. Daarom is dit bedrag veel lager. Bij volledige inspectie kwam dit ook rond de € 1,60 m2 uit

Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	6.699	5.676	5.940	5.985	5.985	5.961
Baten	3.861	2.021	2.035	2.124	2.124	2.124
Resultaat voor bestemming	-2.838	-3.655	-3.905	-3.861	-3.861	-3.837
Onttrekking aan reserves	2.335	424	571	530	530	530
Toevoeging aan reserves	-2.462	-114	-122	-122	-122	-122
Mutatie reserves	-127	310	449	408	408	408
Resultaat na bestemming	-2.965	-3.345	-3.456	-3.453	-3.453	-3.429

Kaderstellende beleidsnota's

Verkeer en vervoer

Kadernota gladheidbestrijding	2000
Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP)	2011
Nota fietsprojecten Harlingen	2015
Beheerplan openbare verlichting	2020-2024
Beheerplan Wegen	2020-2024
Beheerplan Bruggen en Duikers	2020-2035
Beheerplan kades en Walbeschoeiingen	2020-2035
Beheerplan Gebouwen 2020-2035	2020

Parkeren

Nota Parkeerbeleid Harlingen	2015
Parkeerverordening	2018

Recreatieve havens en economische havens

Masterplan Toegangspoort Friesland	2011
Havenverordening	2012
Ruimtelijk programma van Eisen	
Toegangspoort Harlingen	2013
Haveninrichtingsplan Harlingen	2013
Cope rapport haven Harlingen	2013
Havenplan Nieuwe Willemshaven	2014
Cruise Port Harlingen	2014
Beheerplan infrastructuur haven	2015
Beheerplan Baggeren binnenwateren Harlingen	2020-2035
Havenbeheerplan	2018-2037
Havenvisie Port of Harlingen	2019

PROGRAMMA 4 ECONOMIE

SPEERPUNTEN

1	Zorgen voor meer werkgelegenheid en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven
2	Bevordering toerisme
3	Actief sturen op samenwerking in het Waddengebied

Nieuw beleid

Onderwerp	2021	2022	2023	2024
Doorontwikkeling Citymarketing Harlingen Welkom aan Zee	30.000	30.000		
	30.000	30.000		

Toelichting nieuw beleid

Doorontwikkeling Citymarketing Harlingen Welkom aan Zee

Het belang van citymarketing wordt voor de gemeente onderstreept door de toeristische recreatieve visie (2018) en het Programma Harlingen (2019). Met dit extra budget gaan we:

- De toeristische website verder ontwikkelen.
- Video's en blogs maken over de verhaallijnen Schatkamers en Zeehelden.
- Citydressing (banieren, vlaggen).
- Arrangementontwikkeling Harlingen, Welkom aan Zee.
- Promotie acties in het kader van Harlingen, Welkom aan Zee.
- Fotografie ten behoeve van onze communicatiekanalen en communicatiemiddelen.
- Ontwerp en productie van offline communicatiedragers (flyers, folders, plattegronden).

Speerpunt 1

Zorgen voor meer werkgelegenheid en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven

We gaan door met het project 04, dat nu 'Leren en Werken in je Eigen Regio' heet.

Dit programma zetten we voort in 2021 met als doel jongeren in het voortgezet onderwijs in de regio op school in aanraking te brengen met

de beroepen en baanperspectieven in de eigen regio. Door demografische ontwikkelingen: minder geboorten en veroudering van de beroepsbevolking aan de éne kant en de gelijktijdige groei van de economie (op de langere termijn) aan de andere kant, is er een grote wervingsbehoefte ontstaan bij de bedrijven en instellingen naar nieuw en goed opgeleid personeel. Omdat het bedrijfsleven veel belang heeft bij nieuwe en goedopgeleide werknemers, is het programma samen met het bedrijfsleven ontwikkeld en omvat een scala aan activiteiten die door de bedrijven en instellingen, leermeesters en coaches samen met de scholen in zowel de onder- als de bovenbouw structureel wordt verzorgd. Het resultaat daarvan is een vitale regio met een evenwichtige arbeidsmarkt waarin jongeren een baan vinden in de eigen omgeving en daar ook blijven wonen (leeftaarsbelang) en bedrijven blijven beschikken over goed personeel (werkgelegenheidsbelang).

We begeleiden (startende) ondernemers en kleine zelfstandigen met ons ondernemersprogramma.

Het ondernemersprogramma in Harlingen is al jaren een succes en daarom gaan we ook komend jaar door met de uitvoering van dit programma. Afhankelijk van de ontwikkelingen betreffende Covid-19 wordt bekeken hoe dit op een goede manier wordt ingevuld. Het programma bestaat uit een aantal informatiebijeenkomsten, waarin alle aspecten van het ondernemerschap / het ondernemingsplan aan de orde komen. Aanvullend op deze informatiebijeenkomsten worden de deelnemers individueel begeleid, afhankelijk van de behoefte.

We onderhouden intensief contact met ons bedrijfsleven.

De corona pandemie heeft nog maar eens benadrukt hoe belangrijk de contacten met het bestaande bedrijfsleven zijn. Vooral de overleggen en contacten met de Horeca en Ondernemend Harlingen zijn intensief geweest. De bestuurlijke overleggen met de ondernemersverenigingen worden ook in 2021 georganiseerd. Wanneer nodig vinden er wederom meer, informele, bijeenkomsten plaats om zo de samenwerking tussen de gemeente en de ondernemersverenigingen te verbeteren en te verdiepen. Naast deze bestuurlijke overleggen komt er in 2021 ook periodiek overleg tussen EZ en het Sociaal Domein.

De bezoeken aan bedrijven met de wethouder van Economische Zaken zijn geïntensiveerd en ook in 2021 zullen er bedrijfsbezoeken georganiseerd worden. Ook heeft de gemeente de komende jaren extra aandacht voor het versterken van de binnenstad met een goed bereikbaar en een aantrekkelijk winkelcentrum. Daarbij wordt ook gekeken naar de resultaten van een enquête, die door

Ondernemend Harlingen is uitgevoerd. De Provincie Fryslân en de Friese gemeenten willen hiermee een bijdrage leveren aan de vitaliteit van binnensteden en de leefbaarheid van kernen.

De gemeente Harlingen en Ondernemend Harlingen wil graag, bij wijze van proef, de Grote Bredeplaats in zomerperiode voor drie jaar afsluiten. Deze proef zal per de zomer van 2021 ingaan.

Daarnaast wordt samen met het bedrijfsleven in Harlingen bekeken wat de voor en nadelen zijn van een Bedrijven Investeringszone, ten opzichte van de reclamebelasting die nu gehanteerd wordt.

We ondersteunen initiatieven vanuit ons bedrijfsleven.

De city-marketeer zal vanuit het vakgebied economische zaken, samen met de ondernemers, de marketing van de stad op gaan pakken en verbeteren. We gaan Harlingen promoten als een stad waar het goed wonen, werken en recreëren is. De city-marketeer zal onder andere ook bijstaan in het organiseren en promoten van de Harlinger Business Exposure. Deze beurs, waarin voor de volgende editie verschillende ondernemersverenigingen samenwerken, vindt plaats in het eerste kwartaal van 2021. Uiteraard neemt de gemeente Harlingen ook deel aan de beurs.

Het bedrag, waarvoor oorspronkelijk obligaties van Fries Blauw aangekocht zouden worden, wordt aangewend voor verbouw van loods 5 op de Nieuwe Willemshaven 5. De aanpassingen zijn algemeen van aard zodat ook deze loods ook geschikt is voor andere (toeristische) activiteiten.

De Willem Barentszwerf heeft besloten zijn activiteiten op de Willemskade voort te zetten. Daarvoor wordt het terrein aangepast, een nieuwe loods neergezet en het museum gedeelte uitgebreid. De gemeente zal in 2021 de stichting daarin faciliteren en ondersteunen.

We starten met het project Participatie Acceleratie Collectief (PAC).

Met dit project werken de gemeente, ondernemers, Pastiel, Harlingen Werkt en de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân samen volgens het open/ social hiring concept.

De gemeente Harlingen wil de ondernemingen die zich inzetten voor de maatschappij, verenigen in een collectief en een podium geven en de mogelijkheden bieden om hun bedrijf als goed werkgever op de kaart te zetten. Hiertoe wordt een arbeidspool opgericht. De arbeidspool wordt een platform

waarop kandidaten hebben aangegeven welke werkzaamheden zij willen verrichten en waarom. Daarbij zijn de vaardigheden of de te ontwikkelen vaardigheden omschreven. Maar ook de motivatie van de kandidaat wordt weergegeven. Tijdens het experiment wordt bekeken hoe dit zonder regeldruk, zware verplichtingen, extra risico's voor de ondernemers georganiseerd kan worden.

We ondersteunen bestaande en nieuwe bedrijven bij verplaatsing en uitbreiding en creëren ruimte voor de toekomst.

Op dit moment is er vrijwel geen loods beschikbaar in Harlingen. Bedrijven op de industrieterreinen denken aan uitbreiding of bedrijfsverplaatsing. Vanuit Economische Zaken wordt de kavelverkoop georganiseerd, bestaande bedrijven geholpen bij een eventuele uitbreiding en nieuwe bedrijven ondersteund bij hun komst naar Harlingen.

Na een periode van dialoog ligt er nu een 'Convenant bedrijventerreinen Noordwest 12 maart 2020'. Hiermee wordt uitbreiding van bedrijventerrein Oostpoort met 10 hectaren mogelijk. Oostpoort III zal worden aangelegd en geëxploiteerd door de Exploitiatiemaatschappij Oostpoort Harlingen BV.

Wij verwachten dat het bestemmingsplan in de zomer van 2021 gereed is. In de tussentijd wordt er in 2021 ook, in het kader van de nieuwe omgevingswet, gewerkt aan een omgevingsplan voor Koningsbuurt en Oostpoort. Het nieuwe bestemmingsplan zal hierin meegenomen worden. Zoals het er nu naar uitziet kan het omgevingsplan voor Koningsbuurt en Oostpoort per 1 januari 2022 in procedure.

We starten met de uitvoering van het Actieplan Economie.

Een adviesbureau heeft in opdracht van de gemeenten Harlingen en Waadhoeke de sociaaleconomische situatie in de regio Noardwest Fryslân in kaart gebracht en een SWOT-analyse gemaakt. Naast het verzamelen van data, zijn er ondernemers geënuquêteerd en bijeenkomsten georganiseerd. Voor de acties voor de komende drie jaar wordt er getracht een subsidie aanvraag in te dienen in het kader van de MKB- Deal. Een MKB-Deal bevat schriftelijke afspraken over wat de regionale publieke partijen (provincies of gemeenten) en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat gaan doen om het brede mkb te versterken. Die afspraken worden vastgelegd in een convenant

Daarbij moet wel aangegeven worden dat de kans voor een toekenning van een dergelijke subsidie klein zijn. Uiteraard kunnen de acties ook door gaan wanneer de subsidie niet wordt toegekend. Dit vraagt dan uiteraard wel meer tijd en wellicht een andere financieringsbron.

We starten met het project Brede Welvaart.

Het project wordt in Noordwest-Fryslân verband uitgevoerd en levert informatie op verschillende beleidsvlakken. De monitor brengt de regionale situatie in beeld ten aanzien van 'Brede Welvaart'. Brede welvaart wordt gezien als de kwaliteit van leven in het 'hier en nu' en de mate waarin deze ten koste gaat van die van 'latere' generaties of van die mensen 'elders' in de wereld. Daarnaast is de monitor een hulpmiddel voor dialoog en verdieping op de potenties van de regio. Onderzoekers en praktijkmensen bepalen samen de kansen en uitdagingen voor het gebied.

We steunen de ondernemers in deze lastige periode.

Het afgelopen jaar is een zwaar jaar geweest voor ondernemers. Verwacht wordt dat ook het jaar 2021 een lastig jaar gaat worden. De gemeente heeft een aantal maatregelen genomen om de ondernemers in deze moeilijke tijd te helpen. Zo is de Bruine Vloot voor 2020 geheel vrijgesteld van haven- en kadegelden en forfaitaire toeristenbelasting en is de horeca vrijgesteld van precario op terrassen. Ook is er, op initiatief van Harlingen en in samenwerking met andere charterhavens, een brandbrief opgesteld en verstuurd aan de ministers van EZK en OCW. Daarnaast is er onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor een steunfonds en konden ondernemers financiële begeleiding krijgen. De gemeente zal het bedrijfsleven ook in 2021 waar mogelijk blijven ondersteunen.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- We gaan door met het project 04, dat nu 'Leren en Werken in je Eigen Regio' heet.
- We begeleiden (startende) ondernemers en kleine zelfstandigen met ons ondernemersprogramma.
- We onderhouden intensief contact met ons bedrijfsleven.
- We ondersteunen initiatieven vanuit ons bedrijfsleven.
- We starten met het project Participatie Acceleratie Collectief (PAC).
- We ondersteunen bestaande en nieuwe bedrijven bij verplaatsing en uitbreiding en creëren ruimte voor de toekomst.
- We starten met de uitvoering van het Actieplan Economie.
- We starten met het project Brede Welvaart.

Speerpunt 2

Bevordering toerisme

De toeristische sector in Nederland groeit als nooit te voren. Naar verwachting stijgt het aantal toeristen dat Nederland bezoekt met 50% in 2030. Inmiddels weten de toeristen de weg naar Friesland steeds beter te vinden. Hier liggen voor Harlingen mooie kansen.

We zien Harlingen als middelpunt of een stepping stone voor een meerdaags bezoek. De kunst is daarbij om ons te onderscheiden van andere Friese steden en ons te profileren op de markt als een exclusieve bestemming. Met de prachtige binnenstad, de getijde- en zeehavens, de cruisehaven en met het Werelderfgoed Wadden voor de deur is de basis daarvoor al gelegd. De uitdaging is om meer nationale en internationale (cruise) toeristen te trekken die langer verblijven en meer gaan uitgeven in Harlingen, wat leidt tot meer werkgelegenheid en een bijdrage aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat. We spelen daarbij in op de groeiende belangstelling voor cultuur, historie en bijzondere verhalen. Ook zetten we ons in om de belevingswaarde en toegankelijkheid van het unieke natuurgebied Waddenzee Werelderfgoed te verbeteren. Daarnaast spelen we in op groeiemarkten, zoals de verblijfsmarkt (shortbreaks en campers).

Ook heeft Harlingen veel te bieden voor de watertoerist. Als zeehavenstad met een getijdenhaven, de bruine vloot, de cruiseschepen, de Singels en een verenigingshaven is Harlingen aantrekkelijk voor verschillende doelgroepen. Hier maken we nog te weinig gebruik van. De watersportsector is in beweging en daar willen we als gemeente Harlingen op een goede manier in meebewegen. We willen Harlingen nog aantrekkelijker te maken voor de verschillende groepen watertoeristen. Hiervoor dienen de basis voorzieningen op orde te zijn voor de charterschepen, cruisevaart, jachten en kleine bootjes. Hellingen, vuilwatertanks, een bunkerplaats, sanitaire voorzieningen en goed onderhouden vaarroutes. Deze voorzieningen dienen op orde te zijn om meer uit watertoerisme te kunnen halen.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

Lokaal

- We geven uitvoering aan het toeristisch jaarplan 2021.
- Het merk 'Harlingen, welkom aan zee' actief blijven uitdragen. Hierbij haken we aan op activiteiten, ontwikkelingen en promotie rondom Harlingen (bijv. bestemming Noardwest, Visit Wadden, Afsluitdijk).
- We geven uitvoering aan het lichtplan, zoals het verlichten van stegen, het aanlichten van specifieke gebouwen en schepen.

Ontwikkelen watersport

- Opstellen ligplaatsenbeleid.
- Ontwikkelen beleid Noorder- en Zuiderhaven.
- Investeren in de Noorder- en Zuiderhaven om de voorzieningen aan te passen aan de (veiligheids)eisen van deze tijd
- Ontwikkelen van water- en kustrecreatie door in te zetten op populaire vormen van watertoerisme, zoals suppen/sloepvaren, surfen, kiten en (zee)zeilen.

Regionaal

- Samen met de Waddenkustgemeenten onderzoeken of we als Waddenkust een duurzame bestemming kunnen worden (Green Destination).
- We geven uitvoering aan het project 'Op paad lâns 't Waad'.
- Samen met de provincies Groningen, Noord Holland en Fryslân, eilanden en Waddenkustgemeenten gaan we het Waddenzee Werelderfgoed versterken en vermarkten. We werken daarbij aan de thema's: kwaliteitsverbetering, bereikbaarheid, belevingskernwaarden en netwerken. Ook zetten we in op marketing, verhaallijnen, routes en ondernemers activatie.
- We werken via het Fries Programma Waddenkust samen met de kustregio aan gezamenlijke toeristische ambities (NW en NO Friesland).
- De promotie van Cruise Port Harlingen in de afgelopen jaren werpt zijn vruchten af. Het aantal reders dat Harlingen weten te vinden neemt toe. De ingeslagen weg van nieuwe contacten leggen, bestaande onderhouden door middel van het bezoeken van reders, beurzen en congressen blijven we voortzetten.

Speerpunt 3

Actief sturen op samenwerking in het Waddengebied

Port of Harlingen

De Port of Harlingen heeft de afgelopen jaren gewerkt aan het afronden van de nog openstaande punten van het verzelfstandigingsproces.

We werken aan een solide basis om te gaan werken aan de doelstellingen uit de havenvisie. De gemeente gebruikt haar positie als aandeelhouder én als samenwerkingspartner om te sturen op en bij te dragen aan het bereiken van doelen op het gebied van duurzaamheid, bereikbaarheid en werkgelegenheid.

Gebiedsagenda Wadden 2050

De afgelopen jaren hebben Rijk en regio intensief samengewerkt om te komen tot een zorgvuldige en gecoördineerde aanpak voor het beleid en beheer van de Waddenzee en het waddengebied. De gebiedsagenda die tot stand is gekomen is opgesteld in samenwerking met de provincies, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties en het bedrijfsleven in het Waddengebied. Er is gekozen voor de ontwikkeling van een integrale gebiedsagenda voor het Waddengebied als geheel. Het gaat hierbij om de verbinding met opgaven ten aanzien van onder meer bereikbaarheid, cultuur-historisch erfgoed, economie, klimaat en energietransitie. Het komende jaar en de jaren erna zullen de uitgangspunten uit de Gebiedsagenda worden vertaald in een uitvoeringsprogramma. In dit proces nemen wij als Harlingen intensief deel om de belangen van onze zeehavenstad en het omliggende gebied te behartigen.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Aanleg nieuwe Zaagtandsteiger in de visserijhaven.
- Actief betrokken zijn bij besluitvormingsprocessen rondom de vestiging van nieuwe bedrijven in de haven.
- Samen met de Port of Harlingen verkennen van nieuwe duurzaamheidsinitiatieven.
- Actief deelnemen bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma Gebiedsagenda Wadden 2050.
- Samen met de Port of Harlingen verkennen van nieuwe duurzaamheidsinitiatieven.

Harlinger indicatoren programma 4

Toerisme

Indicator	2017	2018	2019
Aantal overnachtingen B&B en verblijven	23.902	29.905	30.901
Aantal overnachtingen in hotels	30.413	39.589	35.404
Aantal overnachtingen campings en overig	34.004	38.888	43.575
Totaal aantal overnachtingen	88.319	108.382	109.880

Indicator	2018	2019	2020	2021
Aantal rivier- en zeecruises	42	43	58*	40**

* in verband met het Covid19 virus is pas eind oktober bekend hoeveel schepen er daadwerkelijk zijn geweest

** *aanmeldingen voor 2021 (stand per 19 augustus 2020)*

Economie

Indicator	2018	2019
Leegstaande winkelpanden in de binnenstad	9*	25**

* *stand per 14 september 2018, stand 2019 per 5 maart 2020. Bron: Locatus online*

** *per 2019 heeft Locatus wijzigingen in de definitie toegebracht die wellicht het grote verschil tussen beide jaren verklaart.*

Algemene indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Laatst bekende gegeven	Gemeente < 25.000 inw.
Functiemenging*	%	Meerdere 2019	47,4%	48,7%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 65 jaar	LISA 2019	155,4	159,1

* *Deze indicator weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen (0% is alleen werken en 100% is alleen wonen)*

Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	500	525	517	517	487	487
Baten	195	175	194	194	194	194
Resultaat voor bestemming	-306	-350	-323	-323	-293	-293
Onttrekking aan reserves	52		30	30		
Toevoeging aan reserves						
Mutaties reserves	52		30	30		
Resultaat na bestemming	-254	-350	-293	-293	-293	-293

Kaderstellende beleidsnota's

Regionaal Bedrijventerreinplan NoordwestFryslân 2010 – 2020
Agenda voor de Wadden

2011
2050

PROGRAMMA 5 ONDERWIJS

SPEERPUNTEN

1	Kinderen van Harlingen in hun ontwikkeling ondersteunen door goed, gezond en passend onderwijs te bieden.
2	Bestrijden van laaggeletterdheid.

Speerpunt 1

Kinderen van Harlingen in hun ontwikkeling ondersteunen door goed, gezond en passend onderwijs te bieden.

Onderwijs is de sleutel naar een betere samenleving en een betere toekomst. De gemeente faciliteert het allerbeste onderwijs binnen de gemeentegrenzen, omdat het belangrijk is dat ieder kind zich maximaal kan ontplooiën.

Alle basisscholen zijn 7 jaar geleden omgevormd tot Integrale Kindcentra waarbij de schoolgebouwen onderdak geven aan basisonderwijs, voorschoolse educatie voor peuters en kinderopvang. Ouders kunnen hun kinderen tot en met groep 8 naar een vertrouwde en veilige plek brengen waar goed opvang en/of scholing aan het kind wordt aangeboden in een modern schoolgebouw.

Elk kind moet de kans hebben zonder achterstand naar het basisonderwijs te gaan. Peuters ontwikkelen zich op een speelse manier en waar nodig wordt logopedie en opvoedingsondersteuning aangeboden. Peuters die iets meer aandacht nodig hebben, kunnen terecht bij de Peuterplusvoorziening in het Vierkant. Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid, waar dit alles deel van uit maakt voeren we samen uit met de schoolbesturen, de peuteropvang-organisaties en de GGD. Een tweede planuitvoeringsfase is in 2019 gestart en heeft de volgende ontwikkelpunten op de agenda staan:

- Per 2021 worden op alle kindcentra 16 uren VVE aangeboden;
- Per 2021 wordt de kinderopvangtoeslag ingezet om deels de voorschoolse educatie mee te bekostigen;
- Extra aandacht voor de ontwikkeling van kleuters in groep 1 en 2;
- Er worden naschoolse activiteiten op alle kindcentra aangeboden;
- Meer tijd voor preventief werken van de jeugdteammedewerkers in de kindcentra;

Ook de twee onderwijsinstellingen voor Voortgezet Onderwijs (RSG Simon Vestdijk en Maritieme Academie) vervullen een belangrijke rol in de ontwikkeling van

jongeren uit Harlingen en de nabije omgeving.

Ook deze scholen kunnen rekenen op brede steun onder meer in de planologische en verkeerskundige ontwikkelingen en plannen.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- De kindcentra breiden hun aanbod VVE uit tot 16 uren;
- We willen dat zoveel mogelijk peuters met twee jaar al naar de kindcentra gaan en blijven het bereik en de resultaten van de voorschoolse educatie volgen. Daarover monitoren wij jaarlijks.
- Voor het onderwijs zetten we in op zorg en preventie en nodigen de schoolbesturen uit voor cofinanciering van extra maatregelen op het snijvlak van onderwijs en zorg.
- Jeugdteamleden hebben voldoende tijd om samen met onderwijsprofessionals en GGD te werken aan samenhangende ondersteuning voor kinderen die dat nodig hebben. (hangt er ook vanaf of de beleidswens uitbreiding preventieve inzet gehonoreerd wordt)
- De gemeente blijft samen met het onderwijs en jongerenwerk voorlichtings- en weerbaarheidscampagnes aanbieden die aansluiten bij de behoeftes van jongeren. Denk aan middelengebruik, discriminatie, sexting, cybercrime, suïcide preventie en seksuele diversiteit
- De Integrale kindcentra (IKC's) bieden een gezamenlijk ontwikkeld en uit te voeren naschools programma aan voor al hun kinderen uit Harlingen. In 2021 geven we samen met de GGD, Buurtsportwerk en andere (educatieve) partners, een naschools aanbod aan.
- De peuterplusvoorziening voor peuters die extra aandacht nodig hebben bij hun ontwikkeling is structureel.
- Samen met de scholen blijven we werken aan het terugdringen van schoolverzuim en het vroegtijdig schoolverlaten. Daarvoor voeren we de methodische aanpak schoolverzuim in regioverband in.
- Cultuur- en muzieklessen worden in elke klas van het basisonderwijs standaard onderdeel van het lesprogramma. Samen met de muziekschool, verenigingen en het onderwijsveld vullen we deze wens in.
- Samen met het onderwijs en jongerenwerk wordt geld uitgetrokken voor voorlichtings- en weerbaarheidscampagnes die aansluiten bij de behoeftes.
- De zorgstructuur moet naadloos aansluiten op de hulpverlening die kinderen thuis ontvangen. Dit betekent dat jeugdteamleden voldoende tijd hebben om samen met onderwijsprofessionals te werken (aan het voorkomen van) samenhangende ondersteuning voor kinderen die dat nodig hebben.

Omgekeerd moet dit uiteraard ook het geval zijn. Jaarlijks wordt de inzet van de jeugdteammedewerker met de scholen geëvalueerd en aangepast waar nodig. Ook zetten we in op zorg- en onderwijsarrangementen voor die kinderen en jongeren waar alleen dit soort individueel maatwerk geschikt voor is.

- Deelname aan het 04- project (ouders, overheid, onderwijs, ondernemers) omdat het belangrijk is dat de jeugd zich goed kan oriënteren op een vervolgopleiding.
- Om in de (verre) toekomst te kunnen investeren in goede schoolgebouwen wordt structureel cumulatief een bedrag toegevoegd aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP).
- Samen met de RSG Simon Vestdijk en de buurtbewoners werken aan een de herinrichting van de Koningin Julianastraat zodat een verkeersluwe campus ontstaat.
- Er komen geen bezuinigingen op het leerlingenvervoer voor kinderen die noodgedwongen aangewezen zijn het speciaal onderwijs buiten de gemeente Harlingen.
- Het is belangrijk dat alle basisschoolleerlingen een zwemdiploma kunnen behalen. We tornen niet aan het bekostigen van zwemonderwijs voor basisschoolleerlingen.
- Jeugdteamleden hebben voldoende tijd om samen met onderwijsprofessionals en GGD te werken aan samenhangende ondersteuning voor kinderen die dat nodig hebben.
- De gemeente blijft samen met het onderwijs en jongerenwerk voorlichtings- en weerbaarheidscampagnes aanbieden die aansluiten bij de behoeftes van jongeren. Denk aan middelengebruik, discriminatie, sexting, cybercrime, suïcide preventie en seksuele diversiteit

Speerpunt 2

Bestrijden van laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid onder 16 tot 65-jarigen ligt in de gemeente Harlingen tussen de 11 en 15%. Als gemeente Harlingen vinden wij het belangrijk dat elke inwoner van Harlingen kan lezen en schrijven maar ook goed kan omgaan met de computer. Het verhogen van de taalkennis kan ervoor zorgen dat mensen een betere plek in de samenleving krijgen en zich gelukkiger voelen. Het zelfvertrouwen worden hoger,

mensen hebben een betere kans op de arbeidsmarkt en kunnen daardoor beter functioneren in hun baan. Dit alles heeft weer een positieve uitwerking op de gezondheid.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Het blijven aanbieden van taaltrajecten en cursussen digitale vaardigheden in het Digi-taalhuis.
- Het faciliteren van taalactiviteiten.
- Zorgen dat laaggeletterde mensen op de juiste leerplek terecht komen. Dit willen we doen door professionals te trainen in het herkennen van laaggeletterden.
- Bedrijven bekend maken met het thema laaggeletterdheid.
- Het blijven onderzoeken van nieuwe manieren om laaggeletterden te bereiken.
- Bijeenkomsten organiseren om blijvend aandacht te vragen voor dit thema.
- Continuering van de samenwerking met onze ketenpartners.

Harlinger indicatoren Programma 5

Onderwijs

Deelname in de voorschoolse opvang	Totaal deelname 2018	t.o.v. totaal bereik in %	Totaal deelname 2019	t.o.v. totaal bereik in %
Aantal peuters 2 jaar	119	77,8%	n.n.b	n.n.b.
Aantal peuters 3 jaar	139	98,6%	n.n.b	n.n.b

Algemene indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Laatst bekende gegeven	Gemeente < 25.000 inw.
Absoluut verzuim*	Aantal per 1000 leerlingen	DUO 2018	0,0	1,2
Relatief verzuim**	Aantal per 1000 leerlingen	DUO 2018	26	17
Vroegtijdige schoolverlaters zonder startclassificatie	% deelnemers van het VO en MBO onderwijs	DUO 2018	1,3%	1,4%

* *Het aantal leerlingen dat niet staat ingeschreven op een school*

***Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven maar ongeoorloofd afwezig is*

Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	2.351	2.338	2.337	2.337	2.337	2.337
Baten	439	393	493	493	493	493
Resultaat voor bestemming	-1.912	-1.945	-1.844	-1.844	-1.844	-1.844
Onttrekking aan reserves	919	955	937	937	937	937
Toevoeging aan reserves	-1.115	-1.137	-1.154	-1.171	-1.188	-1.205
Mutaties reserves	-196	-182	-217	-234	-251	-268
Resultaat na bestemming	-2.108	-2.127	-2.061	-2.078	-2.095	-2.112

Kaderstellende beleidsnota's

Verordening leerlingenvervoer	2009
Verordening Onderwijshuisvesting	2011
IKC-notitie 2014-2015	2014
Integraal Huisvestingsplan	2018

PROGRAMMA 6

SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

SPEERPUNTEN	
1	<i>Bijdrage leveren aan het cultureel klimaat voor de eigen inwoners en bezoekers.</i>
2	<i>Een (bestaande) voorziening geschikt maken voor culturele (podium) evenementen (tot ca 250 personen) als alternatief voor Trebol.</i>
3	<i>De educatiefunctie van museum Het Hannemahuis wordt structureel ingevuld.</i>
4	<i>Ontwikkelen van het Westerzeedijkgebied tot een aantrekkelijk recreatief gebied voor zowel Harlingers als toeristen.</i>
5	<i>Vanuit actuele vraagstukken en samen met betrokken partners het cultureel erfgoed van Harlingen toekomst geven.</i>
6	<i>We blijven sporten en bewegen stimuleren.</i>

Nieuw beleid

Onderwerp	2021	2022	2023	2024
Project Westerzeedijkgebied, verhoging reserve Westerzeedijk	600.000	300.000		
Structureel invullen educatie medewerker museum Hannemahuis	14.000			
Meerkosten verplaatsen hoofdveld FC Harlingen door plaatsen tribune	21.000			
Kunstobject Nieuwe Willemskade	100	1.533	1.520	1.507
Mobiel podium toneelvereniging	50.000			
	685.100	301.533	1.520	1.507

Toelichting nieuw beleid

Project Westerzeedijkgebied, verhoging reserve Westerzeedijk

In de komende jaren wordt het Westerzeedijkgebied ontwikkeld tot een aantrekkelijk recreatief gebied. Voor fase 2 zijn subsidieaanvragen bij het Waddenfonds en provincie Fryslân ingediend en inmiddels deels gehonoreerd voor diverse deelprojecten met een totale begroting van 1,7 miljoen. De gemeentelijke co-financiering en voorbereidingsonderzoeken bedragen € 900.000

Structureel invullen educatie medewerker museum Hannemahuis

In de afgelopen drie jaar is gebleken dat de educatiefunctie een belangrijke stimulerende en ondersteunende rol heeft naar de Harlinger basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. De educatief medewerker is een belangrijke schakel in het verbinden van het expositiebeleid van het Hannemahuis aan het onderwijscurriculum van de scholen. Door de educatieve ondersteuning wordt maximaal nut en rendement behaald uit de exposities en worden deze toegankelijker voor een breder en vooral ook jonger publiek. Vooralsnog wordt de uitkomst van de lopende evaluatie afgewacht en deze activiteit eerst met één jaar verlengd.

Meerkosten verplaatsen hoofdveld FC Harlingen door plaatsen tribune

De raad heeft aan de FC Harlingen voor de realisatie van een tribune op het sportcomplex aan de Vierkantsdijk een bedrag van 29.300 euro exclusief btw toegekend. De club is nu zover dat men een bouwplan heeft opgesteld en ook de eigen financiering rond heeft. Na onderzoek van alle mogelijkheden is de enige passende en logische plek voor een tribune halverwege de 2 velden tussen het hoofdveld en het pupillenveld. Maar dit kan ruimtelijk alleen als het hoofdveld met 2.5 meter wordt opgeschoven. De gemeente Harlingen neemt een deel van deze extra kosten voor haar rekening.

Kunstobject Nieuwe Willemskade bedrag investering

Gemeente Harlingen heeft samen met studenten van het Alfa college de Lightchallenge 2018 gewonnen met het ontwerp 'de wereldreiziger'. Dit

is een wereldbol waar een schip uitkomt. Het object komt te staan in het Entrepotgebouw/Badhuus en heeft ook een sterke connectie met de Willemshaven. In de wereldbol staan de belangrijkste handelsroutes vanuit Harlingen. De kracht van het ontwerp is, dat er wordt gespeeld met absorptie en reflectie. Het ontwerp wordt ook zo gemaakt, dat deze kan worden vervoerd.

Mobiel podium toneelvereniging

Vooruitlopend op een nog nader te bepalen (tijdelijke) locatie voor toneel- en muziekuitvoeringen is een éénmalig budget van € 50.000 in de begroting opgenomen voor een mobiel en/of verrijdbaar podium.

Speerpunt 1

Bijdrage leveren aan het cultureel klimaat voor de eigen inwoners en bezoekers

Het cultureel aanbod draagt bij aan een (kwalitatief) beter leefklimaat en draagt bij aan doelen van andere beleidsdomeinen, waaronder sociaal en economisch beleid (toerisme & recreatie), wonen en gezondheid. Harlingen is met een aantrekkelijk cultureel aanbod en nieuw cultureel centrum en goede onderwijsvoorzieningen een aantrekkelijke woon en werkgemeente. Door Covid-19 zijn de uitvoeringsmogelijkheden van kunst en cultuuruitingen ernstig beperkt. Mede om die reden wil de gemeente vooral inzetten op het financieel ondersteunen van nieuwe vormen van podiumkunsten.

In lijn daarmee wordt voor de korte termijn gezocht naar zaalruimte voor grotere podiumevenementen tot ca. 250 personen. De oplossing wordt gezocht binnen bestaande publieke gebouwen. Voor de inrichting is eenmalig budget.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- Initiatieven gericht op kunst in de openbare ruimte ontwikkelen ondersteunen.
- Het muziekonderwijsaanbod verbreden naar buitenschoolse activiteiten als verlengstuk van het schoolgerichte aanbod.
- Nieuwe vormen van podiumkunsten financieel ondersteunen.

Speerpunt 2

Een (bestaande) voorziening geschikt maken voor culturele (podium)evenementen (tot ca. 250 personen) als alternatief voor Trebol

Na de sluiting in Trebol eind 2019 is in overleg met de huurders gezocht naar alternatieve locaties, waaronder zorgcentrum de Batting en de kerk aan de Midlumerlaan. Met het kerkbestuur zijn voor het seizoen 2019-2020 afspraken gemaakt voor de toneelverenigingen (4). Door Covid-19 is een deel van de geplande voorstelling niet uitgevoerd. Het kerkbestuur heeft aangegeven dat de kerk niet meer beschikbaar is. Om die reden is in overleg met de toneelverenigingen naar andere locaties gekeken, waaronder het Entrepotgebouw. Vooralsnog is deze locatie gekozen voor uitvoering van onder meer toneel- en muziekuitvoeringen. Daarvoor is het nodig dat het interieur wordt aangepast en aangevuld. Voor de inrichting is onder andere nodig: podium/tribune onderdelen, kleden, licht en geluid, toiletten etc.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- Er wordt een geschikt (te maken) bestaande voorziening gekozen.
- Indien nodig worden beperkte bouwkundige aanpassingen uitgevoerd.
- Er wordt inventaris en apparatuur aangekocht voor de uitvoering van grotere evenementen.
- Er worden afspraken gemaakt over het beheer dan wel opslag in geval van incidenteel gebruik.

Speerpunt 3

De educatiefunctie van museum Het Hannemahuis wordt structureel ingevuld

De afgelopen drie jaar is een pilot educatie museum Hannemahuis uitgevoerd. Gebleken is dat de educatiefunctie een belangrijke stimulerende en ondersteunende rol heeft naar de Harlinger basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs. De educatief medewerker is een belangrijke schakel in de verbinding van het expositiebeleid van het Hannemahuis met het onderwijscurriculum van de scholen. Door de educatieve ondersteuning

wordt maximaal nut en rendement behaald uit de exposities en worden deze toegankelijker voor een breder en vooral ook jonger publiek.

De educatieve functie van het museum is onderdeel van het lokaal onderwijsbeleid van de gemeente Harlingen. Een faciliterend beleid dat gericht is op onderwijsverbetering, waaronder de ontwikkeling van integrale kindcentra, de 'gratis' voorschool (peuters), peuterplusvoorziening, buurtsportcoaches (ondersteuning scholen in relatie tot bewegingsonderwijs), muziekonderwijs in de klas, digitaal taalhuis, etc. Educatieve ondersteuning op het gebied van aandacht voor cultureel erfgoed, de lokale en regionale historie, volkscultuur etc. sluit hier naadloos op aan en onderstreept de maatschappelijke en sociaal culturele waarde van het museum.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- Scholen voor basis en voortgezet krijgen ondersteuning van de educatief medewerker.
- In samenwerking met de scholen ontwerpt de educatief medewerker lesbrieven, draagt bij aan de invulling van lesprogramma's of onderdelen daarvan.
- De scholen worden betrokken bij de bijzondere expositie Hoge Luchten, schatten uit het Rijks en zullen onder meer via VTS (Visual Thinking Strategy) extra diepgang geven aan de schilderijen op de expositie. Ook tijdens de voorjaarsvakantie en de Kinderboekenweek zullen extra activiteiten voor de Harlinger jeugd worden ontwikkeld, zoals tegelschilderen op canvas.

Speerpunt 4

Ontwikkelen van het Westerzeedijkgebied tot een aantrekkelijk recreatief gebied voor zowel Harlingers als toeristen

In 2019 zijn het schetsontwerp en de ontwikkelstrategie Westerzeedijk vastgesteld. Deze documenten geven de kaders voor de gebiedsontwikkeling Westerzeedijk. Het doel is om van het Westerzeedijkgebied een aantrekkelijk recreatief gebied te maken. Het project geeft daarmee uitvoering aan het toeristisch actieprogramma en draagt bij aan Harlingen – de gezonde stad met aanleiding voor sport, spel en recreatie. In 2020 zijn planonderdelen/deelprojecten uitgewerkt, waaronder quick wins (het wandelpad naar Byniastate), ruimtelijk raamwerk (het Balklandpark), ontwikkelvlekken (recreatiepark door Zeelenberg, uitbreiding van camping De

Zeehoeve) en vervolgonderzoek naar een havenzwembad. De entree van Harlingen is gerealiseerd.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- Realisatie Balklandpark.
- Realisatie wandelpad tussen de Westerzeedijk en Byniastate.
- Verbetering van het strand met algenschermen en een drijvende pier als pilot.
- Verbinden van Stad en Wad met ontwerp voor vier nieuwe brede dijktrappen.
- Afmeervoorziening voor het Zonnepontje op de Noorderpier om buitendijks fietsen mogelijk te maken.
- Planontwikkeling havenzwembad Willemshaven.
- Planontwikkeling, bodemsanering en planrealisatie van recreatiepark door Zeelenberg.

Speerpunt 5

Vanuit actuele vraagstukken en samen met betrokken partners het cultureel erfgoed van Harlingen toekomst geven.

Ons cultureel erfgoed draagt bij aan de identiteit en herkenbaarheid van onze gemeente. Wij zijn trots op het feit dat Harlingen een van de grootste monumentengemeenten van Nederland is. Samen met onze inwoners, cultuurhistorische verenigingen en andere partners willen we zorgdragen voor een goede toekomst van ons gezamenlijke erfgoed. We richten ons in 2021 op actuele vraagstukken door een start te maken met de ontwikkeling van een actueel erfgoedbeleid. Daarnaast worden er de eerste stappen gezet van een project gericht op een kerkenvisie voor Harlingen. Dit sluit aan bij het Rijksprogramma 'Toekomst religieus erfgoed'. Op deze manier zorgen we dat de cultuurhistorische waarde van onze (binnen)stad en religieus erfgoed behouden blijft en waar mogelijk wordt versterkt. Samen met de Monumentenstichting Harlingen zorgen we voor het goed onderhouden van de vijf monumentale bruggen en sluizen in de binnenstad vanuit een nieuw vastgesteld beheerplan.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- Met de betrokken stakeholders in een gezamenlijk project wordt er gewerkt aan een actueel erfgoedbeleid.
- Een start maken met de kerkenvisie vanuit een samenwerking met alle betrokkenen en zo aan te sluiten bij het 'Toekomst religieus erfgoed'.

Speerpunt 6

We blijven sporten en bewegen stimuleren

Harlingen is en blijft een echte sportgemeente. Het is belangrijk dat iedereen kan sporten en bewegen. Draagvlak voor de uitvoering hiervan is de kadernota Sport en Bewegen 2018-2021. Deze visie richt zich op het bevorderen en stimuleren van bewegen, het versterken van de lokale sportverenigingen en de bijdrage die sport en bewegen levert aan andere beleidsterreinen (onderwijs, gezondheid, het sociaal domein, jeugdzorg, participatie). Met de realisatie van uitdagende en vrij toegankelijke voorzieningen in de buitenlucht voegen we een extra dimensie toe aan de ontwikkeling van een grote groep mensen die ongebonden wil sporten en bewegen.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- In 2020 is een beweegteam Harlingen opgericht. Dit team bestaat uit buurtsportcoaches en vakleerkrachten en zijn in dienst bij Sport Fryslân. Het team gaat actief bezig om sporten en bewegen en een gezonde leefstijl te stimuleren bij jong en oud. Grondslag is het actieplan 2021 Sport en Bewegen. Met dit uitvoeringsplan gaan zij o.a. aan de slag met onze doelstelling uit de kadernota Sport en Bewegen, Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst (JOGG) en het lokaal sportakkoord.
- Aan de hand van de beweegkansenkaart gaan we aan de slag met de inrichting van de beweegvriendelijke omgeving.
- Opstellen van een nieuw jaarplan met daarin concrete acties en speerpunten voor 2022.
- Onder de noemer Gezonde Jeugd Gezonde Toekomst (JOGG) blijven we op gestructureerde wijze, met ketenpartners, werken aan meer beweging en gezondere voeding voor onze jongeren.
- Uitbreiden en upgraden inrichting openbare ruimten voor speelvoorzieningen (schoolpleinen) en speeltuinen.

- Op basis van het onderzoeksrapport naar capaciteit en bezetting gemeentelijke binnensportaccommodaties een plan opstellen tot het wegnemen van de geconstateerde knelpunten. De te nemen maatregelen dienen er voor te zorgen dat te de gebruikers nog beter te faciliteren worden en beter kunnen sporten en bewegen.
- Oplossen van de vastgestelde knelpunten in gemeentelijke buitensportaccommodaties. Het opstellen van een plan van aanpak voor de realisatie van volwaardige kledruimten voor Zeerobben, het vervangen van de toplaag en deels verplaatsen van het hoofdveld van de FC Harlingen zodat er eindelijk ruimte is om een tribune te plaatsen.
- Het subsidiebeleid met betrekking tot sportactiviteiten stimuleren.
- Verder uitvoering geven aan het sportakkoord.

Harlinger indicatoren

Sport

Indicator	2018	2019	2020	2021
Subsidie aan sportverenigingen per inwoner	€1,26	€1,28	€1,27	€1,29

Cultuur

Indicator	2018	2019	2020*	2021*
Bezoekers Hannemahuis	12.647	12.144	11.500	11.500
Aantal uitleningen bibliotheek	111.765	96.984	80.000	98.000

* het betreft hier ramingen

Algemene indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Laatst bekende gegeven	Gemeente < 25.000 inw.
Niet sporters	%	CBS/RIVM 2016	52%	48,8%

Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	4.720	4.656	4.687	4.493	4.552	4.485
Baten	1.006	763	772	772	772	772
Resultaat voor bestemming	-3.714	-3.893	-3.915	-3.721	-3.780	-3.713
Onttrekking aan reserves	1.856	1.011	967	528	227	188
Toevoeging aan reserves	1.500	-538	-600	-342		-42
Mutaties reserves	356	473	367	186	227	146
Resultaat na bestemming	-3.358	-3.420	-3.548	-3.535	-3.553	-3.567

Kaderstellende beleidsnota's

Sportbeleid en activering en sportaccommodaties

Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB)	2010
Uitvoeringsplan Impuls brede scholen, sport en cultuur en NASB	2011
Beleidsnota 'Harlingen Beweegt': sport, spel en cultuur voor jeugd en ouderen	2012
Beleidsnota 'Gezond opgroeien, Jeugd in Harlingen 2013 en verder	2013
Visie op de sportcomplexen voor voetbal en hockey	2014
Kadernota Sport en Bewegen Harlingen 2017-2021	2017
Sportakkoord 2020	2020

Cultuur, musea, cultureel erfgoed en media

Startnotitie passieve cultuurbeleving gemeente Harlingen	2011
Basisnotitie Kunst en Cultuur in de openbare ruimte	2012
Uitvoeringsplan Kunst en Cultuur in de openbare ruimte	2013
Beleidsnotitie archeologie	2015
Beleidsplan Hannemahuis; centrum voor Harlinger cultuur en historie 2017-2020	2016
Koersdocument bibliotheken Noord Fryslân	2016

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Beleidsplan Recreatie en Toerisme	2011
Groen Kwaliteitsvisie	2017
Gemeenschappelijke regeling de Marrekrite	2017

PROGRAMMA 7

SOCIAAL DOMEIN

SPEERPUNTEN

1	De gemeente zet stevig in op preventie op het gebied van zorg en welzijn. Samen met zorgaanbieders, huisartsen, verloskundigen etc. wordt bekeken hoe de samenwerking versterkt kan worden om o.a. de preventieve werking te versterken.
2	Zicht en grip krijgen op de ontwikkeling van de kosten jeugdzorg en wmo en Beschermd Wonen.
3	Kinderen groeien in gezondheid, welzijn en veiligheid op met perspectief op een zelfstandig leven naar ieders mogelijkheden.
4	<i>De gemeente levert optimaal zorg op maat aan zijn inwoners .</i>
5	<i>Werken met gekwalificeerde hulpverleners, die inwoners snel en passend ondersteuning kunnen bieden indien dit nodig is .</i>
6	Verminderen van administratieve druk gebiedsteam.
7	Iedereen die kan werken, moet ook aan het werk (al dan niet betaald) .
8	Integratie en participatie vluchtelingen met verblijfsvergunning.
9	Ontwikkeling van de uitvoering van de P-wet.
10	Bestrijden van armoede en het helpen van huishoudens met schulden.
11	Nieuw Zuid als voorportaal van de arbeidsmarkt.

Nieuw beleid

Onderwerp	2021	2022	2023	2024
Verlengen pilot Preventieve inzet Jeugdteam met 1 jaar	95.000			
Formatie vroegsignalering problematische schulden	60.000	60.000		
Vervolg uitvoering MienMaatsje door De Skule	24.000			
Formatie gebiedsteam medewerker binnen de huisartsenpraktijk	33.000			
Interventies vanuit PVA preventie en handhaving alcohol jongeren	8.000	5.500	5.500	5.500
	220.000	65.500	5.500	5.500

Toelichting nieuw beleid

Verlengen pilot Preventieve inzet Jeugdteam met 1 jaar

Om het slagen van de pilot een kans te geven en omdat we al hebben gezien dat preventief werken maakt dat er in een vroeger stadium gesignaleerd wordt geeft dit het Jeugdteam de kans om hier op tijd actie op te ondernemen. Daarom verlengen we deze pilot met een jaar.

Formatie vroegsignalering problematische schulden

Vroegsignalering is onderdeel van de Dienstregeling en ambitieschema Schulddienstverlening 2018-2022. Per 1 januari 2021 wordt een wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) van kracht. De wijziging heeft betrekking op vroegtijdig handelen in situaties dat problematische schulden bij inwoners dreigen te ontstaan. Gemeenten worden verplicht om daarin actief te opereren in de zin dat een alliantie/overeenkomst met organisaties zoals hiervoor zijn genoemd wordt aangegaan. Voor de uitvoering van de vroegsignaleringfunctie (coördinatie en uitvoering) is formatie nodig. De functie wordt ondergebracht bij het Gebiedsteam Harlingen.

Vervolg uitvoering MienMaatsje door De Skule

De wens is om de subsidie ook voor 2021 in de begroting op te nemen, zodat het project verder geoptimaliseerd kan worden. Tijdens deze periode zullen de beoogde doelen worden gemonitord op resultaten en effectiviteit. Afhankelijk van de resultaten van deze evaluatie zal medio 2021 worden besloten of het Mienmaatsje project als structurele beleidswens voor de begroting van 2022 zal worden ingediend.

Formatie gebiedsteam medewerker binnen de huisartsenpraktijk

Uit de verschillende landelijke pilots is gebleken dat de inzet van een praktijkondersteuner jeugd leidt tot een besparing van de kosten. De huisarts kan eerst de gebiedsteammedewerker inzetten i.p.v. rechtstreeks door te verwijzen naar de duurdere tweedelijnsvoorzieningen. Voor 2020 wordt de gebiedsteammedewerker binnen de huisartsenpraktijk (16 uur per week) bekostigd vanuit het innovatiebudget. Vanwege alle perikelen betreffende corona wordt deze pilot vooralsnog met één jaar verlengd.

Interventies vanuit PvA preventie en handhaving alcohol jongeren

Onderzocht is in hoeverre deze Friese alcoholverstrekkers zich houden aan de wettelijke leeftijdsgrens van 18 jaar voor de verkoop van alcohol. Het gemiddelde nalevingspercentage in Friesland betreft 36,6%. In Harlingen is dit slechts 3,8%. Reden voor de gemeente Harlingen om met aanvullende maatregelen te komen op het gebied van preventie en handhaving.

Speerpunt 1

De gemeente zet stevig in op preventie op het gebied van zorg en welzijn. Samen met zorgaanbieders, huisartsen, verloskundigen, gebiedsteam, GGD etc. wordt bekeken hoe de samenwerking versterkt kan worden om o.a. de preventieve werking te versterken.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Implementatie van Kansrijke Start. Kansrijke Start is een landelijk actieprogramma waarin gemeenten worden opgeroepen om de samenwerking met o.a. huisartsen, verloskundige, GGD en andere instanties gericht op het versterken van de ontwikkeling van kinderen binnen de 1e 1000 dagen te bevorderen.
- De pilot gebiedsteammedewerker binnen de huisartsenpraktijk wordt doorontwikkeld.
- Deelname aan de provinciale werkgroep Kind in beeld bij echtscheiding (Foar Fryske Bern).
- Onderzoeken mogelijkheden voor het inzetten van een pilot gericht op het voorkomen van schade bij kinderen waarvan de ouders gaan scheiden (Foar Fryske Bern)
- Continueren preventieve inzet van het jeugdteam op scholen, verenigingen en andere vindplaatsen.
- Op basis van evaluatie van het Plan van Aanpak kwetsbare ouderen (2020) wordt een ouderenbeleid uitgewerkt voor NWF met lokale component; dit beleid wordt in 2021 geconcretiseerd en eind van het jaar geëvalueerd.
- Het preventief Ouderenbezoek wordt ook in 2021 voortgezet. De aanpak zal mogelijk aangepast blijven afhankelijk van de corona maatregelen in 2021. Eind 2021 vindt een eindevaluatie plaats.
- De in de meerjaren Woonvisie Harlingen opgenomen speerpunten m.b.t. het uitwerken van innovatieve woon-zorg initiatieven worden integraal opgepakt,

met als doel dat inwoners van Harlingen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

Speerpunt 2

Zicht en grip krijgen op de ontwikkeling van de kosten jeugdzorg en wmo en Beschermd Wonen

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Implementeren aanbevelingen taskforce Jeugd (waaronder vanaf 1 januari het 4 ogen principe voor externe verwijzers).
- Deelname op NW niveau aan de werkgroepen gericht op de nieuwe aanbesteding inkoop jeugdzorg.
- Onderzoeken mogelijkheden op NW niveau voor een pilot met de Gecertificeerde Instellingen (GI's) m.b.t. de verwijzingen jeugdzorg.
- Verder ontwikkelen en implementeren plan van aanpak kostenbeheersing Harlingen (waaronder dossiervorming gebiedsteam).
- Vermindering administratieve lasten.
- Wij blijven maandelijks met de dienst monitor gesprekken voeren over de kosten Jeugdzorg en ontwikkelen samen met de Dienst een passend KPI (Kritische Prestatie Indicator) dashboard.
- Vervolg ingezette dialoog met Stadsgebiedsteam m.b.t. kostenreductie wmo en ontwikkeling van concrete voorstellen o.a. op het gebied van huishoudelijke hulp, dagbesteding, etc.

Speerpunt 3

Kinderen groeien in gezondheid, welzijn en veiligheid op met perspectief op een zelfstandig leven naar ieders mogelijkheden

Samen met de andere gemeenten in Friesland, aanbieders, cliëntenvertegenwoordigers en overige ketenpartners zet de gemeente Harlingen zich hiervoor in. De zorg voor de jeugd is altijd in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de ouders c.q. verzorgers. Wanneer die daarbij hulp nodig hebben, dan is de jeugdhulp, ongeacht door wie gegeven, altijd gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid of het verminderen van de afhankelijkheid van het kind en/of het gezin. Dit doen we door actief deel te nemen aan de landelijke actieplannen.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Actief deelnemen aan het actieplan Foar Fryske Bern. Het Actieplan is gericht op de activiteiten en inspanningen die wij op regionaal niveau met elkaar gaan uitvoeren om onze ambitie waar te maken. Friese gemeenten, aanbieders, verwijzers, onderwijs en cliënten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden om de uitvoering van dit plan tot een succes te maken.
- Actief deelnemen aan het Friese actieplan 'geweld hoort nergens thuis'.
- Actief deelnemen aan het landelijke actieprogramma 'Kansrijke Start'.

Speerpunt 4

De gemeente levert optimaal zorg op maat aan zijn inwoners

De gemeente heeft niet de ambitie te bezuinigen op zorg en welzijn en zet evenals voorgaande jaren stevig in op preventie op vele terreinen in het sociaal domein, variërend van onderwijs en publieke gezondheid tot Participatie en armoedebestrijding/schulddienstverlening. Het doel is om vroegtijdig, integraal en effectief te handelen waar ondersteuning noodzakelijk is.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Medewerkers zijn zichtbaar aanwezig in het 'veld', bij inwoners thuis, de buurt, de school, het bedrijf, de zorginstelling etc.
- Afspraken maken met Skûle Welzijn en het Gebiedsteam over waar accenten gelegd moeten worden op het gebied van specifieke doelgroepen en levensfase, waaronder jongeren, ouderen, statushouders, mantelzorgers en vrijwilliger. Daarbij vooral ook inzetten op preventie: gezamenlijk in gesprek hoe deze vorm te geven. Vervolg uitvoering beleid Ouderen en Mantelzorgers (in 2020 vastgelegd) en Ontwikkelen/uitvoeren beleid vrijwilligers.
- Versterken van het vrijwilligerswerk, door bijvoorbeeld tussen professionele ondersteuning en vrijwilligerswerk te verbinden, onder meer door de uitvoering zoveel mogelijk vanuit Het Vierkant en/of Nieuw Zuid te organiseren, waarbij organisaties letterlijk naast elkaar staan. Ontwikkelen van een vrijwilligersbeleid voor NWF met een lokale component voor Harlingen (Wat willen wij als gemeente Harlingen in 2021 (en daarna) gerealiseerd zien?). Dit wordt ontwikkeld met vrijwilligers (de burgers) en de uitvoerende organisaties, zoals De Skûle, het gebiedsteam, e.d.

- Voor de verwijzing door huisartsen en medisch specialisten zoeken naar verbinding en samenwerking. Inmiddels zijn de (eerste) goede ervaringen opgedaan met Zorgdomein. Zelfde geldt voor het geriatrisch netwerk voor ouderen; dit krijgt in 2021 een vervolg.
- Continuering van een sociaal innovatiefonds waaruit preventieve en innovatieve zorginitiatieven kunnen worden bekostigd.
- Continuering van het project MienMaatsje en Zilveren Spijker (voor en door senioren/ouderen).

Speerpunt 5

Werken met gekwalificeerde hulpverleners, die inwoners snel en passend ondersteuning kunnen bieden indien dit nodig is

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Er wordt een meerjarig scholingsplan opgesteld.
- Een gedragswetenschapper betrekken bij casuïstiek bespreking en inzetten bij de kernbeslissingen.
- Er wordt een praktijkbegeleider/kwaliteitsmedewerker ingezet.
- De medewerkers van het jeugdteam zijn SKJ geregistreerd.
- Er wordt integraal gewerkt (één plan, één hulpverlener), waardoor inwoners snel een passende ondersteuning krijgen. Hierbij wordt nadrukkelijk het principe 'goed is goed genoeg' verder ontwikkeld.
- Voortzetten werken met aandachtsfunctionarissen, zoals voor HG/KM (Huiselijk Geweld/Kindermishandeling). Samen met gedragswetenschapper en beleidsadviseur jeugd en wmo doorontwikkelen aanpak en uitvoering.

Speerpunt 6

Verminderen van administratieve druk (gebiedsteam).

Inmiddels is de pilot vereenvoudiging aanvraag maatwerkvoorziening succesvol afgerond geïmplementeerd in heel NW Fryslân.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Doorontwikkelen van regieboxx en het registratiesysteem.
- Eenduidige en geautomatiseerde rapportagesystematiek opstellen en onnodige administratieve handelingen voorkomen.
- Doorontwikkelen kwaliteit dossieropbouw.
- Onderzoeken of we in Friesland met een uniform ondersteuningsplan kunnen werken, waardoor de administratieve druk bij aanbieders ook afneemt.

Speerpunt 7

Iedereen die kan werken, moet ook aan het werk (al dan niet betaald)

Het aantal mensen in de bijstand in de gemeente Harlingen is relatief hoog ten opzichte van andere Friese gemeenten. In overleg met gemeenten in de GR Fryslân West zijn uitgangspunten voor de uitvoering van de Participatiewet geformuleerd. Om mensen in de bijstand effectief te begeleiden is gekozen voor een lokale invulling van de intake en verwijzing naar begeleidingstrajecten. Daartoe wordt een integrale aanpak in samenwerking met het Gebiedsteam en Dienst SoZaWe en Pastiel gevolgd. De werkwijze van de pilot Harlingen Werkt wordt geïncorporeerd in de nieuwe aanpak.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Een lokaal team Werk en Participatie formeren.
- Een gezamenlijke werkwijze/aanpak formuleren met inachtneming van afspraken hierover in de GR Fryslân West.
- Zorgen voor een betere 'match' tussen werknemers en werkgevers.
- Inzetten van werk stimulerende maatregelen.
- Verbinding en samenwerking afstemming met Gebiedsteam en Team Inkomen.
- Op basis van de inventarisatie in 2020 m.b.t. dagbesteding; uitvoering geven

aan de daaruit volgende aandachts- en ontwikkelpunten.
O.a. richting preventie en voorliggende voorzieningen etc.

- Vervolg Lokale Inclusie Beleid ontwikkeling en implementatie (gestart in 2020) als gevolg van landelijke wetgeving en visie Harlingen: "Iedereen kan meedoen"
- Vereenvoudigen van de administratieve last.

Speerpunt 8

Integratie en participatie vluchtelingen met verblijfsvergunning

Op 1 juli 2021 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking en worden gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van de inburgering en het begeleiden van inburgeringsplichtige nieuwkomers. De nieuwe wet doet een groot beroep op de eigen verantwoordelijkheid van de inburgeraars. Gemeenten krijgen daarbij nadrukkelijk een regierol. Deze trajecten worden meer ingebed in het sociaal domein, in het bijzonder de participatiewet, met als doel om alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig mee te laten doen in de Nederlandse maatschappij, liefst via betaald werk. Deze trajecten zijn gericht op het hoogst haalbare taalniveau (liefst niveau B1), op kennis van de Nederlandse maatschappij en op gerichte inspanningen om naar vermogen te participeren.

De gemeente Harlingen bereid zich samen met andere gemeenten in de regio voor op deze nieuwe wet, maar blijft uiteraard ook uitvoering geven aan de huidige wet. Daarnaast is het belangrijk dat nieuwe vergunninghouders (asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen) verhuizen naar eigen woonruimte. De taak om deze vergunninghouders te huisvesten ligt primair bij de gemeenten. Elke gemeente is verplicht naar verhouding van het aantal inwoners vergunninghouders te huisvesten. Het Rijk legt hen hiervoor halfjaarlijks een taakstelling op.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- De nieuwe inburgeringswet voorbereiden en uitvoeren.
- Blijvend uitvoering geven aan het participatieverklaringstraject dat is gekoppeld aan de maatschappelijke begeleiding.
- Woningen bestemmen en inrichten voor statushouders.

Speerpunt 9

Ontwikkeling van de uitvoering van de P-wet

In 2019 is de visie en position paper op de uitvoering van de P-wet in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Fryslân West vastgesteld door de raden van gemeenten in de GR. Daarbij is onder meer de gemeentelijke bijdrage verhoogd naar structureel €2.000 per SE (subsidie eenheid of arbeidsplaats). In 2020 is als uitwerking van de uitgangspunten van de position paper een keuzedocument opgesteld. Daarin is onder meer opgenomen dat Empatec een Werkleerbedrijf is, er op gericht dat mensen zoveel mogelijk in het reguliere bedrijfsleven worden geplaatst of gedetacheerd. De intake en toewijzing van begeleidingstrajecten gebeurt lokaal evenals de keuze en uitvoering van de doelgroepen.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Een lokaal uitvoeringsplan (oplegger) Participatiewet uitwerken.
- Het (verder) ontwikkelen van een lokale re-integratie aanpak, waarbij de regie bij de gemeente ligt.
- De integrale aanpak verder verfijnen, met het accent op ontschotting in de uitvoering.
- Investeren in de werkgeversdienstverlening, waaronder participatie acceleratie collectief (PAC).
- De governance (beleid en bestuur) voor Fryslân West en Empatec/Pastiel vorm geven.

Speerpunt 10

Bestrijden van armoede en het helpen van huishoudens met schulden

In 2019 is het armoedebelief geëvalueerd. In grote lijnen komt het er op neer dat de lijn die in 2014 is ingezet kan worden doorgezet, waarbij ondersteuning wordt verleend aan de meest kwetsbare inwoners van de gemeente. In de eerste plaats huishoudens met kinderen/jongeren tot 18 jaar, maar er is ook de wens om in bepaalde situaties financiële ondersteuning te bieden aan volwassenen. Ook Schulddienstverlening blijft een aandachtspunt. De kosten blijven stijgen en daarmee ook het maatschappelijk leed wat veroorzaakt wordt

door problematische schulden. In lijn daarmee is een uitvoeringsplan c.q. dienstenregeling schulddienstverlening 2019-2022 vastgesteld. Een preventieve aanpak en vroegsignalering staan daarin centraal. In 2020 is een pilot Vroeg signalering in Harlingen opgezet, bedoeld om kennis en ervaring op te doen en te anticiperen op de wetswijziging schuldhelpverlening 2021.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- Uitvoering geven aan het herijkte armoedebelief (2019)
- Inzetten op vroeg signalering met ketenpartners zoals: de gemeente (team belastingen/heffingen) energieleveranciers, kredietbank, verzekeringsmaatschappijen, woningbouwcorporaties etc.
- Er komt een vervolg pilot vroeg signalering in 2021.

Speerpunt 11

Nieuw Zuid als voorportaal van de arbeidsmarkt

Nieuw Zuid blijft bestaan als wijkvoorziening maar ontwikkelt zich stap voor stap naar een voorziening met een arbeidsmatig karakter. Nieuw Zuid is een laagdrempelige voorziening voor ontmoeting en deel te nemen aan activiteiten in en buiten Nieuw Zuid. In beginsel voor iedereen, maar in het bijzonder voor mensen in de categorie beroepsbevolking die geen (betaald) werk hebben. Het doel is om talenten en vaardigheden te ontwikkelen die bijdragen aan actieve participatie. Dat kan vervolgens een opstap zijn om met begeleiding (bv Pastiel) door te stromen naar betaald werk.

Wat gaan we daar in 2021 voor doen?

- Na evaluatie en heroverweging in 2020 wordt invulling gegeven aan de koers voor de periode 2021-2025.
- Er ligt een duidelijke opdracht voor Nieuw Zuid (met duidelijke parameters voor beleidssturing), waarin doelen en resultaten zijn beschreven.
- Er is nauwe samenwerking met het Team Werk&Participatie Harlingen en het Gebiedsteam Harlingen op het gebied van zorg en begeleiding van mensen met een bijstandsuitkering.

Harlinger indicatoren

Vergunninghouders

Indicator	2018	2018	2019	2019	2020	2020
	taakstelling	werkelijk	taakstelling	werkelijk	taakstelling	werkelijk
Aantal gehuisveste vergunninghouders	23	6	12	14	13	12

Algemene indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Laatst bekende gegeven	Gemeente < 25.000 inw.
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar	meerdere 2019	725,2	664,1
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS Jeugd 2018	1 %	1%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS Jeugd 2018	7%	4%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking	CBS 2019	65,9%	69,6%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS Jeugd 2018	2%	1%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS 2019 (tweede halfjaar)	495,7	189,5
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners 15 – 64 jaar	CBS 2018 (eerste halfjaar)	441,60	190,3
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS 2019 (tweede halfjaar)	9,0%	9,4%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS 2019 Jeugd (tweede halfjaar)	1,1%	1,0%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS 2017 (tweede halfjaar)	0,5%	0,5%
Cliënten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	CBS 2019 (tweede halfjaar)	790	536

Financiën

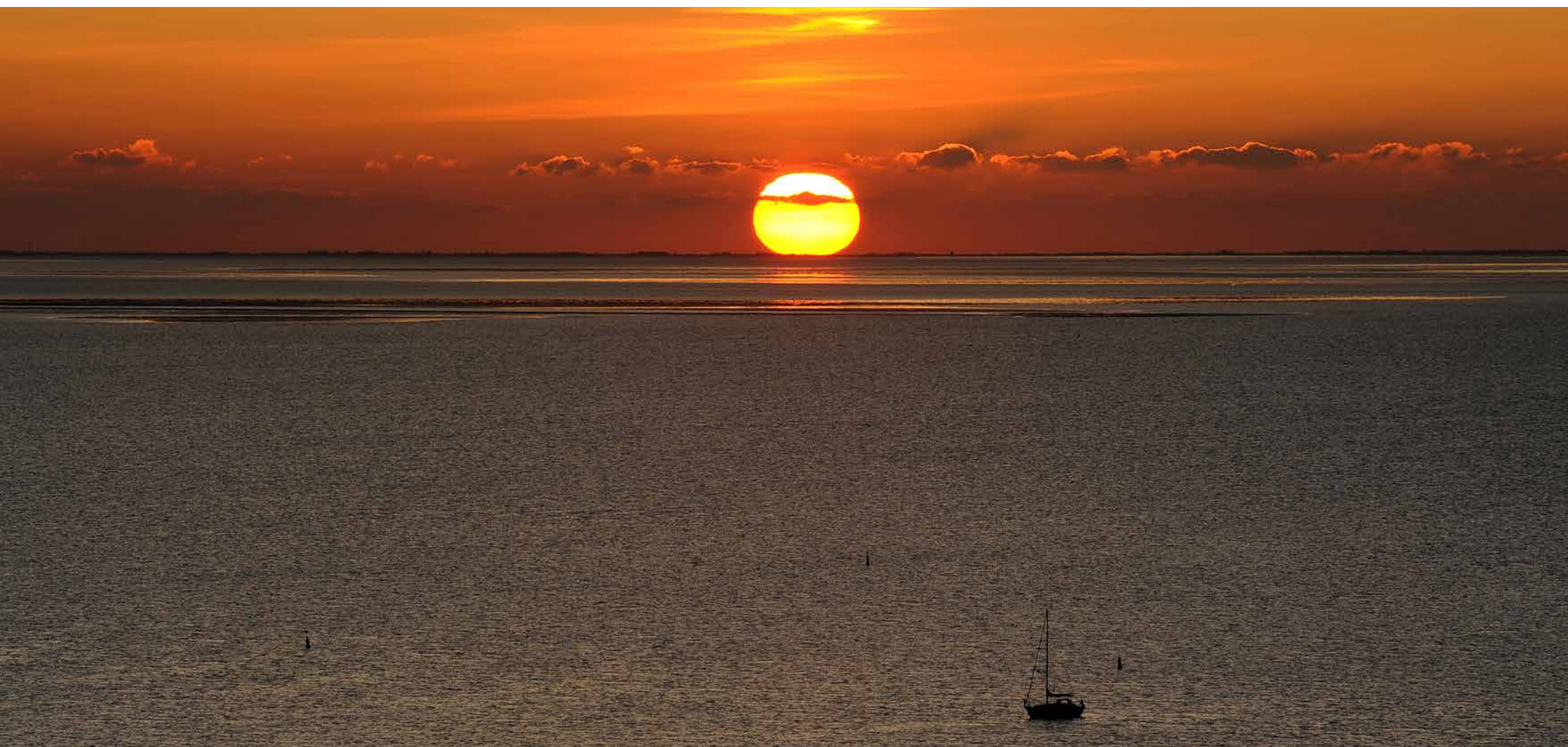
X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	25.567	24.184	25.177	25.027	24.891	24.798
Baten	7.510	7.551	7.514	7.514	7.514	7.514
Resultaat voor bestemming	-18.057	-16.633	-17.663	-17.513	-17.377	-17.284
Onttrekking aan reserves	592	52	229	77	17	17
Toevoeging aan reserves	15					
Mutaties reserves	577	52	229	77	17	17
Resultaat na bestemming	-17.480	-16.581	-17.434	-17.436	-17.360	-17.267

Kaderstellende beleidsnota's

Notitie Kinderopvang	2009
Kadernota Werk Vermogen!	2012
Basisnota Sociaal Domein 2014-2018	2013
Kadernota sociaal domein 'vaststellen en doorpakken'	2013
Nota gebiedsgerichte aanpak sociaal domein Harlingen	2014
Beleidsplan sociaal domein (3 D's)	2014
Implementatieplan schuldpreventie	2016
Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen	2016
Implementatieplan schuldpreventie	2016
Startnotitie Armoede, korte en lange termijn aanpak in samenhang bekeken	2017
Centrumregeling samenwerking	
Sociaal Domein Fryslân 2018	2017
Startnotitie Armoede, korte en lange termijn aanpak in samenhang bekeken	2017
Position paper 'Samen Krachtig Verder' GR Fryslân-West	2019

PROGRAMMA 8 VOLKSGEZOND- HEID EN MILIEU

SPEERPUNTEN	
1	De inwoners van Harlingen bewuster en gezonder laten leven.
2	Een gezond evenwicht tussen ecologie en economie door het toepassen van de principes van duurzaamheid.
3	Een doelmatige, milieu-hygiënische, economische en duurzaam verantwoorde afvalinzameling
4	Zorgdragen voor een efficiënte bedrijfsvoering van en meewerken aan de toekomst van de FUMO
5	De REC een voortdurend punt van zorg en aandacht van de gemeente Harlingen te laten blijven in het belang van haar inwoners.

Speerpunt 1

De inwoners van Harlingen bewuster en gezonder laten leven

We gaan door met het ingezette beleid om inwoners van Harlingen bewuster en gezonder te laten leven. Dit doet de gemeente door in te zetten op preventie, het bevorderen van gezondheid, chronische ziekten te voorkomen en de gezondheidsverschillen tussen laag en hoog opgeleiden te verkleinen. Daarnaast zet de gemeente zich in om kinderen op te laten groeien in een rookvrije omgeving door de rookvrije generatie te stimuleren. De eerste stap is hiervoor gezet door de gemeentelijke gebouwen rookvrij te maken en speeltuinen te stimuleren om rookvrij te worden.

Wat gaan we er in 2021 voor doen?

- Opstellen nieuwe nota Harlingen Gezond (op basis van de landelijke nota en het Fries preventieakkoord).
- We blijven ons actief inzetten op het rookvrij opgroeien van kinderen in de gemeente Harlingen.
- Ontwikkelen van beleid gericht op preventie middelengebruik.
- Implementatie aanvullend plan van aanpak preventie en handhaving alcoholgebruik 18-.
- Stimuleren van de gezonde sportkantine en onderzoeken subsidiemogelijkheden.

Speerpunt 2

Een gezond evenwicht tussen ecologie en economie door het toepassen van de principes van duurzaamheid.

De bewustwording rondom duurzaamheid, klimaat en energiebesparing is de laatste tijd in een stroomversnelling gekomen. De ingrijpende doelstelling “gasloos” en energieneutraal in 2050, vraagt de komende jaren de nodige inspanning. Het beleid van de gemeente Harlingen staat niet op zichzelf, maar moet aansluiten op de (inter)nationale opgaven van de Rijksoverheid, van de Provincie Fryslân en andere stakeholders. Naast energiedoelstellingen heeft de Rijksoverheid ook doelstellingen als het gaat om de transitie naar een circulaire economie en klimaatadaptatie. Ook in 2021 gaan we als “slimme volgers” in nauwe samenwerking met diverse partijen aan de slag.

Wat gaan we er in 2021 voor doen?

- In samenwerking met de diverse partijen komen tot een Regionale Energiestrategie (RES) 1.0.
- Een gemeentelijke transitievisie warmte vast stellen.
- Met behulp van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed het huisvestingsplan inzetten om gemeentelijk vastgoed zo snel mogelijk energieneutraal te krijgen.
- Blijven organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten voor woningbezitters over duurzaamheids- en energiemaatregelen.
- Energieneutraal als norm stellen bij nieuwe ontwikkelingstrajecten.
- Bij vervanging wagenpark blijven kiezen voor meest milieuvriendelijke optie.
- Medewerking verlenen aan (de voorbereidingen voor) de realisatie van zonnepanelen op het langparkeerterrein.
- Het onderzoek naar wat er nodig is om Harlingen 100% circulair te maken, af te ronden en te starten met uitvoeringsprogramma's.
- We gebruiken alleen nog circulair straatmeubilair.

Speerpunt 3

Een doelmatige, milieu-hygiënische, economische en duurzaam verantwoorde afvalinzameling.

We werken hard aan een betere afvalscheiding met steeds meer hergebruik van afval. Afval bestaat uit grondstoffen. Het uitgangspunt is dat deze kunnen worden hergebruikt. We willen groeien naar een circulaire economie.

De doelstelling is dat aan het eind van de bestuursperiode er niet meer dan 100 kg per jaar per persoon mag worden verbrand conform de nationale VANG-doelstellingen (Van Afval naar grondstof).

Wat gaan we er in 2021 voor doen?

- Inzetten van verdere hulpmiddelen en maatregelen om een betere scheiding GFT te bevorderen.
- Uitvoering geven aan het door de raad vast te stellen “uitvoeringsplan zwerfafval”.

Speerpunt 4

Zorgdragen voor een efficiënte bedrijfsvoering van en meewerken aan de toekomst van de FUMO

De doorontwikkeling van de FUMO naar een FUMO 2.0 is ver gevorderd. Toch blijft een verdere doorontwikkeling naar de toekomst nodig. Dit ondersteunen wij. Het gaat niet alleen over een doorontwikkeling van de FUMO als organisatie en het verder verbeteren van de operationele uitvoering van taken. Het gaat nadrukkelijk ook over de FUMO als systeem: een gemeenschappelijke regeling van en voor de Friese overheden.

Wat gaan we er in 2021 voor doen?

- Alle ontwikkelingen kritisch blijven volgen.
- Onze bijdrage blijven leveren aan de doorontwikkelingen, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Speerpunt 5

De REC een voortdurend punt van zorg en aandacht van de gemeente Harlingen te laten blijven in het belang van haar inwoners.

Ondanks dat er de laatste tijd nagenoeg geen storingen bij de REC meer zijn, blijft er altijd onrust onder de bevolking bestaan. De REC blijft onze aandacht houden.

Wat gaan we er in 2021 voor doen?

- Het kritisch blijven volgen van alle ontwikkelingen en gebeurtenissen rond de REC.

Harlinger indicatoren Programma 8

Milieu

Aantal kilo's restafval dat verbrand wordt

Indicator	2017	2018	2019	2020**	2021**
verbrand per inwoner*	128 kg.	138 kg.	135 kg.	100 kg.	100kg.

*Bron: Omrin (excl. grof huishoudelijk afval ad 31 kg per inwoner per jaar).

** streefwaarde

Ecologisch beheer

Indicator	2019	2020	2021
Ecologisch beheerd areaal			
Talud	3.090 m2	3.100 m2	n.n.b.
Bijenlint bermen	25.000 m2	25.000 m2	n.n.b.
Padden en insecten	1.000 m2	3.500 m2	n.n.b.
Bermen en percelen	57.000 m2	100.000 m2	n.n.b.
Bloemrijk kruidenmengsel	20.000 m2	80.000 m2	n.n.b.
Totaal	106.090 m2	211.600 m2	n.n.b.

Toelichting: *Ecologisch groenbeheer* is een vorm van het beheren van groen waarbij de inheemse *flora* en *fauna* centraal staan. Ecologisch beheer is er op gericht de *biodiversiteit te vergroten en de flora en fauna de kans te geven zich door middel van natuurlijke processen te ontwikkelen. De soortensamenstelling van een stuk groen wordt grotendeels bepaald door natuurlijke concurrentie en bijgestuurd door de beheerder.*

Algemene indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Laatst bekende gegeven	Gemeente < 25.000 inw.
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS 2018	224*	136
Hernieuwbare elektriciteit**	%	RWS 2017	148,7%	n.b%

*Cijfers m.b.t. het huishoudelijk restafval komen van het CBS. Het CBS heeft geen recentere cijfers voorhanden

**De geleverde restwarmte van de REC wordt aangemerkt als hernieuwbaar.

Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	4.109	4.172	4.337	4.349	4.347	4.353
Baten	3.473	3.530	3.699	3.791	3.813	3.813
Resultaat voor bestemming	-637	-642	-638	-558	-534	-540
Onttrekking aan reserves	23					
Toevoeging aan reserves						
Mutaties reserves	23					
Resultaat na bestemming	-614	-642	-638	-558	-534	-540

Kaderstellende beleidsnota's

Volksgezondheid

Nota 'Harlingen Gezond gemeentelijk gezondheidsbeleid'	2013
Nota Harlingen Gezond 2018-2021	2018

Riolering

Kaderrichtlijn Water/WB21	2008
Gemeentelijk Waterplan	2009
Gemeentelijk Rioleringsplan	2019-2023
Fries Bestuursakkoord Waterketen 2021-2025 (FBWK3)	2020

Afval

Nota bodembeheer	2012
Afvalstoffenverordening	2012
Notitie afvalbeleid	2017

Milieubeheer

Duurzaamheidsnotitie 2015	2015
Gemeenschappelijke Regeling Friese Uitvoeringsdienst Milieu en Omgeving	2017

PROGRAMMA 9

VOLKSHUISVESTING,
RUIMTELIJKE ORDENING
EN STEDELIJKE VERNIEUWING

SPEERPUNTEN	
1	Een woningbestand dat toekomstbestendig is en mee kan bewegen met een eventuele stagnatie of daling van huishoudens, maar ook met een toekomstige groei.
2	Leegstand en verpaupering tegengaan.
3	Werken naar een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit
4	Meer innovatieve woonconcepten ontwikkelen en realiseren
5	Programma Harlingen uitwerken en realiseren

Nieuw beleid

Onderwerp	2021	2022	2023	2024
Onderzoek vergroting aanbod huurwoningen voor middeninkomens	20.000			
Invoering Omgevingswet	125.000			
	145.000	0	0	0

Toelichting nieuw beleid

Onderzoek vergroting aanbod huurwoningen voor middeninkomens

In de woonvisie 2020 is opgenomen dat we de signalen over een tekort aan woningen voor middeninkomens beter willen onderbouwen. We zien een belangrijke rol weggelegd voor ontwikkelaars en investeerders, omdat zij bij uitstek de partijen zijn die de vraag naar woningen voor middeninkomens kunnen bedienen. Daarom gaan we samen met ontwikkelaars, corporaties en investeerders bespreken hoe we dit vraagstuk het best kunnen onderzoeken. Dat doen we op korte termijn, zodat we zo snel mogelijk kunnen inspelen op de vraag naar middel dure huurwoningen. De inbreng van deze bespreking wordt meegenomen bij een onderzoek naar de positie van de middeninkomens op de woningmarkt in onze gemeente.

Invoering Omgevingswet

Zoals aangekondigd in de uitgangspuntennotitie Invoering Omgevingswet (behandeling raad 3 juni) is het krediet niet voldoende. In de notitie noemen we dat extra budget wordt aangevraagd bij het indienen van de

beleidswensen (begroting 2021).

In de projectbegroting is extra geld nodig voor bijvoorbeeld, opleiding en training, aankoop software en aanpassingen t.b.v. het landelijk digitale stelsel, frictiekosten, inhuur externe kennis en ondersteuning bij omgevingsvisie, omgevingsplan en voor de gehele projectleiding.

Speerpunt 1

Een woningbestand dat toekomstbestendig is en mee kan bewegen met een eventuele stagnatie of daling van huishoudens, maar ook met een toekomstige groei.

Demografische ontwikkelingen vragen om een andere visie op de woningvoorraad. De verwachting is dat het aantal huishoudens in onze gemeente tot ca. 2030 nog groeit en vervolgens zal stagneren en mogelijk daalt. Dit maakt dat de kwaliteit van de woningen belangrijker wordt dan de kwantiteit. Een groot aantal woningbouwprojecten is vorig jaar opgeleverd, waardoor er doorstroming op de woningmarkt gaat ontstaan is de verwachting. Monitoring van het woningbouwprogramma en de ontwikkelingen op de huur- en koopmarkt worden door deze ontwikkelingen nog belangrijker. Door de toename van het aantal ouderen de komende jaren, moeten er meer woningen komen waar ouderen langer thuis kunnen wonen. Om dit te realiseren blijven we de komende decennia in de samenwerking partijen aanspreken om de bestaande woningvoorraad aan te passen. De door uw raad in juni 2020 vastgestelde woonvisie 2020-2030 maakt vraaggericht en toekomstbestendige ontwikkeling mogelijk. In de woonvisie worden verschillende maatregelen genoemd om te zorgen dat Harlingen iedereen een thuis biedt, ongeacht zijn of haar leeftijd, inkomenspositie, gezinsgrootte, gezondheid of afkomst.

De nieuwe woonvisie 2020-2030 is de onderlegger voor de prestatieafspraken die we met de corporaties en de huurdersvereniging maken. Door prestatieafspraken met de bouwvereniging samen met de huurdersvereniging blijven we aandacht vragen voor voldoende betaalbare woningen. Hierbij is ook specifieke aandacht voor de woonbehoefte van jongeren en de positie van de middeninkomens. Als dat nodig is maken we afspraken met de corporatie over maatregelen die ingezet kunnen worden. Bijvoorbeeld het labelen van bepaalde delen van de huurwoningen voor jongeren.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Samen met stakeholders bespreken we hoe we de signalen over een tekort aan woningen voor de middeninkomens het beste kunnen onderzoeken.
- Samen met de Bouwvereniging en (toekomstige) bewoners en omwonenden wordt de planvorming Almenum gecontinueerd door verder te werken aan een stedenbouwkundig ontwerp.
- Nieuwe bindende prestatieafspraken met de corporatie op basis van de woonvisie gemeente Harlingen 2020-2030 maken. Hierin worden afspraken gemaakt over betaalbare woningen, wonen en zorg, verduurzaming, levensloopbestendigheid, nieuwbouw en herstructureringsprojecten.

Speerpunt 2

Leegstand en verpaupering tegengaan

Braakliggende terreinen blijven een aandachtspunt, want ze hebben een negatieve invloed op de woon- en leefomgeving. Ook leegstand, wat vaak leidt tot verpaupering, willen we koste wat kost zoveel mogelijk zien te voorkomen. Het project 'revitalisering monumentale binnenstad Harlingen' in samenwerking met de Hein Buismanstichting geeft hieraan een positieve invulling. Het doel van het project is om met een algemeen schadeherstelfonds de financiering ten behoeve van de aankoop of verbouw van panden te dekken. Door het (her)gebruik en/of transformatie van niet gebruikt of leegstaand vastgoed in de monumentale binnenstad van Harlingen wordt verpaupering tegengegaan.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Doorgaan met het verlenen van leegstandwetvergunningen die het mogelijk maken een (particuliere) woning voor maximaal 5 jaar te verhuren.
- Doorgaan met het aankopen en transformeren van leegstaande/niet gebruikte panden in de historische binnenstad van Harlingen in samenwerking met de Hein Buisman Stichting.

Speerpunt 3

Werken naar een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit

Op 1 januari 2022 wordt de Omgevingswet van kracht. Doelstelling van deze wet is: minder regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dit begrotingsjaar geven wij hier verder inhoud aan. In 2021 ligt de focus nog nadrukkelijker op de implementatie van de Omgevingswet. Het motto van deze wet is: "ruimte voor ontwikkeling en waarborgen voor kwaliteit". We werken verder aan het opstellen van de omgevingsvisie en een omgevingsplan voor de bedrijventerreinen Oostpoort en Koningsbuurt. Het opstellen van genoemd omgevingsplan doen wij in samenwerking met de gemeente Terschelling, waar een omgevingsplan voor Midsland wordt gemaakt.

Qua ruimtelijke ontwikkeling wordt verder inhoud gegeven aan de ontwikkeling van de Westerzeedijk, de Willemshaven, het Waterfront (Waddenpromenade, veerhaven, sluiscomplex en lang parkeren) en het begeleiden van nieuwe (bouw)initiatieven. Deze ontwikkelingen worden ook in de vorm van enkele bestemmingsplannen planologisch geregeld en we ronden dan ook diverse lopende bestemmingsplanprocedures af.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- Voorbereidingen treffen invoering Omgevingswet.
- Vervolg geven aan opstellen omgevingsvisie.
- Vervolg geven aan opstellen omgevingsplan.
- Diverse lopende bestemmingsplanprocedures afronden.

Speerpunt 4

Meer innovatieve woonconcepten ontwikkelen en realiseren

Inzetten op meer diversiteit in het woningbestand waarbij ruimte wordt gegeven aan innovatieve woonconcepten zoals Wonen op het Water, Tiny Houses en Jongerenhuisvesting. Tevens dienen nieuwe woningbouwprojecten zoveel mogelijk energieneutraal te worden.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen?

- In samenwerking met de initiatiefnemers de concrete locatie ontwikkelen en realiseren.
- Wonen op het Water, nieuwe locaties zoeken om dit mogelijk te maken.
- Mogelijkheden bieden en medewerking verlenen voor het bouwen van Kangoeroe-(mantelzorg) woningen.

Speerpunt 5

Programma Harlingen uitwerken en realiseren

De gemeente Harlingen, provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân zijn initiatiefnemers van c.q. betrokken bij verschillende projecten in de gemeente Harlingen. Primair willen deze partijen hun opgaven in het gebied realiseren vanuit een gelijkwaardige rol, gezamenlijk en integraal oppakken in een programmatische aanpak. Op 12 maart 2019 hebben de colleges het programma vastgesteld en zijn raad en Provinciale Staten geïnformeerd. Met het vaststellen van programma Harlingen hebben partijen een inspanningsverplichting op zich genomen om de projecten binnen het programma verder uit te werken en waar mogelijk te realiseren. Medio 2019 is ook Wetterskip Fryslân aangesloten. Het programma heeft een looptijd van 10 jaar.

Wat gaan wij er in 2021 voor doen ?

- Het programma Harlingen herijken (doelen, activiteiten, organisatie).
- Een externe adviesgroep oprichten.
- Meer richten op betrekken onderwijs.
- Blijvende aandacht geven aan financieringsmogelijkheden voor projectrealisatie.

Harlinger indicatoren programma 9

Aanbod huurwoningen De Bouwvereniging

Indicator*	2017	2018	2019	2020
Beschikbare huurwoningen naar prijsklasse				
Goedkoop	26%	24%	23%	20%
Betaalbaar	69%	68%	70%	73%
Duur	5%	8%	7%	7%

* Bron: Bod prestatieafspraken 2021 De Bouwvereniging. Vermelde cijfers zijn exclusief woningen die via een makelaar of particulier worden aangeboden. (2020: Goedkoop: huur < € 432,51; Betaalbaar: huur tussen € 432,51 en € 619,01; Duur: huur > € 619,01).

Algemene Indicatoren

Indicator	Eenheid	Bron	Laatst bekende gegeven	Gemeente, 25.000 inw.
Gemiddelde WOZ waarde	1000 euro	CBS 2019	164	geen data
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen 2019	21,1	9,3
Demografische druk*	%	CBS 2020	88,2%	79,4%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuis houdens	In Euro's	COELO 2020	571	749
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuis houdens	In Euro's	COELO 2020	640	827

* De som van het aantal personen van 0 tot 20 en van 65 en ouder ten opzichte van het aantal personen in de leeftijd van 20 tot 65 jaar.

Financiën

X €1000	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten	3.557	856	1.016	871	871	871
Baten	1.144	194	246	246	246	246
Resultaat voor bestemming	-2.413	-662	-770	-625	-625	-625
Onttrekking aan reserves	2.288		145			
Toevoeging aan reserves						
Mutaties reserves	2.288		145			
Resultaat na bestemming	-125	-662	-625	-625	-625	-625

v

Kaderstellende beleidsnota's

Ruimtelijke Ordening

Houtskoolschets (1e deel Stadsvisie)	2008
Camperbeleid	2010
Bed en Breakfastbeleid	2010
Meerjarenontwikkelingsprogramma Stedelijke Vernieuwing	2011
Structuurvisie	2012
Detailhandelstructuurvisie Harlingen, Dynamiek met Karakter	2013

Grondexploitatie (niet-bedrijfenterreinen)

Nota Groenstroken	2020
Nota Grondbeleid	2020-2023
Vastgoednotitie	2015
Nota erfpachtbeleid	2020

Wonen en Bouwen

Prestatieafspraken gemeente Harlingen- De Bouwvereniging – Huurdersvereniging	2019
Prestatieafspraken gemeente Harlingen- De Bouwvereniging – Huurdersvereniging	2020
Prestatieafspraken gemeente Harlingen-Woonzorg Nederland	2019-2022
Woonvisie	2020-2030
Gemeenschappelijke regeling Hûs en Hiem, welstandadvisering en monumentenzorg	2015
Welstandsnota	2015
Bouwverordening	2015
Visiedocument Ruimtelijk Kompas Harlingen	2017

PARAGRAFEN

A. LOKALE HEFFINGEN

1. Algemeen

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. Van de lokale heffingen die bij de algemene dekkingsmiddelen horen is de onroerende-zaakbelasting (OZB) de belangrijkste. Ook de opbrengst van de toeristenbelasting moet als algemeen dekkingsmiddel worden aangemerkt. Daarnaast zijn er nog heffingen die niet tot de algemene dekkingsmiddelen horen, maar wel in het beleidsmatige deel van het overzicht betrokken worden. De belangrijkste zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Uitgangspunt bij de samenstelling van de begroting 2021 is een verhoging van de tarieven met het geschatte inflatiepercentage van 1,5 %.

2. Kosten overhead

Vanaf 2017 worden de overheadkosten als apart taakveld centraal begroot binnen programma 1 Bestuur en Ondersteuning en worden in de programma's alleen nog de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Het centraal begroten van de overheadkosten betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden (voorheen de producten) alle kosten te bepalen. Analooq aan de extracomptabele toerekening van compensabele BTW zullen op dezelfde wijze nu ook de overheadkosten extracomptabel toegerekend moeten worden. Voor deze toerekening wordt een eenvoudige methode gevolgd. Deze methode houdt in dat een opslag wordt berekend door de totale overheadkosten (het saldo van het taakveld overhead) uit te drukken in een percentage van de direct aan het primaire proces toegerekende loonkosten.

Voor de begroting 2021 is deze opslag berekend op: € 6.259.090: (1% van € 5.856.314) = 106,9%.

Voor die belastingen en rechten waarin maximaal 100% kostenverhaal mag plaatsvinden wordt voor de berekening van het kostendeckingspercentage rekening gehouden met deze opslag voor overhead.

3. Verhogingen 2021

In de begroting is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

Onroerende-zaakbelasting

In 2021 wordt het eigenarentarief woningen verhoogd met het geschatte inflatiepercentage van 1,5%. Tijdens de behandeling van de Kadernota begroting 2021 is besloten de tarieven voor niet-woningen te verhogen met 1,5%.

Afvalstoffenheffing

Op het gebied van de afvalstoffenheffing was het de bedoeling om per 2021 het inzamelen en verwerken van GFT en huishoudelijk afval volledig kostendekkend (100%) uit te voeren.

De kosten zijn ten opzichte van 2020 met € 51.000 verder gestegen. De kostenstijging wordt voornamelijk veroorzaakt door toegenomen kosten voor inzameling en verwerking van afval, terwijl een lagere vergoeding voor nascheiding van verpakkingsmateriaal en zwerfafval wordt ontvangen. Tevens is rekening gehouden met meer lasten voor kwijschelding. De toegenomen kosten kunnen niet geheel worden opgevangen door de mutatie (toename) van het aantal huishoudens.

Een kostendekkende heffing zou neerkomen op een verhoging van 10%-13% van de afvalstoffenheffing ten opzichte van 2020. Om dat te voorkomen is er voor gekozen om niet per 2021 maar per 2022 te streven naar volledige kostendekkendheid. Het tarief voor een eenpersoonshuishouden komt daarmee op € 193,32, een stijging ten opzichte van het tarief 2020 met € 12,12 (+6,7%). Het tarief voor een meerpersoonshuishouden komt dan op € 267,60, een stijging ten opzichte van 2020 van € 17,28 (+6,9%). De tarieven voor een extra grijze of groene container worden verhoogd met 1,5%.

Rioolheffing

In 2021 wordt bij de opbrengst van de rioolheffing uitgegaan van volledige (100%) kostendekking. Naast de kosten van riolering wordt ook 50% van de kosten schoonmaken van watergangen en 50% van de kosten veegdienst in de tarieven doorberekend.

Per 2012 is een nieuw vastrecht voor niet-woningen (25 m² - 60 m²) ingevoerd dat 50% bedraagt van het vastrecht voor alle overige objecten.

De rioolheffing wordt geheven van zowel gebruikers als eigenaren. Gebruikers zijn een heffing verschuldigd over elke volle 150 m³ boven een waterverbruik

van 250 m³. In de praktijk zijn daardoor in principe uitsluitend bedrijven de gebruikersheffing verschuldigd, aangezien huishoudens minder dan 400 m³ water per jaar gebruiken.

Het nieuwe vastrecht voor niet-woningen (25m²-60m²) is berekend op € 89,76, een stijging ten opzichte van 2020 met € 1,80 (+2,1%). Het vastrecht voor alle overige objecten komt hierdoor op € 179,52, een stijging ten opzichte van 2020 met € 3,60 (+2,1%). De heffing voor gebruikers wordt in 2021 verhoogd met 1,5%.

De tariefstijgingen worden veroorzaakt doordat t.o.v. 2020 de kosten licht zijn gestegen en de aantallen objecten licht zijn gedaald.

Bij de berekening van de tarieven is rekening gehouden met een korting van € 4 per aansluiting ten laste van de voorziening rioolheffing. Het totaalbedrag van de korting, groot € 34.000, wordt gedekt uit de voorziening rioolheffing. Gezien de stand van de voorziening is deze kortingsperiode verlengd met 4 jaar tot en met 2024. De raad heeft hiertoe besloten bij de vaststelling van de Kadernota 2020.

Toeristenbelastingen

Om een bijdrage te leveren aan de bezuinigingen is het tarief watertoeristenbelasting en toeristenbelasting in de periode 2013 tot en met 2017 verhoogd van € 0,65 naar € 1,05 per persoon per overnachting respectievelijk per etmaal verblijf, een verhoging van 61,5% in 4 jaar. Het tarief is nu 3 jaar op hetzelfde niveau (€ 1,05) waardoor het voor 2021 verhoogd wordt naar € 1,10. De verhoging betreft 3 x het inflatiepercentage van 1,5%, dus 4,5%.

Overige belastingen en rechten

Conform de Kadernota begroting 2021 worden de tarieven van de overige heffingen in 2021 met 1,5% verhoogd.

4. Kostendekkendheid leges en heffingen

Op grond van artikel 10 van het BBV moet inzichtelijk worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden.

Leges

De tarieventabel bij de legesverordening kent 3 titels, te weten:

Titel 1. Algemene dienstverlening

Titel 2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning

Titel 3. Dienstverlening vallend onder Europese Dienstenrichtlijn

De afzonderlijke als ook de integrale kostendekkendheid van deze onderdelen zijn als volgt:

Omschrijving	Taakveld	Overhead	Totale kosten	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
Kostendekking Titel 1	177.180	107.142	284.322	207.686	73,05%
Kostendekking Titel 2	146.526	124.353	270.879	205.990	76,05%
Kostendekking Titel 3	5.308	5.673	10.981	4.056	36,94%
Totale tarieventabel	329.014	237.168	566.182	417.732	73,78%

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

Ook de afvalstoffenheffing en rioolheffing mogen ten hoogste kostendekkend zijn. Bij de berekening van de nieuwe tarieven is voor de rioolheffing rekening gehouden met de verlenging van de korting waartoe is besloten met de vaststelling van de Kadernota 2020. De kostendekking van de afvalstoffenheffing stijgt van 91% in 2020 naar 95% in 2021.

Omschrijving	Afvalstoffenheffing	Rioolheffing
Lasten taakvelden	1.642.000	1.084.000
Baten taakvelden	-235.000	0
Kwijtscheldingen	102.000	0
Netto lasten taakvelden	1.509.000	1.084.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	38.000	280.000
(Compensabele) BTW	338.000	230.000
Totale lasten	1.885.000	1.594.000
Opbrengst heffing	1.785.000	1.560.000
Bijdrage voorziening (dekking kortingen)	15.000	34.000
Totale baten	1.800.000	1.594.000
Dekkingspercentage	95%	100%

5. Overzicht belangrijkste tarieven

Soort heffing	2020 in euro's	2021 in euro's
Onroerende-zaakbelasting ¹		
Woningen:		
- eigenaren in percentage van de WOZ-waarde	0,1238	N.t.b. ²
Niet-woningen		
- eigenarentarief in percentage van de WOZ-waarde	0,3046	N.t.b. ²
- gebruikerstarief in percentage van de WOZ-waarde	0,2388	N.t.b. ²
Afvalstoffenheffing:		
- voor eenpersoonshuishoudens	181,20	193,32
- voor meerpersoonshuishoudens	250,32	267,60
- voor extra containergebruik (grijs)	150,24	152,40
- voor extra containergebruik (groen)	27,48	27,84
Rioolheffing:		
- voor eigenaren niet-woningen 25 m ² - 60 m ²	87,96	89,76
- voor eigenaren alle overige objecten	175,92	179,52
- voor gebruikers per volle 150 m ³ boven 250 m ³	32,52	33,00

¹ Voor de heffing van onroerende-zaakbelasting in 2021 vindt in 2020 hertaxatie plaats naar de waardepeildatum 1 januari 2020.

De uitkomst hiervan is van belang voor de tariefberekening.

² Nader te bepalen

6. Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is met ingang van het belastingjaar 2017 geactualiseerd. Naast de mogelijkheid om kwijtschelding aan te vragen voor afvalstoffenheffing is het dan ook mogelijk om kwijtschelding aan te vragen voor de ozb en rioolheffing voor woningen. Verder is het beleid uitgebreid voor ondernemers. Zij kunnen vanaf 2017 kwijtschelding aanvragen voor de privé aanslag.

De kosten van bestaan worden gehandhaafd op

100% van de normuitkering (bijstand).

Kwijtschelding voor het schoolzwemmen is niet meer mogelijk, dit gaat in het vervolg via het kindpakket.

In de onderstaande tabel staat een aantal gegevens met betrekking tot de kwijtschelding weergegeven.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Aantal verzoeken met volledige kwijtschelding	430	450	450
Aantal verzoeken met gedeeltelijke kwijtschelding	27	5	10
Aantal verzoeken dat is afgewezen	125	125	100
Totaal aantal verzoeken	582	580	560

7. Lastendruk

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden een onderzoek verricht naar de ontwikkeling van de lokale lasten. Uit de rapportage over 2020 blijkt wederom dat de omvang van de gemeentelijke heffingen in Friesland tot de laagste behoort.

In het onderzoek zijn betrokken de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De gemiddelde woonlasten in Friesland bedragen voor een eenpersoonshuishouden € 662,- en voor een meerpersoonshuishouden € 762,-. De woonlasten in Harlingen bedragen € 571,- en € 640,- waarmee respectievelijk een 3e (2019 = 5e) en een 1e plaats (2019 = 1e) wordt ingenomen van de 20 Friese gemeenten.

Voor een nader inzicht in de ontwikkeling van de woonlasten meerpersoonshuishoudens gedurende de periode 2019 tot en met 2024 wordt verwezen naar het onderdeel financiële kengetallen van paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing (Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden).

B. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Algemeen

De gemeente wil op een gestructureerde wijze risico's beheersen en eventuele restryco's. Om die reden is het van belang om inzicht te hebben in eventuele grote financiële tegenvallers die bij de risico's horen en de beschikbare weerstandscapaciteit om deze risico's op te vangen.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording komt in deze paragraaf de volgende informatie aan de orde:

- Het beleid betreffende weerstandscapaciteit en de risico's
- Inventarisatie van de risico's
- Inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- Confrontatie risico's met beschikbaar weerstandsvermogen.

Beleid betreffende weerstandscapaciteit en de risico's

Het beleid is vastgelegd in de Nota weerstandsvermogen en risicobebereersing 2015 welke in de raadsvergadering van 1 juli 2015 is vastgesteld.

Begrippen

In deze paragraaf zijn de volgende begrippen gedefinieerd:

Begrip	Toelichting
Weerstandscapaciteit	Dit is het geheel van middelen en mogelijkheden om niet begrote, onvoorziene en (mogelijk) substantiële kosten te dekken.
Risico's	Risico's zijn al die gebeurtenissen die het realiseren van organisatie-doelstellingen in de weg staan. De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet op een andere manier zijn te ondervangen en die een financieel nadelig gevolg kunnen hebben.
Weerstandsvermogen	Dit is de mate waarin onverwachte financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit.
Risicomanagement	Het identificeren en kwantificeren van risico's en het bepalen van activiteiten die de kans van optreden van de risico's en/of de gevolgen van de risico's beheersbaar houdt.
Beheersmaatregelen	Het stelsel van maatregelen en procedures die worden genomen om de onderkende risico's te ondervangen dan wel om de opkomende risico's te signaleren en het effect hiervan te beperken.

Cyclische aanpak

Risicomanagement is een systematisch en regelmatig terugkerend proces om risico's te identificeren, te analyseren en te beoordelen en op basis hiervan maatregelen te nemen en te evalueren. Het is een in hoge mate gestandaardiseerd proces dat de volgende stappen kent:

Fase	Activiteiten
Stap 1: Identificeren	In deze fase worden alle potentiële risico's geïnventariseerd. Van belang is een brede en gestructureerde benadering waarmee zoveel mogelijk risico's in beeld kunnen worden gebracht. Het volledig en eenduidig in kaart brengen van de betrokken risico's is van groot belang voor de verdere fasen.
Stap 2: Analyseren en beoordelen	Na het in kaart brengen van de risico's kunnen deze geanalyseerd worden. De analyse bestaat uit een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt, waarbij tevens wordt aangegeven wat de gevolgen van het optreden van het risico kunnen zijn. In deze processtap worden de risico's gekwantificeerd. De basis voor de risicoweging of kwantificering is de "kans maal gevolg" methodiek. Deze systematiek wordt bij hoofdstuk 3 nader toegelicht.
Stap 3: Maatregelen nemen	Wanneer risico's worden onderkend, zijn een aantal oplossingen mogelijk. Voor elk risico moet een keuze gemaakt worden uit de volgende vier maatregelen: vermijden, verminderen, overdragen of accepteren.
Stap 4: Bewaken / monitoren	Het doel van continue monitoring is om tijdig (wijzigingen in) risico's te signaleren, adequate maatregelen te kunnen treffen en waar nodig bij te sturen. Hoe eerder een (wijziging in een) risico wordt gesignaleerd, hoe beter de gevolgen te beheersen zijn. Er wordt zo veel mogelijk aangesloten op de bestaande planning & control cyclus.

Inventarisatie van de risico's

Hieronder worden de risico's genoemd en toegelicht die tot het moment van aanbieden van de begroting bekend zijn.

Om de risico's te kwantificeren wordt de "kans maal gevolg" methodiek toegepast. Het gevolg is de schade als het risico zich daadwerkelijk voordoet. Voor het gevolg wordt een niet begroot geldbedrag genoemd en onderbouwd. De kans is de waarschijnlijkheid, uitgedrukt in een percentage, dat het risico zich daadwerkelijk voor kan doen.

De kans vermenigvuldigd met het gevolg geeft het risicobedrag weer dat in de risico-inventarisaties (van begroting en jaarrekening) wordt opgenomen. Voor het inschatten van de kans wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd:

Aantal keren dat een risico zich naar verwachting voordoet	Kans
< 1 x per 10 jaar	10%
1 x per 5 – 10 jaar	30%
1 x per 2 – 5 jaar	50%
1 x per 1 – 2 jaar	70%
1 x per jaar of >	90%

Risicomatrix

nr	Risico	Omschrijving risico	Beheersmaatregel	Kans	Geldgevolg	Fin effect structureel	Fin effect incidenteel
1	Wachtgeld wethouders	Wethouders hebben na beëindiging van het wethouderschap recht op wachtgeld. Op het moment van beëindiging wordt dit recht berekend en wordt ten laste van het rekeningresultaat een dotatie aan de voorziening gedaan. Risico betreft het ontoereikend zijn van het rekeningsaldo om deze dotatie te kunnen doen.	Jaarlijkse actualisatie wachtgeld-verplichting. Met een last van ca. 180.000 euro per jaar per wethouder betekent dit een incidentele negatief effect van € 720.000. Dit bedrag wordt als financieel effect meegenomen voor een juiste weergave van het weerstandsvermogen.	50%	720.000		360.000
2	Pensioenen wethouders	De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de betaling van de wethouders pensioenen. Jaarlijks wordt aan de hand van een actuariële berekening de toekomstige pensioenverplichting berekend. Op basis hiervan wordt de dotatie aan de voorziening bepaald. De dotatie wordt ten laste van het rekeningresultaat gebracht. Risico betreft het ontoereikend zijn van het rekening-saldo om deze dotatie te kunnen doen.	Jaarlijkse actualisatie van pensioen-verplichting. Eerste inschatting dotatie voorziening is 120.000 euro per jaar. Dit bedrag wordt als financieel effect meegenomen voor een juiste weergave van het weerstandsvermogen.	50%	480.000		240.000
3	Te weinig invloed als kleine gemeente op begroting en plannen van gemeenschappelijke regelingen / verbonden partijen	Doordat Harlingen slechts een beperkt stemrecht heeft, heeft zij weinig tot geen invloed op majeure ontwikkelingen. Hierbij is het van belang dat Harlingen zich sterk profileert in de verschillende Algemene en Dagelijkse Besturen (AB en DB).	Tijdig reageren op begrotingen van gemeenschappelijke regelingen. Indien mogelijk / noodzakelijk, gezamenlijk optreden met andere Friese gemeenten.	30%	1.000.000		300.000
4	Rampen	Risico dat op grondgebied van Harlingen zich een ramp voordoet.	Verzekeringen en adequate crisisbeheersing organisatie, waardoor gevolgen beperkt kunnen worden.	10%	2.000.000		200.000

5	Grondexploitatie	Het grootste gedeelte van de grondexploitaties zijn afgesloten. Of de verwacht verliezen zijn voorzien. Er is nog sprake van één grondexploitatie binnen de gemeente. Deze grondexploitatie is in handen van een derde partij. Indien zich de situatie voordoet dat deze partij niet meer in staat is de gronden te exploiteren dan zal de gemeente de exploitatie overnemen. Het risico bestaat dat de gemeente wordt geconfronteerd met een verliesgevende exploitatie.	Jaarlijks wordt de grondexploitatie herrekend. Uit deze exploitatie blijkt wat de status is als de gemeente zelf de grond zou exploiteren. Voorlopig is er geen reden tot afboeken.	30%	1.000.000		300.000
6	Planschade	Vooraf zal op basis van inschatting moeten worden gezien wat de mogelijke planschade zou kunnen zijn. Deze schade dient dan verdisconteerd te worden in bv. de aankoop van de grond. Planschade blijft daardoor een financiële risicofactor.	Voor elke wijziging van een bestemmingsplan moet een inschatting van mogelijke planschade opgenomen worden. De gemeente Harlingen zal dit in de leges tot uitdrukking moeten brengen, zodat de kosten voor rekening van de initiatiefnemer blijven komen.	30%	100.000		30.000
7	Bodemverontreiniging	Bij herontwikkeling van binnenstedelijke locaties is er kans op bodemverontreiniging. In het buitengebied wordt de gemeente soms geconfronteerd met illegale stort. De kosten komen dan voor rekening van de gemeente.	Bodembeleid en bodemkwaliteitskaart moeten up-to-date zijn	10%	200.000		20.000
8	Open-einde regelingen	De gemeente voert take uit die wettelijk verplicht zijn. Dit kan ertoe leiden dat de lasten uit de pas kunnen gaan lopen ten opzicht van de middelen die de gemeente daarvoor krijgt	Adequate monitoring ontwikkeling aanvragen.	90%	180.000	162.000	
9	Geldleningen	Aan enkele verenigingen zijn geldleningen verstrekt. Het risico is dat verenigingen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen.	Monitoring van financiële ontwikkelingen aan de hand van jaarrekening en begroting.	10%	250.000		25.000

10	Garantstellingen	De gemeente staat ultimo 2019 garant voor € 75 miljoen aan leningen. Het risico bestaat dat de gemeente alsnog de garantie moet betalen omdat de lenende partij niet kan voldoen aan de verplichtingen richting de geldverstrekker.	De gemeente is aangesloten bij Stichting Waarborgfonds. Deze stichting vangt eerst nog de klappen op voordat de gemeente moet betalen. Periodiek de financiële situatie beoordelen van de partijen waar de gemeente een garantie aan heeft verleend.	10%	1.000.000		100.000
11	Aansprakelijkheid	Burgers en/of bedrijven kunnen de gemeente aansprakelijk stellen wegens het bijvoorbeeld niet functioneren van riool (wateroverlast), werkzaamheden die (wel of niet) worden uitgevoerd door gemeentelijk personeel die overlast of schade veroorzaken, onvoldoende handhaven, onvoldoende onderhoud aan wegen, trottoirs, fietspaden etc. met schade als gevolg.	Adequate beheersmaatregelen en goede onderhoudsplannen. Adequaat reageren op brieven, vragen en klachten van burgers en bedrijven. Aansprakelijkheidsverzekering.	30%	60.000	20.000	
12	Belastingen	Bij de toepassing van de belastingwetgeving (BTW, Loonheffing etc.) kunnen verschillen van inzicht en/of interpretatie ontstaan of kunnen de regels onjuist worden toegepast. Dit kan leiden tot een naheffing van de zijde van de fiscus.	Door het invoeren van horizontaal toezicht komt de gemeente een stap dichterbij bij het goed beheersen van de fiscale risico's. Gedurende de looptijd van dit project is veelvuldig contact met de belastingdienst om dit goed af te ronden.	10%	100.000		10.000
13	Invoering vennootschapsbelasting voor overheidsorganisaties.	Sinds 1 januari 2016 is de gemeente Vpb plichtig voor ondernemersactiviteiten. Na een grondige screening blijkt dat veel van de gemeentelijke activiteiten de Vpb plicht niet raken. De verwachting is dat een eventuele aanslag niet heel hoog zal zijn. Per 1 januari 2018 is de haven verzelfstandigd en is dit risico niet meer bij de gemeente.	Kritisch analyse fiscale openingsbalans en goede documentatie aanleggen t.b.v. de aangifte bij de belastingdienst.	10%	100.000		10.000

14	Onderhanden projecten	Bij de onderhanden projecten loopt de gemeente het risico dat budgetten worden overschreden door onvoorziene zaken.	Periodiek wordt er gerapporteerd over de stand van zaken van de projecten. Er wordt gerapporteerd over de voortgang van de bestedingen en de toereikendheid van het budget. Door dit tijdig in beeld te brengen kan er op tijd worden ingegrepen.	30%	500.000		150.000
15	Oninbare vorderingen	Na de invoering van een strak invorderingsbeleid en een grondige opschoningsactie is de eventuele oninbaarheid van debiteurenvorderingen goed in beeld. Er vindt regelmatig een analyse plaats op de inbaarheid en deze wordt getoetst aan de hoogte van de voorziening.	Door een strakke invorderingsprocedure te volgen en de debiteurenpositie continue te monitoren wordt het risico op oninbaarheid kleiner.	30%	100.000		30.000
16	Juridische procedures	Jaarlijks worden diverse procedures door of tegen de gemeente gevoerd. De uitkomst en de omvang zijn in een aantal gevallen onzeker en deze procedures kunnen dan ook als een risico worden aangemerkt. Zolang ze nog lopen is het van belang om deze zaken niet openbaar te behandelen omdat de onderhandelingspositie tegenover derden daardoor mogelijk wordt geschaad. Bovendien kunnen er wettelijke belemmeringen aanwezig zijn welke openbare behandeling van zaken niet toestaan.	De raad wordt regelmatig geïnformeerd over lopende gerechtelijke procedures.				p.m.

17	Informatiebeveiliging, privacy en datalekken	Binnen de Gemeente Harlingen wordt steeds meer gebruik gemaakt van allerlei informatie; Met deze informatie moet zorgvuldig en integer worden omgegaan; Informatiebeveiliging wordt steeds belangrijker. Ondanks dat we continue werken aan de beveiliging van de informatievoorziening van de gemeente, blijft het risico bestaan dat er iets gebeurt. De computersystemen van de gemeente kunnen aangevallen worden (cybercrime), maar ook kunnen persoonsgegevens vernietigd, gewijzigd of vrijkomen zonder dat dit de bedoeling is (datalek).	Voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging (BIG). Daarin gaat het bijvoorbeeld over toegang van medewerkers tot systemen en ruimten. Maar ook zaken als clean desk beleid wachtwoordbeleid etc.	30%	500.000		150.000
18	Sociaal Domein	Door een forse cao stijging voor huishoudelijke hulp, een AMvB inzake reële zorgtarieven en het wegvallen van de helft aan te genereren eigen bijdrages binnen de WMO, dreigt uitzetting van de WMO lasten. Ook op het gebied van de Jeugdzorg lijken de lasten structureel te groeien. Op dit moment is onduidelijk in welke mate dit door het Rijk wordt gecompenseerd.	Continue screening van de berichtgeving en behoudend zijn met betrekking tot het inzetten van nieuw meerjarig beleid.	70%	500.000	350.000	
19	Personeelskosten	Harlingen is een kleine, kwetsbare organisatie. Waar grotere gemeenten diverse medewerkers binnen een vakgebied hebben moeten medewerkers in Harlingen vaak op diverse vakgebieden thuis zijn. Bijvoorbeeld bij ziekte of het vertrek van een medewerker kan dit direct tot problemen leiden.	Blijvend samenwerking zoeken met andere gemeenten en continue blijven (bij)scholen.				p.m
20	Corona pandemie	Eind 2019 werd de wereld opgeschrikt door een grote uitbraak van een corona virus in China. Inmiddels zijn landen over de hele wereld getroffen. Ook Nederland is geraakt en gedwongen rigoureuze maatregelen te treffen om een grootschalige uitbraak van het virus te voorkomen. Het land, en daarmee de economie is stilgelegd. Veel sectoren worden daarmee forst geraakt met alle maatschappelijke en economische gevolgen van dien.	Er is een corona task-force gevormd. Deze task-force inventariseert onder andere de financiële knelpunten die ontstaan, initieert en coördineert beheersmaatregelen en monitort het verloop.			p.m	p.m
		Totaal				532.000	1.925.000
						Structureel	Incidenteel

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Structureel

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw, een bepaald redelijk peil moet hebben. De onroerende zaakbelastingen (OZB) evenals de afvalstoffenheffing en rioolheffing maken onderdeel uit van het belastingpakket.

De toelatingseisen voor 2020 zijn als volgt:

Afvalstoffenheffing	100 % kostendekkend
Rioolheffing	100 % kostendekkend
OZB	normpercentage 0,1952 van de WOZ-waarde

Een eventuele onderdekking op de onderdelen afvalstoffenheffing en rioolheffing moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB.

Kostendekkendheid afvalstoffen- en rioolheffing

Retributies	Lasten	Baten	Ruimte
Afvalstoffenheffing	1.885.000	1.800.000	-85.000
Rioolheffing	1.594.000	1.594.000	0.00
Totaal	3.511.000	3.394.000	-85.000

Het tekort op afvalstoffenheffing wordt veroorzaakt doordat onvoldoende rekening is gehouden met toegenomen kosten inzameling en kringloopstation en kosten ondergrondse afvalcontainers en GFT-zuilen. Daarnaast wordt een lagere vergoeding voor nascheiding van verpakkingsmateriaal en zwerfafval ontvangen. Met de vaststelling van de programmabegroting 2019 is besloten de afvalstoffenheffing gefaseerd in 3 jaar weer kostendekkend te maken. Het voordelige verschil (de winst) bij rioolheffing is gestort in de voorziening rioolheffing.

Het verschil tussen de fictieve opbrengsten bij maximale heffings- en belastingtarieven en de begrote opbrengsten is de onbenutte belastingcapaciteit. De berekening van de maximale belastingtarieven gebeurt op basis van het

normtarief. Dit normtarief wordt door het Rijk vastgesteld. In 2020 is dit normtarief vastgesteld op 0,1853%.

Onbenutte belastingcapaciteit OZB

Opbrengstraming begroting	3.848.500
Berekening met normtarief (WOZ waarde 1.886.446.000, normtarief 0,1853%)	3.495.584
Ruimte	352.916

Voor onvoorziene structurele uitgaven is jaarlijks een bedrag beschikbaar van € 30.000.

Aanwending van deze post kan alleen indien voldaan wordt aan al de 3 O's, te weten: onvoorzienbaar, onvermijdbaar en onuitstelbaar.

Incidenteel

Algemene reserve (1 januari 2021)	5.000.000
Algemene investeringsreserve (1 januari 2021)	5.515.000
Totaal reserves	10.515.000

De Algemene investeringsreserve wordt meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen. Omdat deze reserve dekking biedt voor diverse projecten is deze niet volledig vrij ter besteding. Toch wordt het nog niet bestede bedrag meegenomen in de berekening omdat in geval van calamiteiten heroverweging over besteding mogelijk is.

De stille reserves zijn bewust niet meegenomen. Deze reserves zijn wel aanwezig binnen de gemeente Harlingen, voornamelijk in de waardering van het gemeentelijk vastgoed. Deze middelen zijn echter niet snel opneembaar en het is lastig in te schatten wat de hoogte van de reserve is. Om deze reden heeft de raad, met de vaststelling van de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2015, op 1 juli 2015 besloten dat deze reserves niet worden meegenomen bij de bepaling van de hoogte van de weerstandscapaciteit.

5. Confrontatie risico's met beschikbare weerstandscapaciteit.

	Structureel	Incidenteel
Geïntariseerde risico's	532.000	1.925.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	267.916	10.430.000
Saldo	-/- 264.084	8.505.000

De ratio met betrekking tot het beschikbare weerstandsvermogen wordt als volgt berekend;

De beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. Oftewel; $10.698/2.457$ is **4,35**

De raad heeft aangegeven te streven naar voldoende weerstandscapaciteit. Een ratio van het weerstandsvermogen van tenminste 1,0 voldoet aan het criterium "voldoende". Bij deze norm is de omvang van de gekwantificeerde risico's in evenwicht met de beschikbare weerstandscapaciteit waarmee risico's opgevangen kunnen worden. Indien de ratio daalt tot onder 1,0 dan wordt de gemeente kwetsbaarder. De gemeente beschikt dan niet meer over voldoende weerstandscapaciteit om de risico's af te dekken.

Financiële kengetallen

Op 15 mei 2015 is een besluit tot wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten vastgesteld. Dit in verband met het opnemen van financiële kengetallen in de begroting en jaarrekening. De kengetallen dienen met ingang van de begroting 2016 en de jaarrekening 2015 te worden opgenomen. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Schuldquote

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	79,02%	63,74%	84,92%	94,08%	93,08%	88,75%
Idem, gecorrigeerd voor verstrekte leningen	77,76%	61,81%	86,17%	95,30%	94,27%	89,89%

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Omdat bij verstrekte leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen bepaald. De netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen is voor onze gemeente nauwelijks van belang omdat er maar een beperkt bedrag aan verstrekte leningen uitstaat, waarvan een groot deel voor hypothecaire geldleningen personeel.

De netto schuldquote voor 2021 bedraagt 84,92% en kan als normaal worden aangemerkt. Ultimo 2019 was er voor een bedrag van € 54.817.000 aan leningen aangetrokken terwijl slechts voor € 1.021.000 aan geldleningen was verstrekt (waarvan € 510.000 aan hypothecaire geldleningen personeel).

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	< 90%
Voorzichtigheid geboden	90% - 130%
Zeer hoge schuld	> 130%

De solvabiliteitsratio

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Solvabiliteit	31,21%	34,43%	30,50%	29,19%	29,89%	31,49%

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Dit percentage geeft aan in hoeverre de activa (investeringen) zijn gefinancierd met eigen vermogen. Hoe hoger dit percentage hoe minder gefinancierd is met vreemd vermogen (leningen).

Algemene normwaarden solvabiliteit		Ratio
Weinig tot geen schuld		> 50%
Normaal		20% - 50%
Voorzichtigheid geboden		0% - 20%

Als normaal wordt een ratio tussen de 20% en 50% beschouwd. Voorzichtigheid is geboden bij een ratio lager dan 20%. De solvabiliteitsratio voor het begrotingsjaar 2020 is geraamd op 34,43% en kan als normaal worden beschouwd.

Kengetal grondexploitatie

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Kengetal grondexploitatie	4,14%	6,38%	2,65%	2,52%	2,35%	2,16%

De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Algemene normwaarden grondexploitatie		Ratio
Weinig risico		< 20%
Voorzichtigheid geboden		20% - 35%
Hoog risico		> 35%

Het kengetal heeft nagenoeg uitsluitend betrekking op de grondexploitatie Ludinga. De rente wordt niet bijgeschreven op de boekwaarde maar wordt ten laste gebracht van de algemene middelen. Daar de gemeente de grondexploitatie ook nog eens niet zelf verricht, is het (financiële) risico nagenoeg nihil.

Structurele exploitatieruimte

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Kengetal structurele exploitatieruimte	-2,02%	-0,18%	0,69%	0,41%	0,04%	0,28%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Opgemerkt wordt dat de structurele ruimte die er in de begroting en meerjarenraming zit sinds 2016 met nieuw beleid wordt ingevuld. In geval de primitieve begroting een structureel tekort vertoont, dan zal in de begroting direct structurele ombuigings- en bezuinigingsmaatregelen worden verwerkt. Het kengetal zal zich dan ook altijd rond de 0% begeven.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Totale woonlasten gezin Harlingen	€635	€ 638	€ 650	€ 665	€ 681	€ 693
Gemiddelde woonlasten gezin Nederland	€ 723	€ 728	€ 799	€ 822	€ 847	€ 872
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor	87,23%	87,64%	81,4%	81%	80,4%	79,5%

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale lokale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het jaar daarvoor.

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de Harlinger woonlasten zich in 2019 rond de 87% van de (ongewogen) gemiddelde woonlasten in Nederland hebben bedragen.

Conclusie: de lokale woonlasten liggen in Harlingen op een laag niveau. Omdat alleen de rioolheffing 100% kostendekkend is, is er aanvullende ruimte te vinden binnen de belastingcapaciteit bij de OZB en de afvalstoffenheffing.

Algemene conclusie financiële positie

Onze financiële positie op dit moment is goed te noemen terwijl de vooruitzichten voor de komende jaren iets ongunstiger zijn geworden. Dit vraagt voor de middellange termijn daardoor meer dan de gebruikelijke aandacht voor de financiële positie. De structurele exploitatieruimte voor nu en toekomstige jaren is op dit moment geen aanleiding tot zorgen, waarbij een eventuele herijking van het Gemeentefonds nog wel een risicofactor is.

Deze structurele exploitatieruimte wordt benut om in de primitieve begroting al zo veel mogelijk nieuw beleid op te nemen. Voor eventueel gewenste extra ruimte voor nieuw beleid zal op bestaand beleid moeten worden bezuinigd of zullen inkomsten moeten worden verhoogd.

C. ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

Deze paragraaf gaat over beheer en onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. De bruikbaarheid en kwaliteit van de openbare ruimte worden voor een belangrijk deel bepaald door de aanwezige kapitaalgoederen: wegen, openbare verlichting, rioleringen, water, groenvoorzieningen en gebouwen. Voor het beheer en onderhoud zijn beheerplannen in het leven geroepen. Alle plannen zijn in 2020 door de raad vastgesteld. Op basis van een recent uitgevoerd art. 123a onderzoek zijn deze plannen zoveel mogelijk uniform opgesteld.

Beheer en onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen. Deze paragraaf heeft als doel inzicht te geven in de stand van zaken en de financiële dekking van de beheerplannen.

Over welke kapitaalgoederen het gaat, geven de volgende tabellen een indicatief overzicht:

Wegen, fiets- en voetpaden, bermen

In juni 2020 is het beheerplan Wegen vastgesteld. Deze gaat over de periode 2020 - 2024. Dit beheerplan geeft inzicht in de te verwachte werkzaamheden en de lasten die dit in deze periode met zich meebrengt om de wegen in goede staat te houden.

Kapitaalgoed	Eenheid	Hoeveelheid
Zwaar belaste weg	m2	0
Gemiddeld belaste weg	m2	113.703
Licht belaste weg	m2	165.332
Weg in woongebied	m2	579.220
Weg in verblijfsgebied	m2	243.816
Fietspaden	m2	78.718
Totaal wegen	m2	1.180.789
Abri's	st.	7

Openbare verlichting

In juni 2020 is het beheerplan Openbare Verlichting vastgesteld. Deze gaat over de periode 2020 - 2024. Het beheerplan geeft handvaten voor het inrichten en onderhouden van de openbare verlichting. Het dagelijks onderhoud van de openbare verlichting verloopt via de Coöperatie Openbare Verlichting en Energie Fryslân. Deze lasten zijn volledig opgenomen in de begroting.

Kapitaalgoed	Eenheid	Hoeveelheid
Lichtmasten	st.	3.357
Armaturen	st.	3.426

Riolering

Het beheer en onderhoud van de rioleringen vinden plaats op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023. De lasten worden volledig gedekt uit de heffing van de rioolrechten.

Kapitaalgoed	Eenheid	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering	km	145
Persleiding	km	23
Rioolgemalen	st.	19
Pompunits buitengebied (minigemalen)	st.	60
Poldergemalen	st.	6
Bergbezinkbassins	st.	5

Damwanden binnenwater

In juni 2020 is het nieuwe beheerplan kades en walbeschoeiingen 2020-2035 door de gemeenteraad vastgesteld. Het beheerplan is de leidraad voor het onderhouden van deze kapitaalgoederen. Het beleid voor de kades en walbeschoeiingen in het binnenwater van Harlingen is het kwaliteitsniveau 'Basis'. Dit kwaliteitsniveau kenmerkt zich door de termen HEEL, BETROUWBAAR, VEILIG en FUNCTIONEEL. Het doel van de onderhoudsmaatregelen is om tegen zo laag mogelijke kosten de levensduur van de constructie zo hoog mogelijk te maken, dus SOBER en DOELMATIG

Kapitaalgoed	Eenheid	Hoeveelheid
Zandstrand	m ²	25.000
Zeehavensteigers	m	1.430
Betonkade Nieuwe Willemshaven	m	400
Havendammen	3	3.100
Damwanden, staal buitenwaterkering	m	2.650
Damwanden, hout buitenwaterkering	m	299
Damwanden, staal binnenwaterkering	m	282
Damwanden, hout binnenwaterkering	m	5.912
Gemetselde kades	m	809
Betonnen damwanden	m	262

Infrastructuur gemeentelijke zeehaven

Sinds 2018 is het gemeentelijk havenbedrijf verzelfstandigd en is de Port of Harlingen verantwoordelijk voor het civieltechnisch beheer van de gemeentelijke havens Noorderhaven, Zuiderhaven, Oude Buitenhaven, Dok, vluchthaven en Willemhaven. Het beheer en onderhoud van deze gemeentelijke zeehavens staat beschreven in het Havenbeheerplan 2018-2037. In juni 2020 heeft de gemeenteraad deze onderdelen van het Havenbeheerplan vastgesteld.

Baggeren binnenwateren

Het beheerplan Baggeren binnenwateren gemeente Harlingen is in juni 2020 vastgesteld.

Het beleid- en beheerplan wateren geeft zowel inzicht in het jaarlijks beheer van wateren als in de baggeropgave (aantal m3 en kosten) voor de periode 2020-2035. Het beleid- en beheerplan wateren gaat in op alle zoete binnenwateren in de gemeente Harlingen. Er worden een aantal categorieën wateren onderscheiden en per categorie wordt aangegeven in hoeverre de gemeente hier een beheer- en/of onderhoudstaak heeft.

Kapitaalgoed	Eenheid	Hoeveelheid
Binnenwater	m ²	369.315

Bruggen en duikers

Het geactualiseerde beheerplan bruggen en duikers 2020-2035 is in juni 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Het beleid voor de bruggen en duikers in Harlingen is het kwaliteitsniveau 'Basis'. Dit kwaliteitsniveau kenmerkt zich door de termen HEEL, BETROUWBAAR, VEILIG en FUNCTIONEEL. Het doel van de onderhoudsmaatregelen is om tegen zo laag mogelijke kosten de levensduur van de constructie zo hoog mogelijk te maken, dus SOBER en DOELMATIG

Kapitaalgoed	Eenheid	Hoeveelheid
Bruggen en duikers	st.	63

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente Harlingen heeft ongeveer 30 gebouwen of gebouwencomplexen (modern en monumentaal) in eigendom. Er zijn enkele gebouwen verkocht maar ook weer nieuwe aangekocht, zodat het aantal vrijwel niet wijzigt. De gebouwen verkeren nu bijna allemaal in een goede staat van onderhoud. Het groot onderhoud aan de eigen gebouwen wordt uitgevoerd aan de hand van het beheerplan gebouwen van de gemeente Harlingen welke in juni 2020 is vastgesteld. Het kwaliteitsniveau van de voorgestelde maatregelen kenmerkt zich door de termen SOBER en DOELMATIG. Het doel van de onderhoudsmaatregelen is om tegen zo laag mogelijke kosten de levensduur van de gebouwen zo lang mogelijk te maken.

Er zijn momenteel meer gemeentelijke gebouwen in beheer dan in het oude beheerplan. Tevens worden zaken aangepakt ten behoeve van 'sajet en security' voortvloeiende uit de GAP analyse.

Kapitaalgoed	Eenheid	Hoeveelheid
Gemeentelijke gebouwen	st.	30
Schoolgebouwen	st.	6
Sportaccommodaties	st.	4

Dekking beheerplannen

Op grond van door de raad vastgestelde beheerplannen zijn voorzieningen ingesteld voor de uitvoering van de daarin opgenomen activiteiten.

Voor de jaren 2021 tot en met 2024 zijn de volgende onttrekkingen aan de voorzieningen geraamd.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Wegen	670.000	670.000	670.000	670.000
Openbare verlichting	152.000	152.000	152.000	152.000
Bruggen	174.000	217.000	221.000	216.000
Damwanden (zoet)	113.000	96.000	85.000	138.000
Baggerspecie (zoet)	0	0	82.000	154.000
Havenwerken (zout)	97.000	107.000	106.000	120.000
Gemeentelijke gebouwen	426.000	695.000	474.000	536.000
Totaal	1.632.000	1.937.000	1.790.000	1.986.000

D. FINANCIERING

1. Algemeen

De financieringsparagraaf (treasuryparagraaf) is samen met het financieringsstatuut (treasurystatuut), dat bij wijziging van de Gemeentewet verplicht is geworden, en de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden), die vanaf 1 januari 2001 van kracht is geworden en per 1 januari 2009 is gewijzigd, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van “treasury”.

Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's.

In het treasurystatuut van de gemeente Harlingen, dat in december 2009 door de raad is vastgesteld, zijn de uitgangspunten, de doelstellingen en de beleidsmatige en organisatorische kaders (inclusief toezicht op de uitvoering van treasury) bepaald. De financierings- en beleggingsactiviteiten van de gemeente Harlingen vinden plaats binnen het formele kader van het treasurystatuut. De uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in de financieringsparagraaf van de begroting en de jaarrekening. In de begroting komen de concrete beleidsplannen aan de orde. In de jaarrekening gaat het om de realisatie van de plannen en om een verschillenanalyse tussen de plannen en de uitkomsten.

1.2 Risicobeheer

Het treasurybeleid van onze gemeente is er op gericht binnen de financiële mogelijkheden een zo optimaal mogelijk rendement te verkrijgen dan wel de lasten zo veel mogelijk te reduceren. Hierbij moeten de risico's zo goed mogelijk worden beheerst. De waarde van financiële activa dient zo weinig mogelijk gevoelig te zijn voor marktbewegingen.

1.3 Renterisico's

Kasgeldlimiet

Jaarlijks wordt de kasgeldlimiet berekend. Dit is een percentage van de totale begroting (8,50%). De kasgeldlimiet is gericht op het voorkomen van ongewenste renterisico's die ontstaan door het aangaan van overmatige korte termijn financieringen. Indien deze kasgeldlimiet structureel wordt overschreden dient de kortlopende schuld omgezet te worden in een langlopende schuld.

De berekening voor de kasgeldlimiet voor de begroting 2021 is als volgt:

Begrotingstotaal	57.600.000
Het door de minister vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet	4.896.000

1.4 Renterisiconorm

In de Wet Fido is een norm gegeven voor de omvang van het renterisico. Onder renterisico wordt verstaan de gevoeligheid van de financiële positie van de organisatie voor renteschommelingen.

De renterisiconorm is een percentage van het begrotingstotaal.

De uitkomst hiervan mag niet overschreden worden, zodat er een spreiding van de opgenomen leningen, looptijden en renteaanpassingsdata en eventueel hieruit voortvloeiende rentewijzigingen, ontstaat.

In de volgende tabel wordt het renterisico in relatie tot de norm aangegeven.

Renterisiconorm 2021

Stap	Variabelen Renterisico(norm)	2021	2022	2023	2024
1	Renteherzieningen	-	-	-	-
2	Aflossingen	5.500	5.500	5.000	4.000
3	Renterisico (1+2)	5.500	5.500	5.000	4.000
4	Renterisiconorm	11.520	11.520	11.520	11.520
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm	6.020	6.020	6.520	7.520
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm					
(4a)	Begrotingstotaal	57.600	57.600	57.600	57.600
(4b)	Percentage	20 %	20 %	20 %	20 %
	Renterisiconorm (4) = (4a x 4b/100)	11.520	11.520	11.520	11.520

De gemeente heeft per 1 januari 2020 zeven leningen met een totaal van € 54.816.667

Uit bovenstaande tabel blijkt dat onze gemeente binnen de renterisiconorm blijft.

De marktrente voor langlopende geldleningen is in 2018 nagenoeg gelijk gebleven en bedraagt nu 0,28% (20 jarige lineaire lening). De rente voor rood staan in rekening-courant bedraagt 2,45%. Bij het besluit om een nieuwe lening aan te trekken speelt de kasgeldlimiet, het verschil in percentage tussen lang en kort geld en de verwachting van de renteontwikkeling op langere termijn een rol.

Over de investeringen is op basis van het geraamde renteomslag-percentage (0,64327%) rente berekend. Dit percentage is sinds 2017 sterk gedaald als gevolg van het nieuwe BBV op basis waarvan (nagenoeg) geen bespaarde rente over reserves en voorzieningen meer mag worden berekend.

1.5 Kredietrisico's

In onderstaand overzicht wordt het kredietrisico op de verstrekte gelden per 1 januari 2021 weergegeven, evenals de bedragen volgens de begroting 2021-2024.

Uitzettingen	2021	2022	2023	2024
Leningen verenigingen/ stichtingen	241	232	223	214
Deelnemingen	4.717	4.717	4.717	4.717
Hypothecaire geldleningen ambtenaren	499	488	477	466
Totaal	5.457	5.437	5.417	5.397

Bij het uitzetten van middelen zijn in ieder geval twee aspecten in het geding. Dit zijn een voldoende kredietwaardigheid van de tegenpartij en een beperkt marktrisico van de uitzetting.

1.6 Financieringspositie

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten en investeringen wordt uitgegaan van integrale financiering. Dit wil zeggen dat gekeken wordt naar de totale financieringsbehoefte van de gemeente. Door de langere looptijd van diverse projecten betekent dit niet dat per direct het tekort moet worden geleend. Dit betreft een indicatie van de financieringsbehoefte in de komende jaren.

De berekening van de kapitaalbehoefte per 1 januari 2021 is als volgt:

Totaal geïnvesteerd vermogen	86.141.000
Reserves en voorzieningen	39.415.000
Aangetrokken geldleningen	48.667.000
	88.082.000
Financieringsoverschot	1.941.000

1.7 Beheersen EMU-saldo lokale overheden

Het aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo is macro genormeerd. De rijksoverheid maakt daarover afspraken met het IPO, de VNG en de UvW. In het Bestuurlijk Overleg Financiële Verhoudingen van 23 mei 2018 is gesproken over de EMU-norm voor de decentrale overheden. Na een constructieve dialoog hebben het Rijk en decentrale overheden elkaar gevonden in een macro EMU-norm van -0,4% van het bruto binnenlands product per jaar voor de periode 2019 tot 2022. Afgesproken is dat de medeoverheden onderling komen tot een onderverdeling van de macro EMU-norm. In de komende septembercirculaire wordt meer detailinformatie opgenomen, onder meer over trajecten om tot vergroting van inzicht in de ontwikkeling van het EMU-saldo te komen en over de individuele referentiewaardes (op basis van de macronorm en onderverdeling).

Deze berekening van het EMU saldo laat zien dat de gemeente in 2021 € 4.677.000 meer uitgeeft dan dat er wordt ontvangen. Dit is goed verklaarbaar want er wordt de komende jaren fors geïnvesteerd. Het gaat hierbij zowel de uitgaven die volgen uit de exploitatie (structureel) als ook uitgaven met betrekking tot investeringen en projecten (incidenteel). Uit de uitkomst blijkt dat de gemeente Harlingen in negatieve zin bijdraagt aan het totale EMU saldo. Gezien het feit dat op rijksoverheidsniveau tegenwoordig sprake is van een begrotingsoverschot heeft deze uitkomst geen gevolgen.

het EMU-saldo wordt als volgt berekend (bedragen x € 1.000):	2020	2021	2022
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan / onttrekking uit reserves	-815	59	-307
<i>Mutaties die het EMU-tekort verkleinen:</i>			
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.664	2.664	2.664
Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.215	3.275	3.275
Baten uit bijdragen van andere overheden			
Opbrengsten uit verkoop van grond (tegen verkoopprijs)			
<i>Mutaties die het EMU-tekort vergroten:</i>			
Investeringen in materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-3.576	-8183	-7.208
Aankoop grond, bouw- en woonrijpmaken e.d.			
Betalingen ten laste van de voorzieningen	-2.492	-2.492	-2.492
Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die niet vallen onder één van de andere genoemde posten			
Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
EMU-saldo gemeente Harlingen	-2.004	-4.677	-4.068

1.8 Geprognostiseerde balans 2021-2024

Activa	ultimo 2019	ultimo 2020	ultimo 2021	ultimo 2022	ultimo 2023	ultimo 2024
Vaste activa						
(Im)materiële vast activa	76.513	78.581	84.100	88.644	88.870	88.273
Financiële vast activa	5.582	5.560	5.538	5.516	5.494	5.472
Totaal vaste activa	82.095	84.141	89.638	94.160	94.364	93.745
Vlottende activa						
Voorraden	1.946	1.946	1.946	1.946	1.946	1.946
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	13.500	6.238	6.238	6.238	6.238	6.238
Liquide middelen	19	4	4	4	4	4
Overlopende activa	2.759	2.759	2.759	2.759	2.759	2.759
Totaal vlottende activa	18.224	10.947	10.947	10.947	10.947	10.947
Totaal Activa	100.319	95.088	100.585	105.107	105.311	104.692

Passiva	ultimo 2019	ultimo 2020	ultimo 2021	ultimo 2022	ultimo 2023	ultimo 2024
Vaste passiva						
Eigen vermogen	31.459	31.140	30.682	30.684	31.474	32.966
Voorzieningen	7.030	6.275	6.413	6.486	6.703	6.727
Vaste schulden met een looptijd lange dan één jaar	54.817	48.667	51.759	56.206	55.403	53.268
Totaal vaste passiva	93.306	86.082	88.854	93.376	93.580	92.961
Vlottende passiva						
Vlottende schulden met een looptijd korte dan één jaar	2.637	4.630	7.355	7.355	7.355	7.355
Overlopende passiva	4.376	4.376	4.376	4.376	4.376	4.376
Totaal vlottende passiva	7.013	9.006	11.731	11.731	11.731	11.731
Totaal Passiva	100.319	95.088	100.585	105.107	105.311	104.692

1.9 Externe ontwikkelingen

Schatkistbankieren

De Wet schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun overtollige financiën onder te brengen bij het Rijk. Tot een bepaald bedrag mogen gemeenten hun overtollige financiën buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Voor Harlingen is dit zogenaamde drempelbedrag bepaald op € 455.000 voor automatische afoming.

Op 16 juli 2014 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd in verband met de rapportageverplichting over het drempelbedrag bij het verplicht schatkist-bankieren. Het drempelbedrag is gedefinieerd als de gemiddelde bankstand gerekend over een kwartaal. Voor elk kwartaal moet daarom aangetoond worden dat de gemeente de drempelwaarde niet heeft overschreden. Met de BNG is afgesproken dat zij dagelijks het meerdere boven het drempelbedrag stort op de rekening van het rijk. Gelet op deze afspraak is er voldoende waarborg dat de gemeente het drempelbedrag niet overschrijdt.

Herijking van het gemeentefonds

Gemeenten hebben dezelfde wettelijke taken, maar de omstandigheden waaronder zij die moeten uitvoeren lopen sterk uiteen. Bij de verdeling van het gemeentefonds dient zo goed mogelijk rekening gehouden te worden met deze uitlopende omstandigheden. Verdeelmodellen dienen gebaseerd te zijn op objectieve structuurkenmerken van gemeenten.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties laat onderzoeken hoe de verdeling van het gemeentefonds het beste kan worden herijkt. Een besluit hierover is uitgesteld.

Economisch beeld volgens Centraal Plan Bureau

Door de wereldwijde corona-uitbraak is de onzekerheid over de economische ontwikkeling zeer groot. Onzeker is hoe sterk de economische activiteiten in het eerste halfjaar van 2020 zijn afgenomen en hoe snel de economie daarna gaat herstellen. Verder is ook het verloop van de pandemie – en in het kielzog daarvan de versoepeling of aanscherping van maatregelen – onzeker.

De inflatie wordt grotendeels bepaald door de volatiele olieprijs, vraaguitval als gevolg van de corona-uitbraak zal naar verwachting in toenemende mate de inflatie afremmen.

De overheidsbegroting slaat om in een fors tekort als gevolg van de corona-uitbraak. Diverse steunmaatregelen zorgen ervoor dat dit tekort ontstaat.

Door de diverse steunmaatregelen loopt de overheidsschuld zeer scherp op. In de basisraming loopt de brutoschuld op van 48,7% bbp in 2019 tot 62% bbp in 2020 en stabiliseert vervolgens op 61% bbp in 2021.

Nationale en Europese begrotingsregels leggen momenteel geen beperking op aan het begrotingsbeleid.

	2019	2020	2021
Economische groei	1,8	-6,4	3,3
Inflatie laag in 2020 door o.a. halvering olieprijs	2,7	1,1	1,5
Contractloonstijging beperkt door onzekere econ. voorzichten	2,5	3,0	1,0
Werkloosheid stijgt door corona-uitbraak	3,4	4,8	7,0
Koopkrachtontwikkeling door o.a. hoge cao-loonstijgingen	1,0	2,3	0,5
Overheidsbegroting	1,7	-7,6	-4,7

Bron: CPB -juniraming

E. Bedrijfsvoering

Inleiding

Onder bedrijfsvoering verstaan we het geheel van activiteiten die er voor zorgen dat het voor iedereen duidelijk is wat de plannen zijn in een bepaalde periode (begroten), dat iedereen tijdens de uitvoering ervan op de hoogte is van de kwaliteit en de uitvoering van onze plannen en dat we de uitvoering daarvan bijstellen als dat noodzakelijk is.

Deze paragraaf geeft inzicht in de bedrijfsvoering van de organisatie waarbij in het bijzonder die aspecten worden benoemd die voor het begrotingsjaar 2020 van belang zijn en/of specifieke aandacht verdienen.

Opleiden en Ontwikkelen

Werk en de manier van werken blijft veranderen. Het is van belang dat onze organisatie, maar ook onze mensen toegerust zijn op de toekomst. De wendbare ambtenaar is een ambtenaar die continue in ontwikkeling is en op een klantgerichte en professionele manier diensten aan de burgers van Harlingen levert. In 2021 blijven we investeren in onze medewerkers op de pijlers Verbinding, Innovatie en Kennis. We doen dit door op een innovatieve manier een gevarieerd leeraanbod aan onze medewerkers aan te bieden.

Vitaliteit

Investeren in de vitaliteit (balans tussen fysiek en mentaal fit) van medewerkers wordt een steeds belangrijkere arbeidsvoorwaarde. Om te komen tot een vitaal gemeente Harlingen, is aandacht voor iedereen en zijn/haar vitaliteit van belang. Omdat vitaliteit voor iedereen wat anders betekent, is er maatwerk nodig.

CAR-UWO

Na de invoering van de WNRA (wet normalisatie arbeidsvoorwaarden) op 1 januari 2020 hebben al onze ambtenaren een arbeidsovereenkomst en vallen we op het gebied van personeel onder het civiele arbeidsrecht. In 2021 richten we ons verder op het op de juiste manier uitvoering geven van de nieuwe wetgeving. Daarnaast zal het onderdeel verlof, vanuit de cao, in 2021 veranderen. Ook in 2021 vraagt het harmoniseren met de landelijke wetgeving in Harlingen onze aandacht.

Inkoop en aanbesteden

In 2021 blijft de aandacht gericht op verdere bewustwording op het terrein van inkoop & aanbesteden. Teamleiders en budgetverantwoordelijk medewerkers worden hierin getraind en ondersteund. Onderwerpen als het doen van inkoopmeldingen, de AVG, contractbeheer en het inkoopbeleid zijn dan onder andere onderwerp van gesprek. Natuurlijk zullen ook aanbestedingen worden begeleid door de inkoopadviseur. Verder zullen er in 2021 verdiepingscursussen aangeboden worden. Daarbij zal de inkoopadviseur contact blijven zoeken met de decentrale inkopers en is het streven om het aantal niet gemelde inkoopacties fors terug te brengen en het aantal actieve overeenkomsten in 'contractbeheer' fors te laten toenemen. Ook wordt er een inkoopmonitor gemaakt. Tevens zal een 'spend-analyse' en rechtmatigheidstoets worden verzorgd, waarbij een goedkeurende accountantsverklaring de ambitie is.

Juridisch specialisme

De advocaatkosten zijn de laatste jaren zeer hoog. Dit wordt vooral veroorzaakt door een aantal civielrechtelijke procedures. In bepaalde gevallen heeft het gemeentebestuur destijds daartoe besloten en in andere gevallen is de gemeente gedaagd door een tegenpartij. De verwachting is dat de kosten vanaf 2021 een neerwaartse lijn zal laten zien en dat deze lijn zich in de daaropvolgende jaren zal doorzetten. Voorwaarde hierbij is wel dat er geen nieuwe complexe gerechtelijke geschillen ontstaan.

In het bestuursrecht kunnen particulieren/bedrijven, maar ook bestuursorganen zelf hun belangen behartigen in gerechtelijke procedures. Dit is anders in het civielrecht. In een civiele procedure zoals hiervoor bedoeld, zijn de risico's groot en is sprake van verplichte procesvertegenwoordiging door een advocaat. Bedrijfsjuristen, waar ook de juristen die bij een gemeente werken onder vallen, zijn geen advocaat en geen lid van de balie. Uitzondering hier op vormen bepaalde procedures bij de kantonrechter (vorderingen tot 25.000), waarbij een bedrijfsjurist/gemeentejurist de belangen van de gemeente mag verdedigen. In langsepende gerechtelijke procedures waarbij de gemeente Harlingen betrokken is vanwege een besluit tot procederen van het gemeentebestuur dan wel door dagvaarding door de tegenpartij, moet er dus een advocaat worden ingeschakeld. Aan deze wettelijke verplichting kan niet worden ontkomen. Dit betekent tegelijkertijd dat dergelijke proceskosten niet kunnen worden voorkomen. Ook het aangaan van een samenwerkingsverband met de juridische dienst van een grote gemeente niet tot gevolg zal hebben dat de hoge advocaatkosten kunnen

worden teruggedrongen dan wel verlaagd. De andere zijde van de medaille is dat de gemeente in nagenoeg al die civiele procedures het gelijk aan haar zijde heeft gekregen, waarbij miljoenenclaims zijn afgewezen.

Concerncontrol

Tot mei 2020 heeft een (extern ingehuurde) concerncontroller binnen de gemeente geïnventariseerd hoe een eventuele concerncontrolstaf moet worden vormgegeven, zodat de gemeente in de nabije toekomst voldoende is toegerust. Met de huidige ontwikkelingen en het feit dat met ingang van 2022 niet de accountant maar het college zelf een verklaring van rechtmatigheid afgeeft is de huidige bezetting niet langer voldoende en adequaat.

Om die reden is een procedure gestart voor het werven van een (vaste)controller. De nieuwe controller gaat verder bouwen aan een gedegen systeem van AO/IB.

Privacy

Sinds de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) op 25 mei 2018 wordt er extra gewerkt aan de bewustwording van het belang van privacy en informatieveiligheid. In de gemeentelijke organisatie is continu aandacht voor deze twee thema's; ze zijn figuurlijk aan elkaar verbonden. Om de bewustwording extra kracht bij te zetten, wordt een meerjarig bewustzijnstraject ingezet.

Voor kennisdeling is op provinciaal niveau samenwerking gezocht met privacy adviseurs en functionarissen voor de gegevensbescherming. Deze functionarissen komen structureel bijeen om diverse zaken met betrekking tot de AVG te bespreken.

Door gezamenlijk een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uit te voeren, worden naast het bundelen van krachten, ook de kosten voor iedere partij gereduceerd. Door middel van een DPIA worden risico's ten aanzien van privacyrechten van personen tijdig in kaart gebracht en maatregelen bedacht om deze risico's te minimaliseren.

De rechten van betrokkenen zijn deels ingeregeld (september 2019). Naast het inzage-recht zullen ook de andere rechten worden ingeregeld. Voor dit laatste geldt "waar mogelijk" omdat door de wetgeving niet alle rechten voor betrokkenen van toepassing zullen zijn.

Een belangrijk thema is het aanwezig zijn van verwerkersovereenkomsten.

Per 01-01-2020 zijn gemeenten verplicht hiervoor een standaard verwerkersovereenkomst van de Informatie Beveiligings Dienst te gaan gebruiken.

De al aanwezige verwerkersovereenkomsten zullen worden aangepast en nieuwe af te sluiten verwerkersovereenkomsten worden direct conform de afspraak aan de verwerkers (leveranciers) aangeboden

Informatiebeveiliging

Privacy en informatieveiligheid zijn "ongoing processen"; er is doorlopend aandacht voor deze twee thema's in de gemeentelijke organisatie. Ze zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Privacy gaat over "welke" persoonsgegevens worden er gebruikt, informatiebeveiliging over "hoe" deze worden beveiligd. De privacy officer en CISO werken daarom ook nauw met elkaar samen. Ze bezoeken gezamenlijk de teams om deze twee thema's onder de aandacht van het management en de medewerkers te brengen. Deze bezoeken zijn tijdens de coronatijd tijdelijk stopgezet. Op het sociaal intranet SeaYou is structureel aandacht voor privacy en informatieveiligheid. De bewustwording wordt door deze activiteiten naar een hoger niveau getild.

Er is in Friesland op gebied van privacy een goede samenwerking tussen functionarissen gegevensbescherming en privacy officers. Daardoor wordt kennis gedeeld, is er ondersteuning en worden bepaalde onderwerpen "provincie breed" opgepakt. Niet iedereen hoeft dan het figuurlijke "wiel" opnieuw uit te vinden, een echte win-win situatie. Er zijn bijvoorbeeld een aantal gezamenlijke DPIA's uitgevoerd. Een DPIA is een Data Protection Impact Assessment, een risico-inventarisatie. De uitkomsten worden met elkaar gedeeld.

De rechten van betrokkenen zijn ingeregeld en van deze rechten wordt zo af en toe gebruik gemaakt. Niet alleen van het inzage-recht, maar ook van het verwijderingsrecht voor zover dat wettelijk mogelijk is. Dit proces wordt geëvalueerd; het gaat om een belangrijk proces voor betrokkenen, dat zo goed en efficiënt mogelijk geborgd moet zijn.

In 2020 zijn een aantal andere, belangrijke, processen beschreven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een proces voor de DPIA's en het verwerkingsregister. In het verwerkingsregister staan alle verwerkingen waarbij persoonsgegevens gebruikt worden. Voor het vastleggen van gegevens over die verwerkingen wordt een hulpmiddel ingezet, namelijk Key2Control. Op die manier is er goed overzicht en kunnen gegevens over verwerkingen compleet en efficiënt worden vastgelegd. De organisatie moet kunnen aantonen dat zij aan de privacyregels voldoet, de zogenaamde verantwoordingsplicht. Door gebruik te maken van Key2Control kan er verantwoording worden afgelegd.

In 2021 blijft de focus op het afsluiten en vernieuwen van

verwerkersovereenkomsten. Het is belangrijk dat er duidelijke afspraken zijn met verwerkers van persoonsgegevens over het gebruik en beveiliging van deze gegevens. Daarnaast wat te doen bij datalekken, hoe om te gaan met geheimhouding en de rechten van betrokkenen en hoe het zit met de aansprakelijkheid? Kortom, afspraken die nodig zijn om aan de AVG te voldoen

F. VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Het doel van deze paragraaf is de raad inzicht te verschaffen in beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de gemeente over door derden uit te voeren processen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dat zijn deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.

Een bestuurlijk belang heeft de gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft. Hieronder wordt verstaan dat namens de gemeente een burgemeester, wethouder, raadslid of ambtenaar de volgende functie(s) vervult bij een derde rechtspersoon:
lid van het Algemeen Bestuur
lid van het Dagelijks Bestuur

Een financieel belang heeft de gemeente indien de middelen die deze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

De gemeente Harlingen heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en overige samenwerking-verbanden. Voor maar een gedeelte van deze verbonden partijen geldt dat zij een rol spelen in de beleidsvoering van de gemeente. In andere gevallen is de participatie van de verbonden partijen historisch gegroeid. Hieronder zijn de verbonden partijen van de gemeente opgenomen.

De verbonden partijen

A. Publiekrechtelijke partijen

- Werkvoorzieningschap Fryslân-West (Empatec)
- Welstandszorg Hûs en Hiem
- Sociaal Domein Fryslân
- Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân
- Publieke Gezondheids- en Veiligheidsregio Fryslân
- De Marrekrite
- Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

B. Privaatrechtelijke partijen

- Bank Nederlandse Gemeenten
- Westergo C.V.
- N.V. Port of Harlingen
- Omrin (Afvalsturing Friesland en Fryslân Miljeu)
- Onderdelen van voormalig N.V. Essent

Kerngegevens

Hieronder worden kort een aantal van de verbonden partijen uitvoeriger besproken vanwege het belang wat de gemeente bij deze partijen heeft. Hierbij besteden we dan aandacht aan de doelstelling, de activiteiten, het financiële en bestuurlijke belang, het eigen- en vreemd vermogen en het resultaat van de verbonden partij.

A. Publiekrechtelijke partijen

Naam	Werkvoorzieningsschap Fryslân-West (Empatec)
Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Sneek
Doel	Het op bedrijfsmatige verantwoorde wijze doen uitvoeren van taken van en voor de deelnemende gemeenten op het terrein van gesubsidieerde arbeid. Dit gebeurt via de NV Empatec.
Activiteiten	Bieden van werkgelegenheid onder aangepaste omstandigheden
Financieel belang	Bijdrage per werknemer afkomstig uit gemeente
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft een zetel in het Algemeen Bestuur Wethouder Schoute is vanuit zijn functie lid van het Algemeen Bestuur
Eigen vermogen	Ultimo 2019: € 1.575.000
Vreemd vermogen	Ultimo 2019: € 27.218.000
Resultaat 2019	Nadelig saldo: € 2.963.000

Naam	Welstandszorg Hûs en Hiem
Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland
Activiteiten	Adviseren van de 18 gemeenten in het kader van de Woningwet, Monumentenwet en de Monumentenverordening
Financieel belang	De Welstandszorg Hûs en Hiem wordt gefinancierd middels een adviesbijdrage per aangevraagd advies
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft een zetel in het Algemeen Bestuur Wethouder De Groot is vanuit zijn functie lid van het Algemeen Bestuur
Eigen vermogen	Ultimo 2019: € 333.895
Vreemd vermogen	Ultimo 2019: € 82.454
Resultaat 2019	Voordelig saldo: € 6.543

Naam
Vorm
Centrumgemeente
Activiteiten

Financieel belang

Eigen vermogen
Vreemd vermogen
Resultaat 2018

Naam

Vorm
Vestigingsplaats
Doel

Activiteiten

Financieel belang

Bestuurlijk belang

Sociaal Domein Fryslân

Gemeenschappelijke regeling (Centrumregeling)
Gemeente Leeuwarden
Wettelijke taken op het terrein van jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de functies voor deze taken die zien op beleidsvoorbereiding, de inkoop, het contractmanagement en beheer, het financieel administratief verwerken evenals het cliëntenbeheer.
De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de jeugdwet.
Ultimo 2019: € n.v.t.
Ultimo 2019: € n.v.t.
N.v.t.

Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân

Gemeenschappelijke regeling
Franeker
Het op bedrijfsmatige wijze (doen) uitvoeren van taken van de 4 deelnemende gemeenten op de terreinen van de sociale zekerheid en de gesubsidieerde arbeid.
Uitvoering van de P-wet, WMO (prestatievelden huishoudelijke verzorging en voorzieningen gehandicapten), Jeugdwet, Wet Inburgering en overige wetten op de terreinen van de sociale zekerheid en de gesubsidieerde arbeid waarvan de uitvoering aan de gemeentebesturen al dan niet in medebewind is opgedragen.
De dienst SoZaWe Noardwest Fryslân wordt als volgt gefinancierd: 30% naar rato van het inwoneraantal en 70% naar rato van het aantal uitkeringsgerechtigden/Wmo-clënten.
Wethouders De Groot en Schoute zijn vanuit hun functie lid van het Algemeen Bestuur.
Wethouder Schoute is tevens lid van het Dagelijks Bestuur.

Eigen Vermogen Ultimo 2019: € 654.806
Vreemd Vermogen Ultimo 2019: € 11.261.883
Resultaat 2019 Nihil

Naam **Publieke Gezondheids- en Veiligheidsregio Fryslân**
Vorm Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats Leeuwarden
Activiteiten Per 1 januari 2007 zijn de Brandweer Fryslân en GGD/ GHOR Fryslân gefuseerd tot de hulpverleningsdienst Fryslân. Daarmee is de verplichte bestuurlijke integratie in het kader van de vorming van de veiligheidsregio's tussen de regionale brandweer en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) gerealiseerd.

Financieel belang Jaarlijkse bijdrage
Bestuurlijk belang Burgemeester Sluiter is vanuit zijn functie lid van het algemeen bestuur.
Wethouder De Groot is lid van de bestuurscommissie Gezondheid en burgemeester Sluiter is lid van de bestuurscommissie Veiligheid

Eigen vermogen Ultimo 2019: € 4.139.145
Vreemd vermogen Ultimo 2019: € 61.070.902
Resultaat 2019 nadelig saldo: € 524.311

Naam **De Marrekrite**
Vorm Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats Leeuwarden
Doel De gemeenschappelijke belangen van de deelnemers te behartigen op het gebied van een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de watersport en waterrecreatie, dit met inachtneming van de belangen van natuur en landschap.
Activiteiten Beheer en onderhoud aanlegvoorzieningen
Financieel belang Jaarlijkse bijdrage
Bestuurlijk belang Per deelnemende gemeente 1 lid in het Algemeen bestuur
Wethouder Schoute is vanuit zijn functie lid van het Algemeen Bestuur

Eigen vermogen Ultimo 2019: € 4.749.836
Vreemd vermogen Ultimo 2019: € 479.613
Resultaat 2019 Voordelig saldo: € 613.314

Naam **Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)**
Vorm Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats Leeuwarden
Doel Het inzetten op een betere en veilige leefomgeving in Fryslân. Hiervoor voeren ze een aantal taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit die voorheen werden uitgevoerd door overige partijen (rijk, provincie, gemeenten, waterschappen, brandweer).
Activiteiten Verlenen van vergunningen, houden van toezicht, handhaving en advisering op het gebied van licht, geluid, trillingen, bodem, energie, externe veiligheid en juridische zaken.

Financieel belang Aandelen en naar rato van afname diensten.
Bestuurlijk belang Stemrecht naar rato van de aandelen
Wethouder Boon is vanuit zijn functie lid van het Algemeen Bestuur
Eigen vermogen Ultimo 2019: € 1.467.355
Vreemd vermogen Ultimo 2019: € 4.245.145
Resultaat 2019 Voordelig saldo: € 448.097

B. Privaatrechtelijke partijen

Naam **Bank Nederlandse Gemeenten**
Vorm Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats Den Haag
Doel De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden.
Activiteiten Verlenen van bancaire diensten
Financieel belang 31.200 aandelen à € 2,50 nominaal
Bestuurlijk belang Stemrecht naar rato aandelenbezit
Eigen vermogen Ultimo 2019: € 4.887 miljoen
Vreemd vermogen Ultimo 2019: € 145.460 miljoen
Resultaat 2019 Nettowinst: € 163 miljoen

Naam	Westergo C.V.
Vorm	Commanditaire vennootschap
Vestigingsplaats	Harlingen
Doel	Het voor gemeenschappelijke rekening tot ontwikkeling brengen en uitbreiden van een industrie- en zeehavencomplex, onder meer door het verwerven van daartoe bestemde gronden en het aanleggen en verbeteren van de infrastructurele voorzieningen, het uitgeven van gronden, voorts het initiëren en intensiveren van de samenwerking met gemeenten en bedrijven.
Activiteiten	Zorgen voor de voltooiing in 2020 van de ontwikkeling en uitgifte van het nieuwe industrie- en zeehavencomplex.
Financieel belang	33%
Bestuurlijk belang	commanditair vennoot 50%
Eigen vermogen	Ultimo 2018: € 7.472.079
Vreemd vermogen	Ultimo 2018: € 28.297
Resultaat 2018	Voordelig saldo: € 2.288.773

Naam	N.V. Port of Harlingen
Vorm	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Harlingen
Doel	Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van havens te Harlingen met bijbehorende haventerreinen.
Activiteiten	Exploitatie van de haven, zoals het ontwikkelen, aanleggen en beheren van de haveninfrastructuur en haven suprastructuur. Het verzorgen van de logistieke dienstverlening voor de afhandeling van goederenstromen.
Financieel belang	100%
Bestuurlijk belang	100% aandeelhouder Wethouder Boon en wethouder Schoute zijn de vertegenwoordigers namens de aandeelhouder
Eigen vermogen	Ultimo 2019: € 4.664.618
Vreemd vermogen	Ultimo 2019: € 1.651.178
Resultaat 2019	Voordelig saldo: € 947.199

Naam	Afvalsturing Fryslân / Fryslân Miljeu (Omrin)
Vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Heerenveen
Doel	Het verwijderen en voorkomen van het Friese afval in alle Friese gemeenten conform de voorgeschreven milieudoelstellingen en dat tegen zo laag mogelijke kosten.
Activiteiten	Afvoeren en verwerken van afval
Financieel belang	Aandelen
Bestuurlijk belang	Stemrecht naar rato van de aandelen Wethouder Boon is vanuit zijn functie portefeuillehouder <i>Afvalsturing Fryslân</i>
Eigen vermogen	Ultimo 2019: € 57.000.000
Vreemd vermogen	Ultimo 2019: € 142.008.000
Resultaat 2019	Voordelig saldo: € 6.536.000 <i>NV Fryslân Miljeu</i>
Eigen vermogen	Ultimo 2019: € 8.286.000
Vreemd vermogen	Ultimo 2019: € 17.289.000
Resultaat 2019	Voordelig saldo: €507.000

Diverse deelnemingen in verband met verkoop aandelen Essent en Attero.

In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. Netwerkbedrijf Enexis is hierbij eigendom gebleven van de publieke aandeelhouders. Daarnaast is een aantal Special Purpose Vehicles (SPV's) opgericht om de verkoop van Essent en Attero financieel verder af te wikkelen. Uit de verkoop van Essent aan RWE en Attero aan Waterland vloeien de onderstaande verbonden partijen voort.

Naam	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
Vorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. is 100% aandeelhouder van Energy Resources Holding BV, een voortzetting van Essent Business Development B.V. Welke een 50% belang heeft in N.V. Elektriciteit Productiemaatschappij Zuid Nederland(EPZ). Zodra de juridische obstakels voor de vervreemding van het 50% belang in EPZ voor de huidige publieke aandeelhouders

zijn weggenomen, wordt in principe dit belang en daarmee deze onderneming overgedragen aan RWE. Hierover zijn tijdens de verkoop van Essent aan RWE afspraken gemaakt tussen de toenmalige Essent aandeelhouders en RWE. EPZ houdt zich bezig met de winning van energie uit een kerncentrale (Borsele), een kolen- en biomassacentrale en een windpark.

Bestuurlijk Belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Dividend
Eigen vermogen	Ultimo 2019 € 1.589.543
Vreemd vermogen	Ultimo 2019 € 455.015
Resultaat 2019	Nadelig saldo € 15.402

Naam	Vordering op Enexis BV
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Financiering verzelfstandiging Enexis Holding NV in verband met de splitsing en verkoop van Essent NV door middel van een verstrekte lening aan Enexis Holding NV . Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.

Bestuurlijk belang	Aandeelhouder
Financieel belang	Dividend
Eigen vermogen	Ultimo 2019 € 8.819 -/-
Vreemd vermogen	Ultimo 2019 € 9.083
Resultaat 2019	Nadelig saldo: € 6.529

Naam	CSV Amsterdam BV (Claim Staat Vennootschap BV)
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Vestigingsplaats	Den Bosch
Doel	Samenwerking inzake procedure tegen de staat in verband met de nadelige (financiële) gevolgen van de splitsingswet voor de (voormalige) aandeelhouders van Essent en Attero.

Bestuurlijk belang
Financieel belang
Eigen vermogen
Vreemd vermogen
Resultaat 2019

Naam
Rechtsvorm
Vestigingsplaats
Doel

Bestuurlijk belang
Financieel belang
Eigen vermogen
Vreemd vermogen
Resultaat 2019

Naam
Rechtsvorm
Vestigingsplaats
Doel
Bestuurlijk belang
Financieel belang
Eigen vermogen
Vreemd vermogen
Resultaat 2019

Aandeelhouder
Dividend
Ultimo 2019 € 451.905
Ultimo 2019 € 83.583
Nadelig saldo € 294.085

CBL Vennootschap BV
Besloten vennootschap
Den Bosch
Vertegenwoordiging van de verkopende aandeelhouders van energie- bedrijf Essent als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als “doorgeefluik” voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.

Aandeelhouder
Dividend
Ultimo 2019 € 130.361
Ultimo 2019 € 5.006
Nadelig saldo € 28.636

Verkoop Vennootschap BV
Besloten vennootschap
Den Bosch
Beheer Garantiefonds(bankrekening)
Aandeelhouder
Dividend
Ultimo 2019 € 71.192
Ultimo 2019 € 16.256
Nadelig saldo € 40.924

G. GRONDBELEID

Visie op het grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is beleid dat de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening ondersteunt. Het grondbeleid streeft naar het creëren van ruimte voor verschillende functies zoals wonen, infrastructuur, welzijn, zorg, bedrijventerreinen, detailhandel, natuur en recreatie door het ondersteunen of oppakken van concrete ontwikkelinitiatieven.

Het gemeentelijk grondbeleid is één van de belangrijkste instrumenten om bestuurlijke doelen op het gebied van ruimtelijke beleidsopgaven te realiseren. De financiële impact van grondbeleid is groot. De resultaten op grondexploitaties en de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

In 2021 wordt er gewerkt met de geactualiseerde nota grondbeleid die medio 2020 is vastgesteld. Deze zal grotendeels dezelfde lijn volgen als het voorgaande beleid.

Doel grondbeleid

Bij de vaststelling van de nota grondbeleid in 2020 zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- het tijdig mogelijk maken van het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik;
- het realiseren van nieuwe ontwikkelingen tegen aanvaardbare maatschappelijke gevolgen met
- een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten;
- het bevorderen van de kwaliteit van de openbare werken en de openbare ruimte.

Focus 2021

Verwerven vastgoed

Grootschalige grondverwervingen worden op dit moment niet voorzien. Mochten er strategische grondposities beschikbaar komen, dan zal de gemeenteraad tijdig worden meegenomen.

Gronduitgifte

Voor wat betreft de grondposities die de afgelopen jaren zijn aangekocht zal de focus liggen op het maken van plannen voor een passende invulling van deze locaties, waarbij de Willemshaven, de gebiedsontwikkeling rondom de N31, maar ook de Westerzeedijk prioriteit hebben. In het gebied Westerzeedijk zullen naar verwachting in 2021 enkele transacties plaats gaan vinden.

Het uitbreidingsplan Ludinga is op dit moment de enige lopende exploitatie voor wat betreft woningbouw. Verkoop hiervan geschiedt via de projectontwikkelaar. Daarnaast is op bedrijventerrein Oostpoort nog een beperkt aantal bouwrijpe bedrijfskavels beschikbaar. Streven is om deze in 2021 te gaan verkopen.

Afstoten vastgoed

In het coalitieprogramma is het afstoten van overtollig vastgoed één van de actiepunten. Voor leegstaande en leegkomende gemeentelijke gebouwen wordt gezocht naar de beste herbestemmingsvorm en/of worden panden verkocht.

Aankopen/uitgifte in erfpacht

Eind 2020 zal de laatste 5 hectare uitgeefbare grond worden aangekocht van Ontwikkelingsmaatschappij Westergo CV/BV. Deze grond wordt vervolgens in erfpacht uitgegeven aan Port of Harlingen die er een eindgebruiker voor zal gaan zoeken.

Verkoop erfpachtgrond

Van oudsher is de gemeente eigenaar van relatief veel erfpachtgrond. Deze gronden kunnen, als de erfpachter daar om vraagt, in een aantal gevallen in eigendom worden overgedragen in de erfpachter.

Uitvoering grondbeleid

Sinds een aantal jaren is er veel aandacht voor inbreiding en herbestemming. Dat zal de komende jaren niet veranderen is de verwachting. Dat zorgt ervoor dat indien deze locaties niet in eigendom zijn van de gemeente, in de praktijk een meer passieve/faciliterende rol wordt gespeeld. In de nota grondbeleid is vastgelegd op welke wijze kostenverhaal plaatsvindt. Voor wat betreft een aantal ontwikkellocaties heeft de gemeente Harlingen in de afgelopen jaren diverse grondposities verworven. Dit zijn over het algemeen ook herbestemmings- en/of inbreidingslocaties. In het geval dat de gemeente eigenaar is van de grond, bestaat de mogelijkheid (en ligt het soms ook meer voor de hand) om de exploitatie

in eigen hand te nemen. Hier zal de rol van de gemeente meer actief zijn. De ontwikkeling van het Willemshavengebied en het Westerzeedijkgebied zijn daar goede voorbeelden van.

Risico's in de grondexploitatie

Als algemene risico's in de grondexploitaties kunnen worden genoemd:

- conjunctuuren renterisico's waardoor de vraag naar bouwgrond in kan zakken en renteverliezen kunnen ontstaan;
- verandering in wonen werkvoorkeuren en behoeftes tussen het tijdstip van tot stand komen van het plan en het moment van aanbieden van de bouwgrond waardoor het product niet meer aansluit op de vraag;
- het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankooprijzen;
- milieurisico's;
- planschadeclaims;
- het wellicht niet kunnen komen tot volledig kostenverhaal in geval van particuliere exploitaties;
- hogere prijsstijgingen en lagere opbrengststijgingen dan voorzien in de exploitatie-berekeningen;
- archeologie;
- politieke besluitvorming;
- capaciteit.

Niet in exploitatie genomen gronden

Harlingen heeft diverse percelen grond in voorraad met het oog op het ontwikkelen van toekomstige bestemmingsplannen, te weten:

	oppervlakte	boekwaarde op 1 jan. 2020	boekwaarde op 31 dec. 2020
Het terrein Westerzeedijk	83.170	415.850	415.850
Het Spaansenterrein	67.466	0	0
Het Maditerrein	8.876	44.380	44.380
Overig (diversen, verspreid in gemeente)	97.507	102.866	102.866
Totaal	257.019	563.096	563.096

Toelichting:

Het terrein Westerzeedijk

Vanwege de beperkte ontwikkelingsmogelijkheden, mede veroorzaakt door de aanwezige reserveringszone, zijn de gronden aan de Westerzeedijk afgewaardeerd naar agrarische waarde (€ 5 per m²).

Het Spaansenterrein

Vanwege de beperkte ontwikkelingsmogelijkheden van dit terrein is het in 2011 afgewaardeerd naar nihil.

Het Maditerrein

Vanwege de beperkte ontwikkelingsmogelijkheden is dit terrein afgewaardeerd naar agrarische waarde (€ 5 per m²).

Overig

Het betreffen hier diverse percelen, verspreid over de gemeente, met een totale oppervlakte van 9,7 hectare. Ze hebben nog een boekwaarde van € 102.866 (€ 1,06 per m²).

Deze grond is gedeeltelijk verpacht (geraamde opbrengst € 2.356).

Erfpachtgronden

De boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden bedraagt in 2021 € 10.737.000.

Het betreft hier gronden uit oude grondexploitaties voor woningbouw (€ 37.000) en voor bedrijfsterreinen (€ 10.700.000), die niet zijn verkocht, maar in erfpacht zijn uitgegeven.

De jaarlijkse rentekosten van deze erfpachtgronden zijn geraamd op € 55.000.

De jaarlijkse opbrengst erfpachtcanon is geraamd op € 350.000. Dit is inclusief de erfpachtopbrengsten van gronden die geen boekwaarde hebben (€ 41.000).

Grondexploitaties, onderhanden werken

Er zijn momenteel geen gemeentelijke grondexploitaties. Er loopt nog een particuliere grondexploitatie, nl. het realiseren van de nieuwbouwwijk Ludinga.

Ludinga

In 2004 is gestart met de ontwikkeling van dit uitleggegebied voor woningbouw ten zuidoosten van Harlingen. Dit wordt gedaan door de projectontwikkelaar Ludinga Vastgoed BV.

De binnen dit uitleggegebied in eigendom van de gemeente Harlingen zijnde gronden zijn per 1 januari 2002 voor € 4,2 miljoen verkocht aan Ludinga Vastgoed BV.

Levering en betaling vinden plaats op het moment van levering door Ludinga Vastgoed BV van gronden in bouwrijpe staat aan de nieuwe bewoners.

Voor het nog niet door Ludinga Vastgoed BV voldane gedeelte van deze koopsom ontvangt de gemeente een rentevergoeding vanaf 1 januari 2002.

In de eerste bestuursrapportage 2012 is besloten de rentelasten van de boekwaarde van dit complex niet langer bij te boeken, maar ten laste van de exploitatie te brengen. Hiermee is een belangrijk risico binnen deze grondexploitatie weggenomen.

Totaal is sinds 2005 142.114 m² geleverd aan eindgebruikers. Dit is 59,7% van de totale hoeveelheid aan Ludinga Vastgoed te leveren grond die geraamd is op ca. 24 hectare.

Financiële overzicht Ludinga:

Geraamde boekwaarde op 1 januari 2021:	€ 1.600.000
Lasten 2021:	€ -
Baten 2021:	€ 70.000
Geraamde boekwaarde op 31 december 2021:	€ 1.530.000

Grondexploitatie, reserves en voorzieningen

Voor grondexploitaties, waarvoor op basis van een geactualiseerde exploitatieopzet een verlies wordt geprognosticeerd, wordt een voorziening aangehouden. Uitgangspunt hierbij is een behoedzame raming van de opbrengsten.

Op dit moment zijn er geen voorzieningen voor verliesgevende grondexploitaties.

Westerzeedijkgebied

De komende jaren wordt het Westerzeedijkgebied tot een aantrekkelijk recreatief gebied ontwikkeld. In 2018 zijn in een open planproces de wensen van bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden opgehaald en verwerkt in een voorkeursmodel. Op basis van dit model is in 2019 in samenwerking met

de provincie Fryslân en wetterskip Fryslân gewerkt aan een schetsontwerp voor het ruimtelijk raamwerk (openbare ruimte) en een ontwikkelstrategie voor het bepalen van de gemeentelijke rol, de financiering en de fasering van het project. Het schetsontwerp en de ontwikkelstrategie zijn in september 2019 vastgesteld door de raad. Met Zeelenberg is een intentieovereenkomst gesloten voor de ontwikkeling van een recreatiepark op 'ontwikkelvlak 5'. Op het strand is een 'Sportcontainer' geplaatst en de entree van Harlingen ter hoogte van de camping is opgewaardeerd (quick-wins). Verder is er een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar een zeezwembad en verbetering van het zwemwater bij het strand. Voor het strand is een subsidieaanvraag door het Waddenfonds en de provincie gehonoreerd. Dat betekent dat in 2021 wordt gestart met de verbetering van het strand. Daarnaast zijn er ontwerpen gemaakt voor de wandelroute tussen de Westerzeedijk en Byniastate, het Balklandpark en nieuwe dijktrappen. Structureel heeft er overleg plaatsgevonden met de klankbordgroep Westerzeedijk (bestaande uit bewoners en ondernemers in en om het gebied). Voor de ontwikkeling van dit gebied is de reserve Westerzeedijk in het leven geroepen. De verkoop van gronden aan camping Zeehoeve en Zeelenberg komt ten gunste van de reserve Westerzeedijk.

H. Interbestuurlijk Toezicht (IBT)

1. Inleiding

De Wet Revitalisering Generiek Toezicht (Wrgt) is vanaf 1 oktober 2012 van kracht. Hiermee is het interbestuurlijk toezicht ingrijpend veranderd. Uitgangspunt van de wet is vertrouwen; het vertrouwen dat een bestuurslaag zijn taken goed uitoefent. Kenmerkend voor het Friese IBT is de voorkant benadering, dat wil zeggen dat de provincie in lijn met de coöperatiegedachte samen met de gemeenten afspraken maakt.

- In het beleidsplan IBT 'Interbestuurlijk Toezicht provincie Fryslân' zijn op hoofdlijnen de uitgangspunten beschreven van het IBT van de provincie Fryslân. Dit betreft:
- Toezicht op basis van vertrouwen en het invullen van de eigen verantwoordelijkheid;
- Uitgaan van een versterking van de horizontale verantwoording van college richting gemeenteraad;
- Risicogericht toezicht en hieruit voortvloeiende selectieve toetsing;
- Toezicht vanuit een integrale benadering;
- Minder bestuurlijke drukte en minder informatielasten.

In het uitvoeringsprogramma geeft de provincie een verdere uitwerking van haar toezichthoudende rol.

2. Interbestuurlijk toezichtsterreinen

Op de IBT terreinen geeft de provincie in termen van goed, matig of onvoldoende aan hoe de uitvoering van taken verloopt. Deze taken zijn: archief- en informatiebeheer, monumentenzorg en archeologie, omgevingsrecht/Wabo, ruimtelijke ordening en water/riolering.

Tweemaal per jaar, bij de jaarrekening en de begroting, informeren wij de raad over de actuele stand van zaken.

In juli 2019 heeft de gemeente informatie verstrekt aan de Provinsje Fryslân met betrekking tot bovengenoemde onderwerpen over het jaar 2018. In november 2019 is van de provincie het totaalbeeld interbestuurlijk toezicht over 2018 ontvangen. In het vervolg van deze paragraaf wordt dit totaalbeeld uitgewerkt per onderdeel.

Onderstaand een overzicht van de beoordelingen over de jaren 2014 tot en met 2018:

Toezichtsdomein	Beoordeling 2014	Beoordeling 2015	Beoordeling 2016	Beoordeling 2017	Beoordeling 2018
Archief- en informatiebeheer	Matig	Matig	Matig	Matig	Matig
Monumentenzorg en archeologie	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Omgevingsrecht/Wabo	Matig tot onvoldoende	Matig	Matig tot goed	Goed	Goed
Ruimtelijke Ordening	Matig	Goed	Goed	Goed	Goed
Water/riolering	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed

De provincie geeft in haar brief onder andere aan dat vijf jaar na de inwerkingtreding van de Wrgt in opdracht van het rijk een evaluatie is gehouden. Deze is in augustus 2018 aangeboden aan de Tweede Kamer. Uiteindelijk wil het rijk toezicht dat past bij het Interbestuurlijk Programma (IBP) en het feit dat overheden in toenemende mate gezamenlijk opgaven oppakken.

De inzichten die de afgelopen jaren zijn opgedaan, de landelijke evaluatie en de huidige ontwikkelingen kunnen leiden tot andere keuzes dan die in het oorspronkelijke beleidsplan (uit 2012) zijn gemaakt. Daarom wordt er op dit moment gewerkt aan een toekomstbestendige inrichting. Een extern bureau heeft een evaluatie uitgevoerd met als doel een toekomstperspectief voor het IBT van Fryslân uit te werken.

Op basis van de evaluatie is besloten om het huidige beoordelen van systematische toezichtinformatie af te schaffen en per organisatie een toezichtvisie uit te werken op basis van een risico analyse. Dit moet uiterlijk in 2021 leiden tot een aanpak die per gemeente kan verschillen. Per gemeente wordt gezamenlijk een toezichtplan opgesteld waarin de grootste risico's worden bepaald en welke verbeteringen mogelijk en wenselijk zijn.

De beoordeling van de provincie per onderdeel volgt hieronder:

Archief en informatiebeheer:

Beoordeling provincie

Op basis van de door de provincie ontvangen informatie concludeert de provincie dat de gemeente Harlingen nog niet voldoet aan alle wettelijke eisen, maar dat we voldoende aannemelijk hebben gemaakt dat er geen sprake is van taakverwaarlozing. In IBT termen is dit de classificatie matig.

Harlingen heeft volgens de provincie de verbeteringen goed opgepakt, maar deze hebben nog niet geleid tot de gewenste eindresultaten, zoals bedoeld door de VNG. Het is dus nadrukkelijk niet een kwalitatief oordeel, maar een indicatie van de mate waarin wordt voldaan aan de wettelijke taak op het beleidsterrein archief- en informatiebeheer.

Volgens de provincie heeft de gemeente in 2018 onmiskenbare stappen gemaakt om de informatiehuishouding op orde te krijgen. Als de gemeente er in 2019 in slaagt om de in het gemaakte verbeterplan genoemde voorgenomen maatregelen te realiseren klimt de gemeente, om in voetbaltermen te spreken, in vergelijking tot andere Friese overheden op tot een degelijke subtopper, aldus de provincie.

Beoordeling: **matig**

Monumentenzorg

Beoordeling provincie

De gemeente heeft de gevraagde informatie aangeleverd en voldoet daarmee aan de richtlijn.

Beoordeling: **goed**

Omgevingsrecht/Wabo

Beoordeling provincie

De gemeente beschikt over alle vereiste documenten conform het Besluit omgevingsrecht. Daarnaast staan in het uitvoeringsprogramma meetbare doelstellingen en worden activiteiten uitgevoerd op basis van prioriteiten uit een risicoanalyse. De gemeente heeft aangegeven dat ze nog niet voldoet aan de personele kwaliteitscriteria maar dat hier stappen in worden gezet. Hiermee voldoet de gemeente deels aan de verbeterpunten van vorig jaar. Aandachtspunten zijn het borgen van de Landelijke Handhavingsstrategie in de organisatie en het voldoende inzicht geven in hoeverre de gemeente voldoet aan de inzet van BOA's conform het Frysk Peil.

De gemeente heeft een actueel beleidsplan met in het uitvoeringsprogramma geactualiseerde en geprioriteerde doelstellingen. De gemeente laat zien dat zij actief bezig is met het oppakken van de verbeterpunten.

Beoordeling: **goed**.

Ruimtelijke ordening

Beoordeling provincie

De provincie vindt het van belang dat de gemeente een goede sturing op de beleidscyclus en instandhouding van een professionele handhavingsstructuur heeft. Hierbij beoordeelt de provincie of de gemeente het uitvoeringsprogramma en het jaarverslag tijdig hebben vastgesteld. Ook van belang voor een goede sturing op de beleidscyclus is de tijdige vaststelling van het verslag over het uitgevoerde ruimtelijke beleid.

Harlingen heeft de diverse stukken tijdig vastgesteld en aan de raad gezonden.

Beoordeling: **goed**

Water

Beoordeling provincie

Het huidige rioleringsplan is geldig tot 2023.

Beoordeling: **goed**

FINANCIELE BEGROTING

OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Lasten				
1. Bestuur en ondersteuning				
1a Gemeentearchivaris	15.000			
1b Formatie team KCC (communicatie)	80.000	80.000		
1c Opleiding gemeenteraad		12.500		
3. Verkeer, vervoer en waterstaat				
3a Onderzoek toegankelijkheid mindervaliden openbaar gebied	25.000			
3b Pilot fietsvlonders Grote Bredeplaats	16.000			
3c Parkeerverwijzing bezoekers binnenstad	10.000			
4. Economie				
4a Doorontwikkeling Citymarketing Harlingen	30.000	30.000		
6. Sport, cultuur en recreatie				
6a Extra formatie uitvoeringsplan sport en bewegen	20.000	20.000		
6b Tribune Vierkantsdijk (Fc Harlingen)	21.000			
6c Educatiedewerker museum	14.000			
6d Extra middelen tentoonstelling rijksmuseum	15.000			
6e Mobiel podium	50.000			
6f Subsidie comité Visserijdagen				23.700
6g Toevoeging aan reserve Westerzeedijk	600.000	300.000		
7. Sociaal domein				
7a Pilot preventieve inzet Jeugdteam	95.000			
7b Project Mienmaatsje	24.000			
7c Formatie vroegsignalering problematische schulden	60.000	60.000		
7d Formatie gebiedsteammedewerker binnen huisartsenpraktijk	33.000			

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
8. Volkshuisvesting, RO en sted. vernieuwing				
8a Onderzoek vergroting aanbod huurwoningen middeninkomens	20.000			
8b Invoering omgevingswet	125.000			
Totaal lasten	1.253.000	502.500	0	23.700
Baten				
1. Bestuur en ondersteuning				
1a Bijdrage van de algemene investeringsreserve	95.000	80.000		
1b Opbrengst precariobelasting (kabeltax)	757.000			
1c Bijdrage van de reserve sociaal domein		80.000		
3. Verkeer, vervoer en waterstaat				
3a Bijdrage van de algemene investeringsreserve	41.000			
4. Economie				
4a Bijdrage van de algemene investeringsreserve	30.000	30.000		
6. Sport, cultuur en recreatie				
6a Bijdrage van de reserve sociaal domein	20.000	20.000		
6b Bijdrage van de algemene investeringsreserve	700.000	300.000		
7. Sociaal domein				
7a Bijdrage van de algemene investeringsreserve	212.000	60.000		
8. Volkshuisvesting, RO en sted. vernieuwing				
8a Bijdrage van de algemene investeringsreserve	145.000			
Totaal baten	2.000.000	570.000	0	0
Saldo	-747.000	-67.500	0	23.700

Lasten

1a Gemeentearchivaris

Voor het naar een hoger niveau brengen van het archief- en informatiebeheer wordt gedurende 3 jaren (2019 t/m 2021) een gemeentearchivaris aangetrokken (€ 15.000 per jaar).

1b Formatie team KCC (communicatie)

Voor een periode van 2 jaar (2021 en 2022) wordt de voor communicatie aanwezige formatie uitgebreid met 0,89 fte (€ 80.000 per jaar) .

1c Opleiding gemeenteraad

Voor 2022 is eenmalig een extra budget van € 12.500 geraamd voor opleidingskosten voor de nieuwe raadsleden.

3a Onderzoek toegankelijkheid mindervaliden openbaar gebied

In 2021 wordt een adviesrapportage opgesteld over het verbeteren van de toegankelijkheid van het openbaar gebied voor de mindervaliden (€ 25.000).

3b Pilot fietsvlonders Grote Bredeplaats

In de zomer van 2021 wordt een pilot uitgevoerd op de Grote Bredeplaats om de parkeerplaatsen om te turnen tot fietsparkeerplaatsen door het aanbrengen van eenvoudig aan te brengen en te verwijderen fietsvlonders (€ 16.000).

3c Parkeerverwijzing bezoekers binnenstad

In 2021 wordt een systeem van parkeerverwijzing voor de bezoekers van de binnenstad gerealiseerd (€ 10.000).

4a Doorontwikkeling Citymarketing Harlingen

Voor de verdere ontwikkeling van het project Citymarketing Harlingen, Welkom aan Zee, wordt in de jaren 2021 en 2022 een uitvoeringsbudget van € 30.000 beschikbaar gesteld.

6a Extra formatie uitvoeringsplan sport en bewegen

Voor de periode 2020 tot en met 2022 is jaarlijks een budget van € 20.000 beschikbaar voor extra formatie voor het uitvoeringsplan sport en bewegen.

6b Tribune Vierkantsdijk (Fc Harlingen)

Voor de te realiseren tribune op de sportvelden Vierkantsdijk is een verschuiving van het voetbalveld noodzakelijk. Dit brengt meerkosten met zich mee die worden geschat op € 21.000.

6c Educatied medewerker museum

Voor de aanstelling gedurende 1 jaar van een educatiemedewerker in het Hannemahuis is voor het jaar 2021 een budget van € 14.000 beschikbaar.

6d extra middelen tentoonstelling rijksmuseum

Voor 3 exposities, waarbij schilderijen van het rijksmuseum tentoon worden gesteld, wordt gedurende jaren 2019 t/m 2021 een budget van € 15.000 per jaar beschikbaar gesteld.

6e Mobiel podium

Voor het realiseren van een mobiel podium voor grotere podiumevenementen is in 2021 € 50.000 beschikbaar.

6f Subsidie comité Visserijdagen

Eens in de 5 jaar (2024, 2029 etc.) wordt een extra subsidie van € 1,50 per inwoner verleend aan het comité Visserijdagen (€ 23.700).

6g Toevoeging aan de reserve Westerzeedijk

Voor de verdere ontwikkeling van het gebied Westerzeedijk wordt in 2021 een bedrag van € 600.000 en in 2022 een bedrag van € 300.000 in de reserve Westerzeedijk gestort.

7a Pilot preventieve inzet Jeugdteam

De pilot om het jeugdteam gedurende een jaar met een fte uit te breiden voor preventiewerkzaamheden wordt met een jaar verlengd (€ 95.000)

7b project mienmaatsje

Voor de uitvoeringskosten van het project mienmaatsje is voor 2021 een budget van € 24.000 beschikbaar.

7c Formatie vroegsignalering problematische schulden

Voor de uitvoering van de vroegsignalering (coördinatie en uitvoering) van problematische schulden is in 2021 en 2022 totaal € 120.000 beschikbaar.

7d Formatie gebiedsteammedewerker binnen huisartsenpraktijk

De pilot in 2020 om te gaan werken met een praktijkondersteuner jeugd bij huisartsen wordt met een jaar verlengd (16 uren per week, kosten € 33.000).

8a Onderzoek vergroting aanbod huurwoningen middeninkomens

Voor een onderzoek naar vergroting van het aanbod van huurwoningen voor middeninkomens is in 2021 € 20.000 beschikbaar.

8b Invoering omgevingswet

Voor de invoering van de omgevingswet komt per 1 januari 2021 een aanvullend budget van € 125.000 beschikbaar.

Baten

1a bijdrage van de algemene investeringsreserve

De lasten van de gemeentearchivaris (€ 15.000) en de extra formatie KCC (€ 160.000) worden gedekt uit de algemene investeringsreserve.

1b Opbrengst precariobelasting (kabeltax)

In 2021 wordt voor het laatst van Liander precariobelasting ontvangen voor het transport van gas en elektriciteit (€ 757.000).

1c Bijdrage van de reserve sociaal domein

In 2022 wordt eenmalig een beschikking over de reserve sociaal domein gedaan van € 80.000.

3a Bijdrage van de algemene investeringsreserve

De lasten van het onderzoek naar de toegankelijkheid van mindervaliden tot het openbaar gebied (€ 25.000) en de pilot fietsvlonders Grote Bredeplaats (€ 16.000) worden gedekt uit de algemene investeringsreserve.

4a Bijdrage van de algemene investeringsreserve

De lasten van de doorontwikkeling van het project Citymarketing Harlingen

(€ 60.000) worden gedekt uit de algemene investeringsreserve.

6a Bijdrage van de reserve sociaal domein

De lasten van de extra formatie voor het uitvoeringsplan sport en bewegen (€ 40.000) worden gedekt uit de reserve sociaal domein.

6b Bijdrage van de algemene investeringsreserve

De extra werkzaamheden voor het realiseren van een tribune op de sportvelden Vierkantsdijk (€ 21.000), de educatiemedewerker museum (€ 14.000), de extra middelen tentoonstelling rijksmuseum (€ 15.000), het mobiele podium (€ 50.000) en de toevoeging aan de reserve Westerzeedijk (€ 900.000) worden gedekt uit de algemene investeringsreserve.

7a Bijdrage van de algemene investeringsreserve

De lasten van de pilot preventieve inzet jeugdteam (€ 95.000), het project mienmaatsje (€ 24.000), de formatie vroegsignalering problematische schulden (€ 120.000) en de formatie gebiedsteammedewerker binnen de huisartsenpraktijk (€ 33.000) worden gedekt uit de algemene investeringsreserve.

8a Bijdrage van de algemene investeringsreserve

De lasten van het onderzoek naar vergroting van het aanbod van huurwoningen voor middeninkomens (€ 20.000) en de invoering van de omgevingswet (€ 125.000) worden gedekt uit de algemene investeringsreserve.

RECAPITULATIESTAAT

Programma	Lasten 2021	Baten 2021	Resultaat 2021	Resultaat 2022	Resultaat 2023	Resultaat 2024
Bestuur en ondersteuning	12.050.316	42.660.253	-30.609.937	-30.024.100	-29.923.693	-29.776.839
Veiligheid	1.580.037	28.575	1.551.462	1.579.236	1.609.531	1.640.402
Verkeer, vervoer en waterstaat	5.939.835	2.035.134	3.904.701	3.860.609	3.860.662	3.836.520
Economie	516.869	194.000	322.869	322.868	292.867	292.866
Onderwijs	2.337.073	492.650	1.844.423	1.844.423	1.844.423	1.844.423
Sport, cultuur en recreatie	4.687.343	771.982	3.915.361	3.720.959	3.780.006	3.713.061
Sociaal domein	25.176.699	7.513.519	17.663.180	17.513.385	17.377.186	17.284.293
Volksgezondheid en milieu	4.336.649	3.699.077	637.572	557.839	534.194	540.308
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.016.369	246.000	770.369	624.781	624.824	624.966
Totaal generaal	57.641.190	57.641.190	0.00	0.00	0.00	0.00

INVESTERINGSPROGRAMMA

Programma / taakveld	Investerings- bedrag	Kapitaallasten			
		2021	2022	2023	2024
Programma 1 Bestuur en ondersteuning					
1.040 Overhead	46.300				232
Programma 3 Verkeer en vervoer					
3.210 Verkeer en vervoer	4.498.495	20.575	51.711	51.472	51.470
3.222 Parkeren	3.955.000	14.100	122.840	122.030	121.220
3.230 Recreatieve havens	180.300	19.833	19.743	19.653	19.573
3.240 Economische havens en waterwegen	220.850	12.843	12.790	12.737	12.684
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie					
6.520 Sportaccommodaties	47.495	6.713	6.682	6.651	6.620
6.570 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	308.790	12.781	26.281	37.053	37.282
Programma 8 Volksgezondheid en milieu					
8.720 Riolen en straatkolken	475.000	1.125	6.625	9.940	12.620
8.750 Begraafplaatsen en crematoria	25.560	1.428	1.421	1.414	1.482
Programma 9 Wonen en bouwen					
9.830 Materieel VVH	25.000			125	4.417
Totaal algemeen	9.782.790	89.398	248.093	261.075	267.600

OVERZICHT VAN NIET IN DE BEGROTING OPGENOMEN LASTEN (ZGN. RESTLIJST NIEUWE WENSEN)

Omschrijving	Investering (afschrijven)	Eenmalig (reserve)	2021	2022	2023	2024
Verplaatsing gemeentewerf						65.000
Duurzaamheidsinvesteringsen	988.000		2.330	36.787	45.890	53.304
Inzet energiecoach			30.000	30.000	30.000	30.000
(opnieuw) instellen Stads- en dorpsvernieuwingsfonds		1.000.000				
Voorrang fietsers op rotonde		170.000				
Reconstructie Trebolbuurt, extra financiële impuls ter versnelling werkzaamheden	187.000		935	9.350	9.275	9.200
Vervangen verharding parkeerterrein Spoorstraat	125.000		625	6.250	6.200	6.150
Vrijliggende fietsroute Ludingaweg (ts Achlum-Achlumerdijk)	327.750		1.639	16.388	1w 6.256	16.125
Rondje Midlum	57.800		125	1.250	1.240	1.230
Meerkosten Jansen en Fritzen Sportinventaris	131.500		225	3.883	10.052	9.964
Budget kunst in de openbare ruimte			25.000	25.000	25.000	25.000
Voortzetting fase 2 brede dagbesteding Nieuw Zuid/Gebouw C			100.000	100.000	100.000	100.000
Eenmalige investeringen gebouw Nieuw Zuid/Gebouw C	25000		125	1.917	1.900	1.883
ANWB Automaatje (vervoerservice)			25.520	25.520	25.520	25.520
Uitbreiding Waddenhal met 2 zaaldelen	1.800.000		9.000	63.000	62.550	62.100
Dekking meer huuropbrengsten, besparing beheerskosten en exploitatielasten, dekking IHP Onderwijs				-20.000	-20.000	-20.000
Projectleider ontwikkelen landmark		154.000				
Totaal algemeen	3.642.050	1.324.000	195.524	299.345	313.883	385.476

OVERZICHT KOSTEN OVERHEAD

Omschrijving	lasten	baten	saldo 2021	saldo 2022	saldo 2023	saldo 2024
Personeel overhead	3.466.936		3.466.936	3.466.936	3.386.936	3.386.936
Afd. Dienstverlening en ondersteuning	67.000		67.000	67.000	67.000	67.000
Personeel en organisatie	636.799	29.150	607.649	612.606	617.563	617.520
Automatisering / informatisering	1.009.743		1.009.743	1.035.826	1.070.584	1.098.898
Financiën	109.850		109.850	107.750	107.750	107.750
Documentaire informatievoorziening	69.637		69.637	54.597	54.557	54.517
Algemene dienstverlening	96.800		96.800	96.800	96.800	96.800
Afd. Beleid en regie	179.000		179.000	179.000	179.000	179.000
Ondersteuning:						
* team Omgeving en samenleving	2.800		2.800	2.800	2.800	2.800
* team Reiniging, tractie en onderhoud	6.390		6.390	6.390	6.390	6.390
* team Groenvoorziening	5.000		5.000	5.000	5.000	5.000
* team Openbare werken	20.000		20.000	20.000	20.000	20.000
* team Vergunningverlening en handhaving	29.831		29.831	29.831	29.831	29.831
* team Gebiedsteams	2.000		2.000	2.000	2.000	2.000
Bodedienst	73.670	1.650	72.020	72.020	72.020	72.020
Bestuurszaken / bestuursondersteuning	12.100		12.100	12.100	12.100	12.100
Huisvesting binnendienst	401.278	35.000	366.278	554.508	707.073	710.424
Huisvesting buitendienst	99.771	8.000	91.771	91.660	84.054	82.880
Multifunctioneel gebouw Het Vierkant	357.948	313.663	44.285	43.712	43.139	42.566
	6.646.553	387.463	6.259.090	6.460.536	6.564.597	6.594.432

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Harlingen;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 15 september 2020;

Gelet op artikel 191 van de Gemeentewet;

Besluit:

- De programmabegroting 2021 vast te stellen en in kennis te nemen van de meerjarige uitkomsten tot en met 2024,
- De kredieten uit het investeringsprogramma beschikbaar te stellen;

Aldus besloten door de raad van de gemeente Harlingen in zijn openbare vergadering van 21 oktober 2020.

De raadsgriffier,

De voorzitter,

BIJLAGE OVERZICHT BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Baten en lasten per taakveld 2021

nr.	product	lasten	baten	saldi 2021
1.0010	bestuur	1.153.226	82.685	1.070.541
1.0020	burgerzaken	346.665	194.500	152.165
1.0030	beheer overige gebouwen en gronden	404.038	579.888	-175.850
1.0040	overhead	6.646.553	387.463	6.259.090
1.0050	treasury	68.946	944.680	-875.734
1.0061	OZB woningen	127.092	1.690.500	-1.563.408
1.0062	OZB niet-woningen	77.476	2.158.000	-2.080.524
1.0063	parkeerbelasting	33.550	735.000	-701.450
1.0064	belastingen overig	55.710	934.000	-878.290
1.0070	alg. uikering en overige uitkeringengemeentefonds	0	31.952.013	-31.952.013
1.0080	overige baten en lasten	1.231.438	16.965	1.214.473
1.0090	vennootschapsbelasting	0	0	0
1.0100	mutaties reserves	1.905.622	2.984.559	-1.078.937
1.0110	resultaat van rekening van baten en lasten	0	0	0
2.1110	crisisbeheersing en brandweer	1.096.885	24.375	1.072.510
2.1120	openbare orde en veiligheid	483.152	4.200	478.952
3.2210	verkeer en vervoer	3.269.420	34.000	3.235.420
3.2220	parkeren	347.412	1.361.371	-1.013.959
3.2230	recreatieve havens	635.608	115.392	520.216
3.2240	economische havens en waterwegen	1.687.395	524.371	1.163.024
4.3310	economische ontwikkeling	131.783	0	131.783
4.3330	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	183.831	2.000	181.831
4.3340	economische promotie	201.255	192.000	9.255
5.4410	openbaar basisonderwijs	50.638	0	50.638
5.4420	onderwijshuisvesting	989.848	98.150	891.698
5.4430	onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.296.587	394.500	902.087
6.5510	sportbeleid en activering	75.798	0	75.798
6.5520	sportaccommodaties	1.646.835	629.344	1.017.491
6.5530	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	451.566	62.878	388.688

6.5540	musea	412.281	23.000	389.281
6.5550	cultureel erfgoed	128.411	0	128.411
6.5560	media	469.072	55.760	413.312
6.5570	openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.503.380	1.000	1.502.380
7.6610	samenkracht en burgerparticipatie	1.208.755	32.415	1.176.340
7.6620	wijkteams	1.940.852	0	1.940.852
7.6630	inkomensregelingen	9.871.952	7.235.137	2.636.815
7.6640	begeleide participatie	3.134.764	117.939	3.016.825
7.6650	arbeidsparticipatie	506.782	0	506.782
7.6660	maatwerkvoorzieningen (WMO)	279.302	2.400	276.902
7.6671	maatwerkdienstverlening 18+	3.837.010	125.628	3.711.382
7.6672	maatwerkdienstverlening 18-	3.835.309	0	3.835.309
7.6681	geëscaleerde zorg 18+	77.100	0	77.100
7.6682	geëscaleerde zorg 18-	484.873	0	484.873
8.7710	volksgezondheid	858.749	0	858.749
8.7720	riolering	948.225	1.594.000	-645.775
8.7730	afval	1.658.720	1.990.000	-331.280
8.7740	milieubeheer	699.703	0	699.703
8.7750	begraafplaatsen en crematoria	171.252	115.077	56.175
9.8810	ruimtelijke ordening	307.730	0	307.730
9.8820	grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0
9.8830	wonen en bouwen	708.639	246.000	462.639
Saldo		57.641.190	57.641.190	0.00

Baten en lasten per taakveld 2022

nr.	product	lasten	baten	2022
1.0010	bestuur	1.166.726	82.685	1.084.041
1.0020	burgerzaken	346.665	194.500	152.165
1.0030	beheer overige gebouwen en gronden	403.991	579.888	-175.897
1.0040	overhead	6.847.999	387.463	6.460.536
1.0050	treasury	95.097	944.680	-849.583
1.0061	OZB woningen	127.092	1.713.500	-1.586.408
1.0062	OZB niet-woningen	77.476	2.188.000	-2.110.524
1.0063	parkeerbelasting	33.550	735.975	-702.425
1.0064	belastingen overig	55.710	177.915	-122.205
1.0070	alg. uikering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	32.327.120	-32.327.120
1.0080	overige baten en lasten	779.146	16.889	762.257
1.0090	vennootschapsbelasting	0	0	0
1.0100	mutaties reserves	1.664.122	2.273.059	-608.937
1.0110	resultaat van rekening van baten en lasten	0	0	0
2.1110	crisisbeheersing en brandweer	1.129.573	24.375	1.105.198
2.1120	openbare orde en veiligheid	478.238	4.200	474.038
3.2210	verkeer en vervoer	3.247.354	34.000	3.213.354
3.2220	parkeren	434.386	1.450.371	-1.015.985
3.2230	recreatieve havens	639.600	115.392	524.208
3.2240	economische havens en waterwegen	1.663.403	524.371	1.139.032
4.3310	economische ontwikkeling	131.783	0	131.783
4.3330	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	183.831	2.000	181.831
4.3340	economische promotie	201.254	192.000	9.254
5.4410	openbaar basisonderwijs	50.638	0	50.638
5.4420	onderwijshuisvesting	989.848	98.150	891.698
5.4430	onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.296.587	394.500	902.087
6.5510	sportbeleid en activering	75.798	0	75.798
6.5520	sportaccommodaties	1.627.360	629.344	998.016
6.5530	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	401.247	62.878	338.369

6.5540	musea	383.156	23.000	360.156
6.5550	cultureel erfgoed	113.411	0	113.411
6.5560	media	467.745	55.760	411.985
6.5570	openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.424.224	1.000	1.423.224
7.6610	samenkracht en burgerparticipatie	1.184.818	32.415	1.152.403
7.6620	wijkteams	1.812.852	0	1.812.852
7.6630	inkomensregelingen	9.871.952	7.235.137	2.636.815
7.6640	begeleide participatie	3.111.308	117.939	2.993.369
7.6650	arbeidsparticipatie	532.380	0	532.380
7.6660	maatwerkvoorzieningen (WMO)	279.302	2.400	276.902
7.6671	maatwerkdienstverlening 18+	3.837.010	125.628	3.711.382
7.6672	maatwerkdienstverlening 18-	3.835.309	0	3.835.309
7.6681	geëscaleerde zorg 18+	77.100	0	77.100
7.6682	geëscaleerde zorg 18-	484.873	0	484.873
8.7710	volksgezondheid	867.771	0	867.771
8.7720	riolering	951.887	1.598.431	-646.544
8.7730	afval	1.658.660	2.072.940	-414.280
8.7740	milieubeheer	699.639	0	699.639
8.7750	begraafplaatsen en crematoria	171.190	119.937	51.253
9.8810	ruimtelijke ordening	182.730	0	182.730
9.8820	grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0
9.8830	wonen en bouwen	688.051	246.000	442.051
Saldo		56.783.842	56.783.842	0.00

Baten en lasten per taakveld 2023

nr.	product	lasten	baten	saldi 2023
1.0010	bestuur	1.153.186	82.685	1.070.501
1.0020	burgerzaken	358.665	194.500	164.165
1.0030	beheer overige gebouwen en gronden	397.931	579.888	-181.957
1.0040	overhead	6.952.060	387.463	6.564.597
1.0050	treasury	125.089	944.680	-819.591
1.0061	OZB woningen	127.092	1.753.000	-1.625.908
1.0062	OZB niet-woningen	77.476	2.239.500	-2.162.024
1.0063	parkeerbelasting	33.550	736.950	-703.400
1.0064	belastingen overig	55.710	178.830	-123.120
1.0070	alg. uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	32.532.685	-32.532.685
1.0080	overige baten en lasten	824.479	16.813	807.666
1.0090	vennootschapsbelasting	0	0	0
1.0100	mutaties reserves	1.339.622	1.721.559	-381.937
1.0110	resultaat van rekening van baten en lasten	0	0	0
2.1110	crisisbeheersing en brandweer	1.159.868	24.375	1.135.493
2.1120	openbare orde en veiligheid	478.238	4.200	474.038
3.2210	verkeer en vervoer	3.246.377	34.000	3.212.377
3.2220	parkeren	433.073	1.450.371	-1.017.298
3.2230	recreatieve havens	643.859	115.392	528.467
3.2240	economische havens en waterwegen	1.661.487	524.371	1.137.116
4.3310	economische ontwikkeling	131.783	0	131.783
4.3330	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	183.831	2.000	181.831
4.3340	economische promotie	171.253	192.000	-20.747
5.4410	openbaar basisonderwijs	50.638	0	50.638
5.4420	onderwijshuisvesting	989.848	98.150	891.698
5.4430	onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.296.587	394.500	902.087
6.5510	sportbeleid en activering	55.798	0	55.798
6.5520	sportaccommodaties	1.629.917	629.344	1.000.573
6.5530	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	400.928	62.878	338.050

6.5540	musea	382.801	23.000	359.801
6.5550	cultureel erfgoed	113.411	0	113.411
6.5560	media	466.929	55.760	411.169
6.5570	openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.502.204	1.000	1.501.204
7.6610	samenkracht en burgerparticipatie	1.184.880	32.415	1.152.465
7.6620	wijkteams	1.752.852	0	1.752.852
7.6630	inkomensregelingen	9.871.952	7.235.137	2.636.815
7.6640	begeleide participatie	3.030.388	117.939	2.912.449
7.6650	arbeidsparticipatie	537.039	0	537.039
7.6660	maatwerkvoorzieningen (WMO)	279.302	2.400	276.902
7.6671	maatwerkdienstverlening 18+	3.837.010	125.628	3.711.382
7.6672	maatwerkdienstverlening 18-	3.835.309	0	3.835.309
7.6681	geëscaleerde zorg 18+	77.100	0	77.100
7.6682	geëscaleerde zorg 18-	484.873	0	484.873
8.7710	volksgezondheid	878.735	0	878.735
8.7720	riolering	953.364	1.600.218	-646.854
8.7730	afval	1.673.600	2.087.880	-414.280
8.7740	milieubeheer	670.262	0	670.262
8.7750	begraafplaatsen en crematoria	171.128	124.797	46.331
9.8810	ruimtelijke ordening	182.730	0	182.730
9.8820	grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0
9.8830	wonen en bouwen	688.094	246.000	442.094
Saldo		56.552.308	56.552.308	0.00

Baten en lasten per taakveld 2024

nr.	product	lasten	baten	saldi 2024
1.0010	bestuur	1.153.166	82.685	1.070.481
1.0020	burgerzaken	346.665	194.500	152.165
1.0030	beheer overige gebouwen en gronden	397.913	579.888	-181.975
1.0040	overhead	6.981.895	387.463	6.594.432
1.0050	treasury	155.081	944.680	-789.599
1.0061	OZB woningen	127.092	1.777.000	-1.649.908
1.0062	OZB niet-woningen	77.476	2.271.500	-2.194.024
1.0063	parkeerbelasting	33.550	737.625	-704.075
1.0064	belastingen overig	55.710	179.745	-124.035
1.0070	alg. uikering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	32.894.538	-32.894.538
1.0080	overige baten en lasten	1.245.911	16.737	1.229.174
1.0090	vennootschapsbelasting	0	0	0
1.0100	mutaties reserves	1.398.122	1.683.059	-284.937
1.0110	resultaat van rekening van baten en lasten	0	0	0
2.1110	crisisbeheersing en brandweer	1.190.739	24.375	1.166.364
2.1120	openbare orde en veiligheid	478.238	4.200	474.038
3.2210	verkeer en vervoer	3.238.080	34.000	3.204.080
3.2220	parkeren	413.189	1.450.371	-1.037.182
3.2230	recreatieve havens	648.407	115.392	533.015
3.2240	economische havens en waterwegen	1.660.978	524.371	1.136.607
4.3310	economische ontwikkeling	131.783	0	131.783
4.3330	bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	183.831	2.000	181.831
4.3340	economische promotie	171.252	192.000	-20.748
5.4410	openbaar basisonderwijs	50.638	0	50.638
5.4420	onderwijshuisvesting	989.848	98.150	891.698
5.4430	onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.296.587	394.500	902.087
6.5510	sportbeleid en activering	55.798	0	55.798
6.5520	sportaccommodaties	1.621.360	629.344	992.016
6.5530	cultuurpresentatie, -productie en -participatie	424.309	62.878	361.431

6.5540	musea	381.077	23.000	358.077
6.5550	cultureel erfgoed	113.411	0	113.411
6.5560	media	466.910	55.760	411.150
6.5570	openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.422.178	1.000	1.421.178
7.6610	samenkracht en burgerparticipatie	1.184.947	32.415	1.152.532
7.6620	wijkteams	1.752.852	0	1.752.852
7.6630	inkomensregelingen	9.871.952	7.235.137	2.636.815
7.6640	begeleide participatie	2.937.428	117.939	2.819.489
7.6650	arbeidsparticipatie	537.039	0	537.039
7.6660	maatwerkvoorzieningen (WMO)	279.302	2.400	276.902
7.6671	maatwerkdienstverlening 18+	3.837.010	125.628	3.711.382
7.6672	maatwerkdienstverlening 18-	3.835.309	0	3.835.309
7.6681	geëscaleerde zorg 18+	77.100	0	77.100
7.6682	geëscaleerde zorg 18-	484.873	0	484.873
8.7710	volksgezondheid	889.937	0	889.937
8.7720	riolering	954.206	1.601.237	-647.031
8.7730	afval	1.667.790	2.082.070	-414.280
8.7740	milieubeheer	670.198	0	670.198
8.7750	begraafplaatsen en crematoria	171.141	129.657	41.484
9.8810	ruimtelijke ordening	182.730	0	182.730
9.8820	grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	0	0
9.8830	wonen en bouwen	688.236	246.000	442.236
Saldo		56.933.244	56.933.244	0.00